216
MAY 24 1954

VIENYBĖ

LXVIII M., Nr. 21 • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. GEGUŽĖS (MAY) 21 D., 1954 M. • KAINA 10c.

DABAR

Gimimai ir karas
Draugas liberalėja
efas ir VLIKas
A. Landsbergis ir J. Gliauda

ANTANAS ŠKĖMA

Daugelis baiminasi, kad naujas pasaulinis karas gali sunaikinti žmoniją. Gamta rimtai susirūpino šiuo pagrįstu būkštavimu, ir savo vitalines jėgas apkrovė viršvalandžiais.

Viena rimčiausių draudimo bendrovių Amerikoje, Metropolitan Life Insurance Co., paskelbė, kad 1953 metais JAV pasiektas gimimų rekordas. Gimė 4,000,000. Atseit, pusantro karto karto daugiau, nei 1940 metais. Vaikai noriau gimsta jaunose šeimose.

Taigi, nėra ko nusiminti. Tikėkimės, kad ir vandenilio bombos apnaikinta žmonija, tęs savo egzistenciją.

Gamta skubiai ruošia kadrus ateičiai. Ir, eventualiai, milijonams išnykus, naujieji ruošis naujiems karams.

**

Draugo 110 nr. vedamajame —Amerikiečių dvasinis atgimimas — A. Astašaitis, rašydamas apie amerikiečių susidomėjimą religija, įspraudžia ir šitokį sakinį:

"Iš istorijos žinome, kad tamsieji amžiai buvo nustumti renesanso — atgimimo gadynės."

Kaip žinome, vedamuosiuose išryškėja redakcijos nuomonė. Ši formuluotė—drąsi katalikiškam dienraščiui. Tuo sakiniu, vedamojo autorius, nubraukia į "tamsybių" kategoriją Boethius, St. Anselmą, John Scotus Eriugena, šv. Augustiną, šv. Tomą Akvinietį ir kt. Ir, iškelia tokius vardus, kaip Roger Bacon, Leonardo da Vinci, Copernicus, Galileo, Gilbert, Vesalius, Harvey, Mantaigne Shakespeare, Marlow, Ben Jonson, Boccacio ir daugybę kitų. Pagaliau, renesansinė slinktis veda į J. J. Rousseau ir Voltaire.

Mes džiaugiamės liberalistiniu Draugo posakiu. Bet, kartu, manome, kad pacituota frazė kiek persmarki. Būta šviesių protų ir tamsiaisiais amžiais. Deja, nevisada jie buvo išklausomi. Renesansas atnešė platesnį išsivadavimą, išniręs iš akmeninių vienuolyno sienų.

Šiaip ar taip, tikime, kad St. Ylos straipsniai puolantieji liberalizmą, tėra Draugo redakcijos humanistinė apraiška, kuri traktuoja laikraštį kaip visuomenės tribūną, ir leidžia iš jos skelbti įvairias nuomones.

**

Malenkovo Rusija "vakarėja" ne tik kosmetikoje, bet ir plastiniame mene. Štai ištraukti į šviesą, iš uždaro Vakarų Meno Muziejaus Maskvoje, impresionistų ir postimpresionistų darbai, ir pakabinti žiūrovų dėmesiui Leningrado Ermitaže ir Maskvos Puškino Muziejuje.

Taigi, grįžta "formalizmo" gadynė, kurią taip negailestingai puolė stališkiai meno kritikai. Ko gero, netrukus, bus atgaivinti per anksti palaidoti numirėliai. Pv. režisierius Mejerholdas, dramaturgas Višnevskis, poetai Achmatova ir Pasternakas, satyrikas Zoščenko ir kiti.

O politiniai. . Ar tik nebus apvainikuotas nuvainikuotasis iki nužudymo Trockis?

**

Skaitydami dr. Vlado Gudausko straipsnį—Naujoji Vliko pirotechnika — liūdnai linguojame galvomis. Jei du Lietuvos atstovai pristatyti Bonnai, tai šitoks "dvynukų paradas" tegali sukelti tik šypseną pas vokiečių diplomatus.

Konkurencija — neišvengiamas reiškinys net ir kilniame tautos vadavimo darbe. Bet. tuoj pat prisimena aktyviai kovojantieji Lietuvoje. Įsivaizduokime sau, kad partizanų dalinyje atsirado du lygiaverčiai vadai. Ir, besipešdami tarpusavy, įklampino save ir savo karius į nelaimę. Juos apsupo ir suėmė sovietai. Rezultate, abu vadai draugiškai kybo vienas šalia antro, pakartį miestelio aikštėje.

**

Paskutiniame Draugo romano konkurse laimėjo Al. Landsbergis.

Sunku beskaitant atkarpas susidaryti galutinę nuomonę (vieną antrą atkarpą praleidus), bet ir gabalinis skaitymas leidžia spręsti, kad Kelionė neabejotinai augštesnio literatūrinio lygio, nei J. Gliaudos Ora pro nobis.

Pastarosios knygos reklama buvo itin intensyvi. Kone kiekvienam numeryje tilpo žinutės apie knygos spausdinimą, įvairūs entuziastiški atsiliepimai ir t. t.

O tuo tarpu Kelionės ateitis apgaubta tyla. Skaitytojas norėtų žinoti ar knyga pasirodys ir kada pasirodys.

**

Iš Genevos pranešama, kad ten drebėjo žemė. Nuostolių nėra, bet apie 15 sekundžių virpėjo ir toji vietelė, kur vyksta tarptautinė konferencija.

Gal tai įspėjimas iš pragaro beposėdžiaujantiems?

AR PRALAIMĖJUSI DIEN BIEN PHU PRANCŪZIJA PRARADO INDOKINIJĄ?

Kariška klaida? – Įsitvirtinimas Diene. – Sausio staigmena. – Prancūzų nustebimas. – Rezistencijos naudingumas.

Dien Phu kritimo dramatiškos aplinkybės visuomenėje sukėlė didelį susijaudinimą.

Kokiam luomui kas bepriklausytų, šį kartą visi vienbalsiai pasmerkė prancūzų komunistus, kai praėjusį penktadienį parlamente paskelbus naujieną, je pasiliko sėdėti suoluose, kada kiti atsistojimu pagerbė žuvusius.

Šiandien visi prancūzai viens kitą klausinėja: "Ar šis pralaimėjimas yra rezultatas milžiniškos kariškos klaidos?... Kas ten tikrumoje įvyko?. Kas dabar bus rytoj?. "

Daug kas prisimena tragiškus 1940 metų įvykius: Sedaną ir Dunkerque.

Ir pirmą kartą, tie kurie stengėsi ignoruoti per paskutiniuosius septynerius metus, kad Indokinijoje vyksta karas, kas dien reikalaujant's naujų aukų, išsitraukė žemėlapius ir pradėjo įdomautis operacijomis Jie atrado nežinomas žemes: Tailandą, Laos ir Tonkino slėnį. Ir milžinišką Kiniją, o toliau Rusiją, kuri yra visų nelaimių priežastimi.

Bet reikėjo, kad tvirtovė iš trijų skiemenų pasidarytų vidury džiunglių laužų, kad milijonai žmonių staiga atbustų ir pamatytų tikrąsias priežastis šio konflikto, kurio pradžia jau visų buvo primiršta.

Ar Prancūzija pralaimėjusi vieną mūšį pralaimėjo karą?

Pradžioje verta susipažinti su to mūšio kilme.

Vienybėje jau buvo trumpai rašyta kas privertė prancūzus įsitaisyti Dien Bien Phu, šiaurėje nuo Laos sienos, paverčiant šį kaimelį tvirtove.

Priežastys paprastos ir logiškos.

Didelės sukilėlių jėgos buvo pastebėtos judant tarp Kinijos, Tonkino ir Laos, ir prancūzų vadovybė norėjo Dien Bien Phu paversti operacijos vieta:

(Vienybės Korespondentas Europoje)

•

1. Kad neleidus sukilėliams užimti Tailandą kuris yra vienas ištikimausių Prancūzijos sąjungininkų.

2. Neleisti sukilėliams iš naujo pakartoti invaziją į Laos.

Prancūzų vadovybė žinojo, kad sukilėlių vadas Giap šioje srityje turi labai daug gerai išlavintų kareivių, kurie apginkluoti moderniškais ginklais ir aprūpinami iš Kinijos gerai veikiančiu transportu.

Dien Bien Phu kaimelis turėjo aerodromą, kuris buvo įrengtas dar japonų okupacijos laikais. Jį sutvarkė, ir per keletą dienų tarp Hanoi, kuris yra per 300 km. į rytus, ir Dien Bien Phu buvo įrengtas "oro tiltas" ir pristatyta apie 10,000 karių, kuriems vadovauti buvo paskirtas pulk. de Castries. Tuoj buvo pradėti įsitvirtinimo darbai ir aplink supančiuose kalnų papėdėse buvo įrengti pasipriešinimo lizdai. Lėktuvais buvo pristatyta keletas artilerijos pabūklų ir net lengvų tankų.

Po kelių mėnesių operacijos "oro tiltu" Dien Bien Phu pasidarė stipria baze, galinčia atlaikyti smarkų sukilėlių puolimą.

Sausio pradžioje prancūzų vadovybė buvo optimistinė.

"Mes esame Dien-Bien-Phu", pareiškė gen. Coigny, "ir mes pasiliksime".

Tačiau padėtis greit pasikeitė.

Gen. Giap pradžioj davęs suprasti, kad jis ruošiasi naujai atakai prieš Laos sostinę, visas jėgas nukreipė į Dien-Bien-Phu.

Prancūzų karinė vadovybė seniai laukė progos susiremti mūšio lauke su sukilėlių kariuomene, nes anksčiau vyko tik partizaniniai užpuolimai, ir prancūzams pradėjus pulti, sukilėliai dingdavo džiunglėse.

Bet tie, kurie iš arčiau sekė Indokinijos įvykius, matydami, kad Giap sutinka pakelti mestą prie Dien-Bien-Phu pirštinę, pradėjo nerimauti. Jeigu Giap sutinka pradėti puolimą, reiškia jis tikras pergale ir tam turi priemonių. Sukilėlių vadovybė šaltai protauja ir nelinkusi langvabūdiškoms operacijoms. Giap yra revoliucionierius, kuris moka pasverti riziką. Jei jis ryžosi pulti Dien-BienPhu, reiškia, kad jis negalvojo apie pralaimėjimą.

Sausio 25 dieną, atrodo, buvo pasiruošta puolimui. Trisdešimt tūkstančių sukilėlių buvo sutraukta aplink Dien-Bien-Phu. Bet nežiūrint įtempto laukimo, jie nepajudėjo ir net sukėlė nustebimą, kada po kelių dienų viena jų divizija pasuko Laos sostinės link.

Šito svarbaus įvykio pasekmėje Berlyno konferencijoje buvo pradėta kalbėti apie reikalą sušaukti penkių konferenciją Genevoje. Maskva ir Pekinas suprato, kad prieš tai Giap turi pasiekti smarkų laimėjimą. jei norima ką laimėti konferencijoje.

Prancūzų įsitvirtinmas tiko priešintis blogai organizuotai sukilėlių armijai, bet ne tokiai, kokią Giap turėjo. Ir kada ši armija, kovo 13 dieną, puolė Dien-Bien-Phu, prancūzai buvo nustebinti. Kinijos pagalba, kuri pradžioj buvo tik lašelis, dabar veržėsi kaip plati upė. Ji pakeitė iš pagrindų sukilėlių armiją: karininkai buvo gerai apmokinti ir kareiviai gerai ginkluoti ir aprengti. Aprūpinimas šaudmenimis irgi buvo tobulai suorganizuotas. Apskaičiuojama, kad sukilėliai paleido apie 20,000 šūvių iš patrankų 105mm, 20,000 sviedinių iš patrankų 75mm, 100,00 sviedinių iš minosvaidžiu, ir 60,000 sviedinių iš priešlėktuvinių patrankų.

Per pirmąsias tris dienas sukilėliai užėmė kelis prancūzų įsitvirtinimus.

Tai buvo siurprizas, kurio prancūzai nesitikėjo. Jie pamatė, kad Giap turi didelius rezervus žmonėmis ir ginklais. Bet jau buvo per vėlu ką nors pakeisti planuose.

Kad privertus Giap atitraukti dalį savo kariuomenės, gen. Coignu galvojo pradėti operaciją prieš jo svarbiausią bazę Yen-Bay, kuri yra per šimtą kilometrų į vakarus nuo Hanoi. Bet neturėjimas užtenkamai kariuomenės vertė nuo šio plano atsisakyti. Buvo galvota evakuoti Dien-Bien-Phu garnizoną lėktuvais, bet sukilėliai jau užėmė kai kuriuos punktus prie aerodromo ir pasidarė nebeįmanoma.

(Nukelta į 7 psl.)

Gegužės 4 d. į JAV atvyko VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius (dešinėje) ir Vykdomosios Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas (kairėje). Jų kelionės tikslas įvairiais Lietuvos laisvinimo klausimais pasitarti su ALT ir kitais veiksniais bei srovių vadovybėmis ir pareikšti padėką JAV vyriausybei ir Kongreso vadams už Lietuvos reikalui teikiamą paramą.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Amerikos armijos milžinai — sunkiausi ir stipriausi tankai pasaulyje, vadinami T.43. Jie yra neperšaujami ir ginkluoti 120 milimetrų patrankomis ir stambaus kalibro kulkosvaidžiais. Toks tankas sveria 60 tonų. Šie ginklai ilgą laiką buvo laikomi paslaptyje ir tik šiomis dienomis pirmą kartą parodyti Delaware.

CENTRINĖJE AMERIKOJE RAUDONŲJŲ ŽIDINYS

Maskva kelia chaosą. – Norima nužnybti sąsmauką tarp dviejų Amerikų. – Sprausminiai lėktuvai Guatemaloj. - Bananų darbininkų streikai

Paskutiniųjų metų Maskvos taktika reiškiasi paskirų židinių įžiebimu įvairiose pasaulio dalyse. Vienas paskutiniųjų — Centrinė Amerika. Raudonieji nori nužnybti siaurą sąsmauką tarp dviejų Amerikos kontinentų. JAV autoritetingi šaltiniai skelbia, kad eilėje valstybėlių bandomas sukelti chaosas.

Raudonųjų rankos siekia Costa Rica, Nicaragua, Honduras ir Guatemala. Riaušių centras yra pastaroji šalis. JAV pareigūnams pavyko sužinoti, kad trys Guatemalos raudonųjų vadai, pereitais metais lankėsi Maskvoje.

Po to ir prasidėjo įvairūs neramumai. Buvo bandyta nužudyti Nicaraguos prezidentas Somoz, kuris kovojo su komunistiniu elementu. Nicaragua vadina Costa Rica ir Guatemalą "priešais Lotynų Amerikos taikai." Spėjama, kad į sąmokslą nužudyti prez. Somoz, balandžio 4 d., įpainiotas ir Costa Rica prezidentas Figueres.

Iš Meksikos pranešama, kad Guatemaloje jau atsiradę šeši ar aštuoni sovietų spausminiai lėktuvai, greičiausia, MIG-15. Iki šiol Lotynų Valstybės neturėjo nei spausminių lėktuvų, nei jiems paruoštų lakūnų. Sakoma, kad plukdomi ginklai iš komunistinės Lenkijos.

Šiaurės Hondure, balandžio mėn. įvyko didžiulis bananų darbininkų streikas. Jame dalyvauja apie 50,000 žmonių. Šis streikas yra raudonųjų inspiruotas. Jis sutrukdė maisto transportą ir žada persimesti į Guatemalą.

Jau ir Columbijos vidaus reikalų ministeris Lucio Pabon skundžiasi, kad ir jo krašte komunistai išvystę intensyvią akciją.

Atseit, Maskvos rankos daugiapirštės, ir čiupinėja visus pasaulio kontinentus, ješkodamos, kur sukurti naują gaisrą.

Dr. R. J. Bunche, vienas JT pareigūnų, pareiškė, kad modernūs ginklai įsako pasaulio tautoms gyventi taikoje ir brolystėje. Žinoma, tai sunku realizuoti, bet žmonija privalėtų siekti šio idealo.

Apsaugos sekretorius Charles E. Wilson išvyko į Tolimuosius Rytus — Indokiniją, Korėją, Japoniją, Formozą, Havajus ir kitur.

APLINK Pasaulį

• Nehru siūlo Genevoje Šiaurės ir Pietų Korėjos "sąjungą", kuri nutrauktų abipusę kovą. Sąjungos planą išdirbtų visos Korėjos "autoritetai".

• Australijoje nutrauktas šnipų apklausinėjimas, kuriuos įdavė Vl. Petrovas. Norima susipažinti su ankstyvesniąja medžiaga.

• Sen. J. McCarthy užpuolė ir katalikų savaitinis laikraštis America. Jis kaltina senatorių prezidento negerbimu ir savo kompetencijos peržengimu.

• JAV oro pajėgų vadovybė praneša, kad per 24 valandas raudonųjų lėktuvai du kartus praskrido paliaubų sieną. Vienas buvo pasiekęs Seoulo sritį, tuo laiku, kai gynybos sekretorius lankėsi fronte.

• Nacionalistinė Kinija tikina, kad jos lėktuvai paskandino raudonųjų karo laivą, ir numušė vieną MIGą. Tai ketvirtoji oro kova šią savaitę.

• Vietnamo komunistai ruošiami naujiems žygiams. Specialūs instruktoriai moko kovoti vyras prieš vyrą.

• Sovietų mokslininkas A. Sternfeld tikina, kad Rusija gali pastatyti oro laivą kelionei į mėnulį. Sovietų raketos pakyla daugiau kaip 250 mylių į augštį, pasiekdamos jonosferą (JAV pasiektas augštis siekia 240 mylių).

• Šiemet sukanka penki metai, kai mirė žymus amerikiečių rašytojas George Orwell. Vienas jo populiariausių kūrinių yra satyrinė apysaka Animal Farm.

• Trys didieji nutarė, kad pirmiausia reikia spręsti Genevoje Indokinijos klausimą, ir tik vėliau — Korėjos. Komunistai buvo priešingos nuomonės.

• Prancūzijoje, Le Havre mieste, išlipo JAV kardinolas Spellman ir 225 amerikiečiai maldininkai. Jie vyksta į Romą dalyvauti popiežiaus Pijaus 10. kanonizavime.

• Iš Singapūro pranešama, kad Indokinijos raudonieji užėmę apie du trečdalius kaimų apie Hanoi. Tai turtingiausia krašto dalis. Apskaičiuojama, kad daugiau kaip 100,000 raudonųjų įsibrovę į Raudonosios upės žiočių sritį.

• Pakistane įvyko darbininkų riaušės. 100 užmuštų ir apie 250 sužeistų. Šių riaušių priežastis — dviejų darbininkų muštynės, kuriose vienas buvo užmuštas. Darbininkai, susiskirstę į dvi grupes, kovojo peiliais, akmenimis ir pleniniais įrankiais. Riaušininkus išsklaidė kariuomenė ir policija, panaudodama automatinius ginklus.

• Prancūzijoje, Le Havre mieste, naktinio lokalo pianistas Roger Sergyl išskambino pianinu 366 valandas. Jis nukonkuravo savo kolegą Heinz Artz, Vokietijoje, Dueseldorfe, kuris skambino tik 365 val.

• Pakistano policija suėmė sostinėje Karachi 11 komunistų vadų, kurių dėka buvo sukeltas kruvinas streikas.

• Birželio 30 d. numatomas saulės užtemimas. Aptems 70 procentų saulės paviršiaus. Užtemimas paliesiąs šiaurės Kanadą, Nebraską, Grenlandiją, Šiaurės Europą ir Rusiją.

• Tūlas gydytojas Meksikoje tvirtina, kad monogamija kenkia vyrams. Ji sukelia tokias ligas, kaip arterios klerozis, neurasteniją ir širofreniją. Jo kolega iš Los Angeles teigia, kad tomis pačiomis ligomis suserga poligamai.

• Du JAV astronomai, dr. Dirk Brouwer, Yale universiteto observatorijos direktorius, ir dr. Jason J. Nassau, Technologijos Instituto Clevelande observatorijos direktorius, dalyvaus tarptautiniame astronomų suvažiavime Rusijoje.

• Netrukus bus pasirašytas karo paktas tarp JAV ir Honduro. JAV padėsianti Honduro armijai ir aviacijai.

• Raudonosios Kinijos delegacija Genevoje pranešė namų nuosavybės agentui, kad ji mananti pasilikti Šveicarijoje dar šešis mėnesius. Šis klausimas iškilo, kai vieno namo savininkas, kuriame gyvena raudonieji, užklausė, kada gi jo nuomininkai griš namo.

KODĖL AŠ NEPERKU PAS SAVUOSIUS?

Chicagos prekybos Rūmai (lietuvių) Chambers of Commerce, paskelbė konkursą, tema!"Kodėl aš perku pas savus?" Gal būt ne visai bus pataikyta į tiesą šiomis keliomis mintimis, bet mes nepretenduojame ir į premijas, kurios atiteks taikliai pataikiusiems. Aut.

•

Lietuvis — ūkininko vaikas labai neseniai susidomėjo prekyba. Jam toli ligi tų, kurie šimtmečiais pirklio amatu garsėja. Tačiau neturim gilaus pagrindo įtarti lietuvį nesusivaikant prekyboje. Nors JAV lietuvių biznierių, proporcingai lyginant su kitomis tautomis, gana mažas nuošimtis.

Šio rašinio autoriui teko pabuvoti didesniuose lietuvių susitelkimo miestuose, taigi čia parinkti gyvi faktai, aplenkiant pavardes ir tikslius adresus.

Vienos baldų krautuvės savininkas Chicagoje tvirtino, kad didesnė pusė Chicagos lietuvių neperka baldų pas savus. Kartą užklaustas naujų baldų savininkas atsakė, kad jam buvę nepatogu saviškiui mokėti grynais pinigais (Chas), nes nenorėjęs pasirodyti turtingu. Girdi, tai sukelia baisų pavydą. Kitas namų savininkas atsakė trumpai: "Nenoriu susidėti su lietuviais, nors aš pats lietuvis, nes dauguma lietuvių biznierių yra tikri sukčiai". "Kur, kada, kaip sukčiai"—neatsakė.

Trečiasis tvirtino, kad pas svetimus didesnis pasirinkimas, be to, su savu nepatogu esa derėtis. Vėl gi, "jeigu aš galiu dirbti fabrike, aš, buvęs nuovados viršininko padėjėjas, tai kodėl negalėtu padirbti ir gerbiami baldų krautuvės savininkai."

Elizabethe naujakurys atidarė valgomųjų produktų krautuve. Geroj vietoj, lietuvių centre. Bet lietuviai neperka. Vos vienas kitas. Lenkai, italai, negrai ateina iš toliau, bet saviškiai—vengia. Kodėl? Esilė gana savotiškų pasiteisinimų. "Jeigu savas įkiš kokį sugedusį produktą, žinot, nepatogu atmesti". "Ar kada nors buvo įkišęs blogą produktą"? buvo atsakyta: "Ne. Bet gali įkišti."

Viena ponia atsakė. "Perka visoki negrai, portorikiečiai, todėl aš ir nenoriu iš tokios krautuvės pirkti. Vienas, buvęs Lietuvoje aukštu valdininku, murmėdamas pasiteisino, girdi, tai ne mano įsitikinimų žmonių krautuvė. Ką bendro aukšti įsitikinimai su Svifto dešra ar kokiais skalbimo milteliais, žinoma, su aukštu dvasiškos partijos pareigonių nedera aiškintis.

Brooklyne esančios automobilių remonto dirbtuvės savininkas atvirai nudejavo: "Savi -reti svečiai. Ateina, kai neturi pinigų. Tada prašo palaukti. Lauki kartais ilgus mėnesius. Jeigu nekredituoji, tai išmetinėja, girdi, kaip taip galima su savu. Gal nepasitiki? Pasitikiu, bet pradėjau su mažu kapitalu, o skolinti savi nenori, girdi, tau biznis ne kaip sukasi. Man biznis gal ir geriau sektusi, jeigu ne saviškiai. "Maža istorijėlė Patersone. Lietuvė, tremtinė įsigijo valgomuių produktų krautuvę. Visi buvo įsitikinę, kad ta vargšė moteris (taip ją vadino.) tuoj subankrutuos. Todėl nemažai lietuvių ateidavo pirkti nors pačių menkiausių smulkmenų, atidžiai stebėdami lentynas, kurios buvo gana apituštės.

Bet ta moteris sukosi, lentynos prisipildė ir, nebankrutavo. Staiga labai suretėjo saviškiai. Ar nusivylimas pasisekimu, ar įsitikinimas, kad ir be tos mažutės paramos ta "vargšė moteris" išsilaikys?

Yra kompanijų, kurios parduoda savo gaminius tik per pardavinėtojus — salsmanus. Tai daroma dėl daugelio priežasčių, bet svarbiausios: norima per pardavėjus išaiškinti naujus naudojimo metodus, palaikyti tvirtai duodamas garantijas, nes pats fabrikas, kompanija taiso, keičia, garantuoja prekės kokybę, o ne koks nors privatus pirklys, krautuvėlė.

Tokių kompanijų gaminiai turi tvirtą, kompanijos nustatytą kainą, kuri pažymima sutartyje (kuri savo ruožtu tikrinama kompanijos,) sudarytoje tarp kompanijos atstovo—salsmano ir pirkėjo. Kainų pakeitimai, nuolaidos griežtai priklauso kompanijai. Jeigu salsmanas padaro nuolaidą, tai tik iš savo gaunamojo procento.

Brooklyne vienas toks pardavėjas pardavinėjo siurblius. Norėdamas daugiau parduoti, iš savo procentų saviškiams darė nuolaidas. Kai kurie pirkėjai po keletą dolerių, net po kelias dešimtis, sulaiko neatsiskaitę sutartu laiku. Dėl kokio menko sugedimo ar nemokėjimo naudotis pardavėjas šaukiamas taisyti siurblį po keletą kartų. Nuvykęs parduoda kokį sraigtelį už 15 centų, sugaišta laiko pusdienį ir pravažinėja tris kart tiek. Ir jis—koliojamas kad nenori patarnauti saviškiams.

Tūlas ponas derėjosi siurblį, ji tikėdamasis pigiau pirkti. Tuo metu pasirodė kitatautis salsmanas, kuris tos pačios kompanijos siurblį pasiūlė labai žema kaina. Ponas nupirko ir ne kartą, ne vienam aiškino, kad saviškis jį norėjo apgauti. Tik po kiek laiko sužinojo, kad jis pirko gerokai padėvėtą siurblį, kuri anas salsmanas nupirko iš netolimo kaimyno, nes jis atstovavo kitos kompanijos siurblius ir negalėjo iš kompanijos gauti tik per pardavėjus pardavinėjamo siurblio.

Taip maždaug dedasi ir su virtuvės indais, įrankiais, kurie pardavinėjami tik per pardavinėtojus ir garantuojami. Ne vienas saviškis atsisako išpirkti užsakymą, gerai žinodami, kad salesmanas—atstovas turės padengti išlaidas draudimui, persiuntimui. Po kelis, keletą dolerių, pas saviškius išbarstyta už depozitus, sumokama už siunčiamus pataisymui gaminius, nors tos išlaidos yra pirkėjo reikalas. Ir taip susidaro šimtai dolerių, kurie gal ir būtų tas pelnas, kurį teisėtai turi gauti kompanijos atstovas — salesmanas

Tai kelios nuotrupos. Jos vienos pusės, bet ar ne pertoli nueita iškeliant pirkimą pas savus lyg kokį nuopelną? Juk tai prekyba: Moka pinigą, gauna prekę.

Amerika—tautų mišinys. Ar įmanoma apsiriboti savaisiais? Jeigu kompanijos, ypač parduodančios garantuotus gaminius, ir tik per atstovus, jieško geriau suprantama kalba išaiškinančio atstovo — salsmano, tai ne pirkėjo nuopelnas. Jeigu ponas ar misteris puodus ar siurblį pirko pas saviškį, prie to gaudamas tikslesnį išaiškinimą—kitos kalbos nemokėdamas—tai ar jau toks didelis žygis iš pirkėjo pusės? Jeigu visoj šalyje ir kiekvienam salsmanui jis būtų sumokėjęs lygiai už tą pačią kainą, tik be iš aiškinimo, be pasididžiavimo: "Jeigu ne savas—būčiau nepirkęs."

Turintieji kokį nors biznelį, ypač smulkesnį—kurie turi prie visų taikytis—negali atsikvėpti nuo aukų rinkėjų, bilietų platintojų, kurie tvirtu balsu argumentuoja: "Tamsta, kaipo biznierius, negali nepalaikyti saviškių, visuomenės veiklos."

Dažnas iš smulkesniųjų biznierių atsidūrė pusiau pakartojo rolėje: pasitraukti nuostolis, o laikytis—ilgų valandų vergystė—noras kaip nors išlaikyti kvailių motiną—viltį: O gal gi pasitaisys."

Nekalbam apie didžiuosius bankininkus, biznierius, kurie, pagal reikalą, būna įvairių tautybių. Jie yra išplaukę į didžiuosius vandenis, jau gali ir konkursus skelbti ir subuvimų, švenčių proga didelį tautos veikėją suvaidinti, prižerti užantį pirkėjui nebūtų nuopelnų.

Gal būtų labai pravartu pasvarstyti: kaip tiksliau ir greičiau įtalpinti mūsų brolį į kokį nors biznį, o jau įtalpinus —padėti kreditu, gera organizacija. Bet tai veikla, o ne konkursas.

Antra vertus, kiek yra puikių pavienių saviškių, kurie visaip padeda ne vienam šiokiam ar tokiam biznyje, nekeldami į didžygį, jeigu pas saviškį pirko siurblį, puodą ar sustojo pataisyti automobilį.

O pabaigai naujas pasiūlymas, naujam konkursui: "Kodėl aš neperku pas savus?"

T. J.

STUDIJAVUSIŲ AUSTRIJOJE LIETUVIŲ DĖMESIUI

Lietuviai akademikai, tremties metu studijavę Innsbrucko Universitete Austrijoje, organizuoja suvažiavimą šių metų liepos mėn. 3-4 dienomis Toronte, Canadoje. Kolegos galintieji suvažiavime dalyvauti, prašomi galimai anksčiau pranešti apie tai šiuo adresu: J. Budzeika, Great Barrington, Mass., P. O. Box 23.

Tennesseee Williams "Stiklinis žvėrynas" premjera Chicagoje praėjo su pasisekimu. Rež. Vyt. Valiukas. Vaidino: L. Barčaitė, I. Nivinskaitė, A. Brinka, A. Dikinis.

K A R Y S, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.

Metams 5 dol. Rašykite:

K A R Y S

680 Bushwick Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

New Haveno policijos užkluptas plėšikas nusižudė.

KLAUDIJŲ RAČKŲ PALAIDOJUS

Gegužės 4 d. staigiai ir netikėtai mirė Klaudijus Račkus, sulaukęs vos 33 metų amžiaus. Jis buvo sūnus visiems žinomų lietuvių veikėjų Prano ir Onos (Karaliūtės) Račkų.

Velionis gimęs 1920 m. liepos 3 d. Detroite. Būdamas 14 metų jis drauge su tėvais persikėlė į Kaliforniją. 1942 m. baigė Kalifornijos Universitetą (Los Angeles) chemijos skyrių, Bachelor of Arts laipsniu. Gavęs stipendiją, tęsė studijas Stanford Dniversitete Vėliau buvo pašauktas į kariuomenę, kur jis pasižymėjo gabumais ir todėl buvo pasiųstas studijuoti į Colorado Universiteta rytų kalbas. Baiges šias studijas, velionis buvo ipareigotas Intelegent tarnybai ir pasiųstas į Japoniją. Kariška tarnybą užbaigė laivyno leitenanto laipsniu. Paskutinė jo tarnyba buvo Tokio mieste, prie Generalinio štabo, kur ėjo administratyves chemiko pareigas.

Ištarnavęs 4 metus Japonijoje, 1950 m. sugrįžo į Ameriką ir įstojo į Columbus Universitetą New Yorke pagilinti studijas. Vėliau velionis, nors dar jaunas būdamas, ėjo atsakomingas pareigas Gen. Aniline ir Filmų bendrovėje, ryšium su chemijos tyrinėjimais.

Dideliame liūdesyje paliko žmoną Tomiyo ir 20 mėnesių sūnelį Joną, tėvus Praną ir Oną Račkus, kurie buvo pakeliui į Floridą, nes ten persikelia gyventi, ir brolį Vilių, kuris buvo atskridęs iš Los Angeles į laidotuves.

Velionies kūnas sudegintas. Karstą puošė daugybė gėlių, o paskutinę atsisveikinimo kalbą pasakė episkupalų kunigas Chase.

Taip ši spindinti asmenybė, žymių sūnus, pačioje žydinčioje jaunystėje, pasiekęs mokslo ir gyvenimo viršūnių, iškeliavo į amžinybę. Tebūna ramus jam tos amžinybės poilsis.

P. D.

CHORO PARENGIMAS

MANCHESTER, CONN. Manchesterio Lietuvių Choras rengia kitą Margumynų Vakarą. Šis parengimas įvyks gegužės 23 d., Lietuvių Svetainėje, Golway St., 2,30 val. p.p.

Chorui vadovauja energingas Pranas Pakėnas. Programoje bus solo, duetų, instrumentalistų, o taip pat ir humoro.

Rengėjai nuoširdžiai kviečia visus kuo skaitlingiausiai atsilankyti.

M. C.

PRAŠOMOS ATSILIEPTI

PILIPAITĖS: Ona, ištekėjusi už anglo ir Pranė — už lietuvio, kilusios iš Truskavos, gyvenusios Brooklyne, prašomos atsiliepti pas jų pussesėrę. Juozo ir Onos Ginaitytės Pilipaičių dukteri, arba žinanti jų likimą pranešti šiuo adresu: **Sra. Vincė Pilipaitytė-Kučinskienė, Avenida General Roca 700, Avellaneda Prov. Buenos Aires - Argetina.**

Naujienų 238 nr. Literatūros priede telpa išsamus straipsnis apie Giovanni Guareschi "Mažojo Don Camillo pasaulio" autorių, kurio kūryba spausdinama Vienybėje.

PHILADELPHIA PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA

ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.

113 SOUTH 34th STREET

Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS

VYNAI — LIKERIAI - ALUS

3327 Brown Street Philadelphia, Pa

ADAMS' CAFE

RESTORANAS IR BARAS

941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA

Tel. PO 5-9566

TRAUN'S BAR

AUGUST TRAUN, Sav.

N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA

Tel. PO 5-9785

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601-2 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136

PHILADELPHIA PA

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4119

PHILADELPHIA. PA

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

TALKOS LEIDINIAI PALIEKA PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATŪROJE

1. Igno Šeiniaus RAUDONASIS TVANAS, sukėlęs sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje, mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo tvano apsemta. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. 327 pusl. Kaina $3.50.

2. Juozo Paukštelio KAIMYNAI, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų moderniškoje lietuvių literatūroje, vaizduojas laisvos Lietuvos jaunuolių meiles dramą. 4 spalvų viršelis. 239 pusl. Kaina $2.50.

Abi knygas užsakant pas leidyklos įgaliotinį — tik $5.

TALKOS Įgaliotinio adresas:

Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, N. Y.

LIETUVIŲ KULTŪRINIO GYVENIMO CENTRAS CHICAGOJE

Lietuvių Auditorijoje vyksta koncertai, susirinkimai, konferencijos ir kitokie pobūviai.

KETURIOS SALĖS

Išnuomojamos vestuvėms ir šiaip pobūviams su maistu ar be maisto.

Šeštadieniais ir sekmadieniais šokiams groja

BALIO PAKŠTO ORKESTRAS

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133 S. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILLINOIS

Tel. Victory 2-6172

THOMAS MATAS

REAL ESTATE

81 Fox Street

Waterbury, Conn.

KARLONAS

Funeral Home

Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.

280 CHESNUT STREET,

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. 9-1181

RAMUNĖS

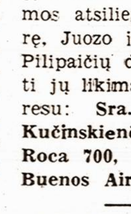

Mes gavome didelį siuntinį šviežių ramunių žiedų iš Vengrijos ir dabar yra visiems proga ramunių gauti pas mus.

Vengrijos ramunės taip pat geros kaip ir Lietuvos ir taip pat medum kvepia, turi malonų skonį, sveika ir gardu gerti. Ramunės geros dėl skilvio ir dėl inkstų (kidneys). Jeigu esi nuvargęs, sušalęs, gerk ramunių arbatą. Kada esi piktas, nusiminęs, irgi gerk ramunes. Prisiųsk mums $2.50, o mes prisiųsime jums ramunių visą svarą. Į Kanadą — $2.75.

ALEXANDER'S CO.

414 WEST BROADWAY,

South Boston 27, Mass.

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.

Tel. LOcust 2-9229

Laidotuvių Direktoriai

15 Trumbull Street

New Haven, Conn.

A. MIEŽIS

ALUS, DEGTINĖ, VYNAS

2207 N. 2nd STREET,

PHILADELPHIA, PA.

REgent 9-4156

John Baltaduonis

FRANKFORD AVENUE CAFE

1700 Frankford Ave.,

PHILADELPHIA, PA.

WILLIAM VALAITIS

Visokeriopas automobilių taisymas

1730-2 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Tel. Howard 8-0596

QUALITY MARKET

VICTOR ABECUNAS, Sav.

356 PARK STREET,

NEW BRITAIN, CONN.

BŪKITE SVEIKI

Draugui ir sau sveikatos knyga—vadovas

kurią parašė ir jau išleido Dr. Steponas Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rastis kekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS, 3241 W. 66 Place, Chicago 29, Ill.

Telefonas—Republic 7-7868.

Pati naujausioji lietuviška knyga

KUN. M. VALADKOS

POPIEŽIAI IR LIETUVA

246 puslapiai — Kaina $2.50

Autorius kalba apie tragišką lietuvių tautos likimą, nagrinėja svarbesnius paskutinių šimtmečių įvykius, dokumentuotai nušviečia lietuviams primestą Viduramžių dvasią, lenkų apaštalavimą mūsų gimtinėje, reformaciją, jėzuitus ir kitus reikalus. Ypatingai plačiai paliečia Amerikos lietuvių gyvenimą. Knyga sukrauta pas autorių (1743 No. Sumner Ave., Scranton, Pa.) ir NAUJIENOSE. Knygų platintojai gauna nuolaidą. Knygą galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE, 1739 So. Halsted Street. Chicago 8, Illinois.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI CHICAGOJE

Moderniausia lietuvių vadovaujama baldų ir namams įrengimų įmonė Amerikoj. Įmonės prekybos patalpų plotas 15,00 kv. pėdų.

Modernūs baldai, televizijos aparatai, šaldytuvai, *Telefunken* Europai klausyti radijo aparatai

Rašomos mašinėlės su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kt. kraštus.

FURNITURE CENTER Inc.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Įmonės vedėjas Justas Lieponis

3224 S. Halsted Street Chicago, Illinois

Tel. Victory 2-4228

KAIP AMERIKOS LIETUVIAI KOVOJO UŽ TREMTINIŲ TEISES IR LAISVĘ

Elena Devenienė

Šiandien nevienas buvęs tremtinys, apsigyvenęs Amerikoje ir pakenčiamai ar net labai gerai įsikūręs, jau pradeda pamiršti sunkius praeities išgyvenimus, stovyklinius nedateklius ir negeroves bei visus kitus pavojus, kaip tamsi šmėkla lydėjo jį netekus tėvynės ir pajutus po kojomis svetimo krašto žemę.

Gi pávojai buvo labai dideli, net didesni nei klajoklinių dienų pradžioje buvo suprasta ar įsivaizduojama.

Nežinia, kaip būtų pakrypęs daugelio tremtinių likimas, jei pačiu kritiškiausiu momentu senieji mūsų ateiviai nebūtų susirūpinę savo artimaisiais netekusiais tėvynės. Benamiams gelbėti jie įkūrė didžiąją šalpos organizaciją, kurios dešimtmetį minint, iškyla mūsų senųjų ateivių milžiniškos pastangos. jų nepamirštami darbai, laimėjimai, o kartu sunkumai ir kliūtys, kurias jiems teko sutikti, besirūpinant savo tėvynainių likimu.

Nebuvo nieko skaudesnio, kaip 1942 m. kelis mėnesius skaityti išveštųjų į Sibirą sąrašus. Kasdien sužinodavom iš mūsų spaudos kas pasmerktas pražūčiai pirmojo trėmimo metu. Jums, turbūt, teko skaityti atvažiuojančių į Ameriką sąrašus, tai tokie sąrašai buvo ir pasmerktųjų. Tieslog baisu būdavo paimt i laikraštį į rankas.

Rusijoje tuo laiku visas dėmesys buvo nukreiptas į frontą, todėl ir NKVD ne taip stropi buvo, ir mes čia gaudavome iš Sibiro liūdnus laiškus su prašymais gelbėti. O čia nors galva į sieną mušk. Karo metais, rusas sąjungininkas, tai kas užstos tuos pasmerktuosius, pramintus naciais. o State Departament, kaip dabar matote. viešpatavo raudonieji arba jiems palankūs.

Niekas nei drįso nei norėjo blogų santykių su Rusija ir taip visos rusų šunybės buvo slepiamos. Net tokios Katyno žudynės buvo primestos vokiečiams, idant sąjungininkas atrodytų padoresnis...

Kai vokiečiai, neatlaikydami smūgių, pradėjo trauktis atgal. mes jautėme, kad Lietuva vėl virs karo lauku, ir kad žmonės turės bėgti į Vakarus, bėgti nuo Sibiro. Atsimenu mūsų Didįjį ALTo Kongresą Pittsburge 1943 metais. Jis vyko žmonių gelbėjimo ženkle. eSime kan. prof. B. Končius, aš pati ir kiti kėlėme mūsų žmonių nelaimes. Raginom ruoštis tautai gelbėti. Pakėlėm balsą, nepaisydami raudonųjų grasinimų. (Reikia atsiminti. kad tuo laiku veikė Laisvės ir Vilnies šalininkai ir su rusų atstovybės pagalba darė net drabužių. vaistų. maisto ir pinigų vajus Lietuvos žmonėms gelbėti, ir su tą šalpos misija Bimba važiavo į Lietuvą, o grįžęs vėl lietuvių kolonijose rinko aukas neva Lietuvos Vėžio Ligos Institutui). Iškėliau, kaip rusai išdraskė šeimas, kaip moterys ir vaikai paversti vergais, o vyrai atskirti ir išsiųsti pražūčiai. Tuo laiku kaip tik grįžo mano vyras iš Sibiro. Turėjome visų žiaurumų gyvą liudininką. Tada, žūt būt, rusas sąjungininkas. ar ne, bet jo klastą kėlėme viešumon ir mūsų teisybės balsą tarp didžiosios rusų propagandos vistiek išgirdo. Taip mes susilaukėme BALFo. Tai buvo mūsų bendro darbo pastangos ir laimėjimas, todėl ir pavadinome ji "bendru".

Kaip ir buvo mūsų numatyta, karui baigiantis, Amerikos lietuviai išgirdo, kad tūkstančiai mūsų tėvynainių, vengdami bolševikų pavojaus, pateko į Vakarus. Mums, Amerikos lietuviams, tuoj parūpo, kaip ir kuriuo būdu galėtumem savo tautiečiams padėti. Bet didžiausias rūpestis ir pavojus buvo, kai Sovietų Rusija pareikalavo grąžinti visus tremtinius. Gi tada, karui baigiantis, tiek Amerikos visuomenėje, tiek pačiame Valstybės Departamente Sovietų Rusijos įtaka buvo labai didelė ir nuotaikos nebuvo tremtiniams palankios.

Taigi pavojus, kad tremtinius galį grąžinti rusams, buvo labai didelis. Tuo momentu Amerikos lietuviai sujudo ir pradėjo tikrą kovą už politinių bėglių teisės. Pradėta veikti į visuomenę per spaudą, organizacijas ir bažnyčias, nušviečiant tikrą tremtinių padėtį, nurodant tuos tūkstančius į Sibirą išveštųjų. Kartu siuntinėta delegacijas į Washingtoną, kur reikalauta, kad tremtiniai nebūtų verčiami grįžti į savo kilmės kraštus. Kada išgirsta, kad švedija žadanti pabaltiečius atiduoti rusams, apeliavom į švedijos visuomenę, ir jos vyriausybę. Mūsų paveiktas John Foster Dulles pasiuntė telegramą Švedijos Protestantų Bažnyčios vadovybei,prašydamas sulaikyti pabaltiečių atidavimą Rusijai. Daug BALFui čia padėjo ir Amerikos Lietuvių Taryba.

Tai buvo tikrai sunkus darbas ir laimėt kovą buvo sunkiau nei gauti lėšų šalpai. Juk tada reikėjo priešintis visagalės Maskvos akcijai. Kalbantis su UNRRA vadovybe arba atsilankius pačiame Valstybės Departamente ir ten ginant tremtinių teises, reikėjo labai atsargiai reikšti mintis,nes ten pastebėdavo, jog mes savo reikalavimais užstojam nacinio nusiteikimo elementą ir tuo būdu einam prieš Amerikos sąjungininkės Sovietų Rusijos interesus. Amerikos vyriausybė jau buvo sutikusi grąžinti tremtinius sovietams ir nežinia, kuo tas būtų pasibaigę... Tenka atsiminti tremtinių tragediją Prancūzijoje arba Vakarų Vokietijoje, Kempteno stovykloje. Ten UNRRA 1945 m. prievarta pradėjo atidavinėti rusams ukrainiečius. Nelaimingieji priešinosi visais galimais būdais, bet negalėjo apgnti savo laisvės ir teisių, pradėjo žudytis, bijodami patekti bolševikams. Tik tada įsikišo amerikiečių karinė vadovybė ir D. Eisenhoweris, tuo metu buvęs Europos karo vadu, įsakė ukrainiečių grąžinimą sulaikyti.

Amerikoje pasisekė laiku palenkti visuomenės nuomonė tremtinių naudai. Valstybės Departamentas su tuo turėjo skaitytis ir pakeitė savo nusistatymą prievarta grąžinti tremtinius į jų kilmės kraštus. Tuo būdu laimėta pirmasis kovos etapas, nors UNRRA vadovybė, kurioje buvo ir rusai su veto teise, iki pat savo gyvavimo galo neturėjo širdies pabaltiečiams.

Apgynus pačia pagrindinę politinių bėglių teisę leisti patiems laisvai apsispresti dėl grąžinimo, Amerikos lietuviams iškilo naujas rūpestis: kur ir kaip juos išvežti iš Vokietijos.

Tokioms nuotaikoms esant, BALFo Pirmininkas kan. prof. J. B Končius išvyko į Europą, vietoje susipažinti su tremtinių klausimais. Tai buvo gana sunkus uždavinys, nes ne apie viską galėjo atvirai kalbėti Amerikoje, o Vokietijoje, kur viešpatavo UNRRA, buvo dar sunkiau. Aš pati, kai atvykau į Vakarų Vokietiją, gavau UNRRA įspėjimą, kad kurstanti tremtinius negrįžti į savo tėvynę ir tuo einanti prieš sąjungininkų interesus. Man išbuvus Vokietijoje vieną mėnesį, UNRRA nepratęsė vizos ir būčiau turėjusi grįžti Amerikon, bet amerikiečių generalinis štabas, į kurį kreipiausi ir išaiškinau dalykus, atėjo į pagalbą ir pats pratęsė mano vizą. Tuo būdu Vokietijoje išbuvau pusę metų.

Turint organizuotą vienetą tremtinių reikalams tenkinti, kartu teko rūpintis įkurdinimu. Tuoj pradėta akcija, kad Amerika įsileistų pas save pabėgėlius. Įkurdinimo akcijoje mums didžiausiu švyturiu buvo tai, kad Lietuva, kaip ūkio kraštas, galinti duoti Amerikai žemdirbių. Tai labai domino tuos Amerikos Kongreso delegatus, kurie į Kongresą buvo išrinkti Amerikos ūkininkų balsais ir jame gynė jų interesus, gi tuoj po karo, industrijai atsigaunant, ūkis buvo be darbo jėgos.

Įkurdinimo akciją buvo įtrauktos ir kitos didžiosios šalpos organizacijos. Savomis ir bendromis pastangomis pradėjome atakuoti Washingtoną. Ten daug kartų važinėjom, po keliolika kartų kalbinom kiekvieną kongresmaną. Pagaliau pasisekė juos palankiai nuteikti, ir 1948 m. buvo priimtas D. P. imigracijos įstatymas.

Po to teko rūpintis, kad senieji ateiviai imtųsi sudarinėti imigracinius dokumentus — darbo ir buto garantijas. Pradžioje tai buvo sunkoka. Reikėjo įtikinti visuomenę, kad ji dėl to neturės sunkumų. Mat, tuo metu padidėjo prieš tremtinius rusų propaganda. Komunistinėje spaudoje ir lietuviai komunistai skleidė nepalankius gandus, gąsdino amerikiečius, kad jiems teksią sunki našta, reikės patiems išlaikyti atvykusius tremtinius ir todėl dokumentų nereikia sudarinėti.

Ir vistiek savų darbo ir buto garantijų neužteko, reikėjo kreiptis į atskiras valstybes, prašant sudaryti sutartis ūkininkams, kaip pav., Maine, Vermont, Michigan valstybėse, bet ir ten nebuvo lengva susitarti. Kelionės transportacija iš laivo į apsigyvenimo vietas reikalavo didelių kreditų. Čia mums daugiausia padėjo N.C.W.C. I. R. C. C, W, S, Bet turėjome žiūrėti, kad tų organizacijų neapvilktų. O pasitaikė nemaža ir nusivylimų ir susirgimų ir išlaidų, kurias BALFas turėjo pakelti. Netiek turėjo, kiek reikėjo, nes, susikompromitavus vienam lietuviui, tai kenkė kitam lietuviui. Todėl ir padėjom visur, kad tik mūsų vardas nenukentėtų, kad tik nebūtų užkirstas kelias kitiems ateityje.

Pasisekė, nes šiandien, po tiek metų ir patyrimo, galime ir toliau imigracijos darbą dirbti. BALFas, kaip lietuvių organizacija, tapo didelio pasitikėjimo ir atsakomybės įstaiga.

Nežiūrint įvairių sunkumų ir kliūčių, pasisekė taip pravesti imigracinius reikalus, kad į Amerika atvažiavo apie 30,000 lietuvių. Jau pirmuose laivuose atvykstančiųjų tarpe buvo apie 20% lietuvių tremtinių. Mat lietuviai, būdami imigracino judėjimo avangarde, sudarė progą mūsų tremtiniams ankščiau atvykti, ir tai prisidėjo prie jų geresnio ir greitesnio įsikūrimo.

Dabar kai jau viskas praeityje, atrodo tie reikalai ėjo sklandžiai ir nieko nepaprasto nebuvo. Bet iš tikrųjų buvo sunkus darbas, didelė kova.

Senieji Amerikos lietuviai mūsų tremtinių likimą jautė atsakomybę. Jie žinojo, kad svetimieji už juos nieko neatliks ir todėl patys visur ėjo, daug dirbo, rūpinosi ir davė lėšas. Taigi, senųjų ateivių pastangomis, kaip lietuvių taip ir kitų tautų, buvo laimėta kova, įkurdinta šimtai tūkstančių tremtinių ir benamis žmogus buvo grąžintas normaliam gyvenimui.

Sen. Homer Ferguson, Amerikos vyriausybės vardu, pasirašo sutartį su Kanada dėl St. Lawrence upės "jūrų kelio" statybos, kuri Dėdei Samui kaštuos 105,000,000 dolerių.

SIDZIKAUSKO KALBA VIENYBĖS BENDRADARBIŲ SUVAŽIAVIME

Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas dalyvavo Vienybės bendradarbių suvažiavime ir pasakė kalbą, kurią Amerikos Balsas perdavė į Lietuvą. V. Sidzikauskas parejiškė:

Rašytas ir spausdintas žodis žadino mūsų tautinį atgimimą, brandino politinę mūsų Tautos mintį. Jo vaisiai pasireiškė 1918 metais, kada Vilniuje buvo pasirašytas Lietuvos valstybės atkūrimo aktas.

Lietuvių tautinės samonės žadinimo ir politinės bei valstybinės minties brandinimo plotmėje gimusi dar AUŠROS gadynėje VIENYBĖ yra išvariusi platų ir reikšminga barą. VIENYBĖ ištikimai stovėjo mūsų tautinių ir valstybinių interesų sargyboje Lietuvos nepriklausomybės laikotarpyje. Ir šiandien ji drąsiai, sumaniai ir ryžtingai yra įsijungusi į lietuvių tautos kovą su rusiškuoju okupantu už Lietuvos laisvę.

Reikšminga, ir verta didelės pagarbos, kad jus savo vienybietiškos šeimos šventę siejate su lietuviškosios spaudos laisvės atgavimo minėjimu. Yra didelis panašumas tarp tos padėties, kurią išgyveno Lietuva pereito šimtmečio pabaigoje ir šio šimtmečio pradžioje, ir dabartinės bolševikinės Lietuvos okupacijos.

Anais laikais Rusijos caro agentai ne tik sutrypė Lietuvos laisvę, atėmė jos nepriklausomybę, bet ir stengėsi surusinti lietuvių tautą. Uždynė spausdinti lietuvišką žodį lietuviškomis raidėmis, bruko kirilicą, įvedė rusišką administraciją su iš Rusijos gilumos atvežtais rusais, katalikų bažnyčias vertė cerkvėmis.

Prisiminkime Kražius . Kovotojai už lietuvybę, knygnešiai buvo kalinami ir tremiami į Sibirą. Visai taip pat, tik su daug didesniu įnirtimu, stengiasi sunaikinti lietuvybę toje žemėje, iš kurios mes ar mūsų tėvai yra kilę, šiandien bolševikiškųjų Maskvos despotų agentai Lietuvoje ir jų lietuviškosios iškamšos. Maskokoljams kryžiuojamoj Lietuvoj lietuvis nuteisintas. Įvesta darbo baudžiava, priverčiamojo darbo stovyklos. Šimtai tūkstančių lietuvių kankinami ir marinami Sibire ir Vorkutoje, Karagandoj. Lietuviai jaunuoliai vežami Kazachstanan dirvonų plėšti.

Negana to, bolševikiškas okupantas stengiasi šiandien iškreipti ir pavergti lietuvio sielą, jo galvoseną. Taigi pavojus mūsų tautai iš rusiškojo okupanto yra šiandien daug didesnis, nei kada tai buvo carų laikais. Lietuvoje šiandien nėra nei laisvos minties, nei juo labiau, laisvo žodžio. Už pavergtą lietuvį Tėvynėje turime rašyti ir kalbėti mes, laisvėje gyvenantieji. Tad laisvosios lietuvių spaudos laisvaiam krašte uždavinjai ir reikšmė šiandien yra nepaprastai didelė. Drauge tatai įpareigoja lietuviškąją spaudą kelti aikštėn visa tai, kas stiprina Lietuvos padėtį tarptautinėje plotmėje, kas artina jos išlaisvinimą ir vengti viso to, kas priešo gali būti panaudota mūsų nenaudai.

Jei anais laikais mūsų atgimimo dainius kvietė vsus lietuvius eiti Lietuvos kelių, tai tas šūkis ypač yra pabotinas šiandien.

MUMS rašo

Ne pirmą kartą Vienybė ateina į talką bendriems lietuvių visuomenės uždaviniams padėti išspresti, tad ir dabar esate prašomas patalpinti Vienybėje Philadelphijos Balfo Vajaus Komiteto atsišaukimą.

Visuomenės veikėjai didžiai įvertina lietuviškos spaudos paramą jų darbuose ir dažnai tenka pastebėti, kad mūsų spauda sėkmingos jų veiklos pravedimui turi beveik lemiamą vaidmenį. Juo ilgiau mes, naujų laikų politiniai emigrantai, svetur gyvename, juo labiau pradedame suprasti, kad visi lietuviškieji laikraščiai, lietuviškoji spauda rodo mūsų tautos pulsą, o jos skaitytojai yra narsieji kareiviai, kurių pulkų niekas dar nesuskaitė.

Labai daug Vienybės skaitytojų yra ir Philadelphijoje, ir, kas nuostabu, pas tuos, kurie skaito Keleivį dažnai radau ir Vienybę, nors savo nuotaikomis šie savaitraščiai ir gana yra skirtingi. O tai mums vaizdžiai parodo, kaip yra naudingas kiekvieno laikraščio savitas veidas. Todėl aš esu labai priešingas prieš "aplinkraščių" spausdinimą.

Baigdamas noriu pranešti Jums, kad mes norime Philadelphijoje suruošti laikraščių korespondentų kursus, kad kiekvienas laikraštis turėtų savo korespondentą, nes ir mūsų kolonijos gyvenimas darosi vis platesnis ir įvairesnis, o didesni ir svarbesni įvykiai neturėtų likti be atgarsio.

Prašau priimti mano pagarbą

Br. Dirmėnas.

NAUJA HERDERIO ENCIKLOPEDIJOS LAIDA

Der Grosse Herder trečiasis tomas jau išėjo, ir abonentai jį gavo arba gaus. Jis prasideda nuo žodžio Drehachse ir baigiasi Geopolitik, apimdamas 1516 kolonų — kiekvienas puslapis padalintas į dvi kolonas. Tas tomas, kaip ir pirmieji, papuoštas gausiomis, kartais spalvotomis, iliustracijomis. Futbolo sportininkai ras tame tome ne tiktai žaismo taisykles, bet ir lentelę 1950—1953 m. įvykusiųjų pasaulinių futbolo rungtynių sąrašą.

Jau nuo 1290 m. pradėjus, pažymėta, kur ir kuomet įvyko žemės drebėjimai, ir kokie buvo nuostoliai. Didžiausią gyvybių auką pasiėmė 1556 m. įvykęs Sensi (Kinija) žemės drebėjimas, kur žuvo apie 830,000 žmonių.

Žymią vietą užima žodis žemė. Čia randame daug žinių iš kosmografijos ir kosmologijos, ir kaip į jas žiūrėjo įvairios tautos įvairiais laikais.

Kas norėtų keliauti lėktuvu, ras Herderyje visas reikalingas žinias, net ir maršrutą.

Didelė dalis paskirta sodui. Pradedant nuo Adomo ir Jievos rojaus, aprašyti ir atvaizduoti asiriečių, egiptiečių ir kitų senobinių tautų sodai.

Smulkiai paaiškinta ir gausiai papuošta paveikslais pirmoji pagalba žmonėms, kuriuos ištiko nelaimė.

Moterystei paskirtame skyriuje randame jos istoriją, svarbą ir skyrybų statistiką įvairiuose kraštuose. Didžiausias vedybų skaičius išpuola JAV, kur 1952 m. iš 1000 gyventojų vedė 10.9. Mažiausias kiekis — 7 iš 1000 gyventojų priklauso Italijai.

Įdomu pažvelgti į geležinkelių ilgį, palyginus jį su užimamu valstybės plotu. Tuo atveju pirmoji vieta priklauso mažai Belgijai, kur 1000 km plotui atitinka 166 km geležinkelio.

Išradimų istorija pradėta aptikrinti nuo 2700 m. prieš Kristų. Paminėta kuriais metais kokia technikos pažanga padaryta.

Labai smulkiai aprašyta emigrantų, pabėgėlių ir tremtinių problema. Pabėgėliais vadinami, kurie dėl politinių, tikybinių, tautinių ir rasinių aplinkybių priverčiami palikti gimtąjį kraštą. Nors pabėgėlių buvo visais laikais, bet 20. amž. jų skaičius pasiekė rekordinį laipsnį. Nuo 1912 — 1939 m dėl Balkanų karo buvo iš įvairių kraštų 5,320,000 pabėgėlių

Nuo 1939 — 1945 m pabėgėlių ir tremtinių skaičius sudarė 14,123,000 žmonių. Paskutinis karas, kaip manoma, turėjo apie 50,000,000 nustojusių savo tėvynės. To karo padariny atsiliepė pokariniu laiku. kur netekusių savo tėvynės žmonių skaičius pasiekė 64,039,000. Viena Kinija parodo 25 mil. pabėgėlių arba tremtinių.

Iš lituanistikos pamėnta Gardinas, tapytojas A. Galdikas, prof. J. Ehretas. Apie Gedimin pasakyta, kad jis buvęs Wilno įkūrėjas, o jo sūnus "Olgierd" tapęs Jogailos dinastijos tėvu.

Visi 10 tomai kaštuoja 85 dol. Rašančiam tarpininkaujant, galima įsigyti, mokant kas mėnuo tris dol.

Dr. J. Januškevičius

PADĖKA

Bostono lietuvių komitetas spaudos atgavimo 50 metų sukakčiai paminėti dėkoja:

Prof. Vaclovui Biržiškai už laikytą gegužės 9 d. paskaitą, senatoriui Johns Powers už gražų sveikinimą, Bostono vyrų chorui ir jo vadovui komp. Juliui Gaideliui už meninės programos dalies išpildymą, aktorei Aleksandrai Gustaitienei ir poetui Stasiui Santvarui už pasakytus eilėraščius. Dailininkui Viktorui Vizgirdai už scenos papuošimą. Prel. P. M Jurui, prof. V. Biržiškai, V Anestai ir Keleivio redakcijai už knygų paskolinimą parodėlei, Darbininko, Draugo, Dirvos, Keleivio, Naujienų, Sandaros, Tėvynės ir Vienybės redakcijoms, Bostono Laisvės Varpo, Lietuvių Aidų, Lietuvių Melodijos ir Minkų bei Norwoodo Lietuvių Radijo Valandos vedėjams už minėjimo skelbimą, Amerikos Legionierių Dariaus postui ir jo komandieriui Aleksandrui Čaplikui už išklimingą vėliavų įnešimą. Visiems aukotojams, kurie išlaidoms sumokėti sudėjo 95,95 dol.

Išlaidų Komitetas turėjo 74. 10 dol. Tokiu būdu, liko 21.85 dol., kurie paskirti Vasario 16 d. gimnazijos reikalams.

Komitetas

Taip atrodo Amerikos atominė patranka.

A. a. PRANCIŠKUI VASILIAUSKUI mirus, jo dukroms Elenai ir Onai ir sūnui Pranui reiškiame gilios užuojautos žodžius

Paulina ir Juozas Mikuckiai, Baltimore, Md.

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS

LIETUVOS ISTORIJĄ?

Ši knyga tik dabar iščjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo krašto ir savo tautos praeitimi.

Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai įdomi ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol. Užsakantiems knygą didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir pinigus siųskite:

TERRA

748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post Office
of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
Advertising Rates on Application
CANADA and other countries $6.00
USA, per year $5.00

ERDMONAS SIMONAITIS

Gegužės 15 d. Grand Paradise salėj, 318 Grand St. Brooklyn, Erdmonas Simonaitis, Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkas ir Vliko narys, darė pranešimą apie Maž. Lietuvos reikalus ir jos įjungimą į bendrą Lietuvos valstybę. P. Simonaitis pabrėžė, kad Amerikos lietuviai, ypač senieji ateiviai, kiek juos pažino iš kelionės po Kanadą ir JAV nedaug nusimano apie Maž. arba Prūsų Lietuvą. Pranešėjas pabrėžė, kad Klaipėdos Krašto likimas yra aiškus, nes jis pasilieka prijungtas ir dabar prie Lietuvos.

Bet Maž. Lietuva į pietus nuo Nemuno, kuri sudaro didesnę dalį ir siekia net Karaliaučiaus, po pirmojo pasaulinio karo Versalio sutartim nebuvo atskirta nuo Vokietijos, o po antrojo p. karo buvo užimta Rusijos, kuri vieton prijungti prie Lietuvos, padarė atskirą Rusijos provinciją, net pakeitė miestų vardus į rusiškus, ir vietos gyventojus, kurie karo metu nepabėgo į Vokietiją arba vėliau nebuvo išvežti į Rusiją, paskutiniu laiku siunčia į Rytų Vokietiją. Maž. Lietuvos pabėgėliai Vakarų Vokietijoj sudaro Tarybą, kurios pirmininku yra E. Simonaitis: ji turi 258 skyrius ir apima daugiau kaip 12,000 narių. M. Lietuvos Taryba rūpinasi politine ateitim, priaugančio jaunimo švietimu lietuvių tautinėj dvasioj, leidžia mėnesinį laikraštį Keleivis, kurio daugelis prenumeratorių neturi lėšų apmokėti, o taipogi stengiasi padėt savo nariam materialiai. Tam darbui reikalingos lėšos.

Kad geriau supažindintų Amerikos lietuvius su Maž. Lietuvos reikalais ir siekimais, E. Simonaitis, važinėdamas po Kanadą ir JAV steigė Maž. Lietuvos Bičiulių Draugijos skyrius, kurių užduotis, kaip motoro suktis—reikštis veikla, toj krypty. E. Simonaitis pareiškė, kad Maž. Lietuva turi sudaryt dalį bendroj Lietuvos valstybėj, ir jos likimas turi rūpėti jums didžlietuviam) tiek kiek mums rūpi Vilniaus ir jo krašto likimas.

Po prakalbos buvo padaryta rinkliava Maž. Lietuvos reikalams, kuri siekė daugiau pusantro šimto dolerių. Be to Maž. Liet. Bičiulių Dr-jos New Yorko skyrius įteikė dovaną 50 dol. Susirinkimo pirmininku buvo Vj Abraitis, beto kalbėjo J. Budrys, o po pranešimo buvo sveikinimai nuo Tautinės Sąjungos ir L. Rezistencinės Santarvės.

Dar buvo meninė dalis. Operetės choras padainavo 3 dainas tarp jų Lietuviai esame mes gimę, o solistė Vincė Jonuškaitė padainavo keletą gražių Maž. Lietuvos dainų.

Sekmadienį geg. 16 d. 7 val. v. M. Lietuvos Bičiulių Draugijos New Yorko Skyrius 197 Maujer St., Brooklyn, parapijos salėj, suruošė susirinkimą pagerbti svetį E. Simonaitį. Į susirinkimą atvyko nemažas būrys žmonių, kurie buvo pavaišinti kava. Buvo pasakyta keletas kalbų ir sveikinimų. Jų tarpe minėtini—J. Budrys, gen. konsulas, V. Sidzikauskas, A. Krulikas (Inžinierių Dr-jos vardu), Alksninis, dr. Tercijonas (N. Y. L. Gydytojų Draugijos vardu) ir kiti.

E. Simonaitis savo kalboj tarp kitko pabrėžė svarbą, kad kuo daugiau narių stotų į Maž. Lietuvos Bičiulių Draugiją remti jos reikalus. Ta proga nemažai naujų narių įsirašė į New Yorko skyrių. Susirinkimą atidarė kun. Dagys, o vėliau pirmininku buvo dr. Bintakys.

Šeštad. gegužės 15 d. 7 v. v. New Yorke, Baltic Freedom Hause buvo suruošta vakarienė pagerbti Vliko narius: M. Krupavičių, K. Žalkauską ir E. Simonaitį

Dr. V. Tercijonas

PENKI METAI ATLANTO PAKTUI

J. JŪRAGIS
Vienybės bendradarbis Europoje

●

Antrąjį pasaulinį karą baigdami, Vakarų sąjungininkai gyveno aukščiausio laipsnio optimizmu. Jie tikėjo į lojalų ir vaisingą bendradarbiavimą iš Sovietų Sąjungos pusės pokarinio atstatymo ir pokarinės taikos kūrimo darbe. Bet šis optimizmas labai greitai ir tolydžio ėmė gesti.

Buvusio karo partnerio žodžiai ir veiksmai diena iš dienos vis aiškiau rodė, jog jo turėta visai kiti tikslai. Pagaliau, 1948 metų, vasario mėnesį, komunistinis perversmas Čekoslovakijoje iliuzijas išsklaidė galutinai. Tik tada, pažvelgus į padėtį blaiviomis akimis, buvo pamatyta kokiame baisiame saugumo vacuume kybojo Vakarų Europa.

Griebtasi skubių priemonių. 1948 metų kovo mėnesį buvo įsteigta vadinama Vakarų Unija. Tačiau Vakarų demokratijoms darėsi vis aiškiau, jog sekminga užtvara prieš komunizmo agresiją Europoje nėra įmanoma be Vakarinės hemisferos, pirmoj gi eilėj be Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados pagalbos. Išvados iš to buvo padarytos ir 1949 metų balandžio 4 d. Washingtone buvo pasirašytas Atlanto paktas (NATO) tarp sekančių valstybių: Amerikos Kanados, Anglijos, Prancūzijos, Belgijos Olandijos, Liuksenburgo. Portugalijos, Danijos, Norvegijos ir Islandijos.

Tuojau pat prieš šį paktą pasigirdo triukšminga ir įžuli Sovietų Sąjungos ir jos satelitų reakcija. Nieko ji Vakaruose nenustebino, o tik parodė, kad paktas rimtai kryžiavo agresyvinius komunizmo tikslus.

Po penkių savo egzistavimo metų Atlanto paktas išryškėjo kaip pozityviausias ir stambiausias faktorius Vakarų defenzyvoje prieš komunistinį imperializmą. Dar daugiau. Laisvas tautas jis sujungė į glaudžią bendruomenę pagrindinėms jų moralinėms ir politinėms vertybėms ginti.

1950-51 metų savartoje buvo paruoštas pirmas planas bendram Atlanto pakto valstybių apsiginklavimui. Bet pasirodė, jog numatyti jame uždaviniai kai kurioms valstybėms buvo per sunkūs. Todėl 1951 metų rudenį pakto Tarybos konferencija Ottawoje planą suredukavo, o sekančių metų vasario konferencija Lisabonoje ji dar labiau pritaikė faktiškų galimybių sąlygoms.

Nauja komunizmo agresija Korejoje 1950 metų vasarą, Atlanto pakto nariams iš karto padarė aktualiu klausimą dėl Vakarų Vokietijos apginklavimo. Nes,nežiūrint daromos pažangos, buvo aišku, jog be Vokietijos karinių pajėgų sėkmingas Vakarų Europos gynimas nebus įmanomas.

Šis klausimas betgi iššaukė labai rimtas diskusijas. Ypač Prancūzija pairodė esanti gana rezervuota dėl Vakarų Vokietijos atginklavimo. Pagaliau prieita principinio kompromiso: numatomi vokiečių kariniai kontigentai turėjo būti subordinuoti vadinamos Europos armijos bendrajai karinei vadovybei. Tuo tarpu prie pakto prisidėjo ir dvi naujos valstybės: Turkija ir Graikija.

Kaip atrodo dabar, po penkių Atlanto pakto veikimo metų,karinių jėgų santykis Europoje tarp Rytų ir Vakarų?

Pagal naujausius apskaičiavimus, Sovietų Sąjunga turi šiuo metu kiekvienam momentui kariniams veiksmams parengtas 175 divizijas. Be to, trumpu laiku šiam tikslui gali pastatyti dar 150 divizijų. Normali sovietų divizja susideda iš 12.000 kovotojų, gi Vakarų valstybių divizija turi 18.000. Satelitinėse valstybėse sovietai laiko kautynėms pilnai parengtų 40 divizijų, kurių didesnė dalis yra išdėstyta Rytų Vokietijoje. Pačios satelitinės valstybės po ginklu turi 80 divizijų.

Prieš šias komunistines pajėgas Atlanto pakto valstybės turi Europoje 48 divizijas, galinčias veikti tuojau pat, arba trumpu laiku. Centralinėje Vakarų Europoje stovi apie 20 divizijų su 555.000 kovotojų, būtent: 5 prancūzų, 3 belgų, 1 olandų, nepilnos 5 anglų, 1½ kanadiečių ir nepilnos 5 amerikiečių .

Totalinis sovietų tankų skaičius nėra žinomas, bet manoma, jog Rytų Vokietijoje esama jų apie 5.500, iš kurių vienas trečdalis didelio greičio 50-toniniai Stalin III tankai. Vakarai turi 3.000 tankų, kurių du trečdaliai yra jau pokarinės gamybos. Vakarų artilerija, be to, disponuoja ir vienu ekstra tašku: trimis batalijonais 28 cm. atominių patrankų, po šešias kiekviename batalijone.

Lėktuvų satelitinėse valstybėse sovietai laiko 4.000, kurių du trečdaliai yra sprausminiai lėktuvai, išdėstyti 400 bazių. Europinėje Sovietų teritorijoje yra dar 6.000 pirmos linijos vienetų, taip pat daugumoje sprausminiai lėktuvai. Vakarų oro laivynas, neskaitant propeleriais varomų, apima 3.400 lėktuvų su 3500 bazių.

Kai dėl atominių ginklų, tai ekspertų išvados šioje srityje yra ryškiai skirtingos. Kai kurie mano turį pagrindo tvirtinti, jog naikinamųjų visų rūšių atominių bombų konstrukcijos ir gamybos srityje amerikiečiai turi aiškią persvarą, bet dėl atominių ginklų frontinėmis operacijoms (projektilės artilerijai, aviacijai ir pan.) yra jie gana rezervuotos nuomonės. Rusų žinojimas šiuo atžvilgiu pastaruoju laiku, esą, žymiai prasiplėtęs, o ypač po to, kai savo dispozicijon jie gavo šios srities vokiečių specialistus.

Karinė Atlanto pakto sistema buvo paruošta trijų jos šefų: generolo Eisenhowerio, generolo Ridgway ir generolo Gruentherio vadavybėje.

Penkių metų bėgyje toji sistema turėjusi gana reikšmingų struktūrinių pakeitimų, bet viena jos žymė yra pastovi ir budinga: kiekis prieš kiekį. Tai gryna priešingybė tradicinei komunistų karybai, kurios pagrindinė taktinė taisyklė yra masė.

Atlanto paktas šiuo metu turi du "Achileso užkulnius". Vieną—strateginį, ir antrą—politinį.

Kelias greitam rusų prasiveržimui per Liubeką ir Šlezvig-Holšteiną į Daniją yra kaip ir atviras. Danijos gi užėmimas duotų jiems labai vertingų strateginių bazių tolimesnėms operacijoms prieš Vakarus jūrose ir ore. Tai pirmasis "užkulnis".

Ši pavojinga spraga galį būti užpildyta tik Vakarų Vokietijos divizijomis. Bet vokiečių apginklavimas yra sistematiškai trukdomas Prancūzijos delsmo ratifikuoti Europos armijos sutartį. Tai antrasis Atlanto pakto "užkulnis", kurį labai intensyviai šaudo Kremliaus diplomatija.

Paskutiniame, praėjusį mėnesį įvykusiame, Atlanto pakto Tarybos susirinkime dar kartą konstatuota, jog nežiūrint to, kad Vak. Europos gynimo išlaidos dabar jau siekia 65 bilijonų dolerių, yra jis per silpnas tam atvejui, jeigu Sovietų Sąjunga pradėtų plataus masto puolimą prieš Vakarus. Tik užplanuotų 12 vokiečių divizijų įvedimas į karinę pakto sistemą gali patikrinti tokio puolimo sėkminga sulaikymą. Tuo būdu, nuo Prancūzijos priklauso tolimesnė Atlanto pakto raida ir pasisekimas.

Netolima ateitis parodys ar ši superdemokratizuota valstybė bus pajėgi teigiamai išsprest šią pasaulinės reikšmės problemą.

TAIP IR NE

Tremtinys, pabėgėlis, išvietintas asmuo, išeivis, emigrantas, naujasis ateivis, naujakurys...

Daug žodžių. Ir visi reiškia maždaug tą patį. Būtent, žmogų,neseniai koją į šį kraštą įkėlusį.

Bet šių žodžių sąrašas nebūtų pilnas, jeigu jo gale nebūtų žodžio "dypukas".

***

Tokio žodžio seniau nebuvo. Jis atsirado po antrojo pasaulinio karo.

Žinoma, tai nelabai rimtas žodis. Daugelis jo kratosi. Bet kur tu rasi rimtesnį?

Susipažinkite su Dalai Lama, komunistų okupuoto Tibeto valdovu, sėdinčiu savo soste.

Tremtinys tampa naujakuriu. O dypukas ir liks dypukas.

Tiesa, valdžios akimis žiūrint, jis jau nebėra "displaced person". Jis tampa net šio krašto piliečiu.

Bet vistiek jis dypukas. Taip ji vadina senesnieji Amerikos lietuviai. Toks jis turi būti.

***

Dypukas tai žmogus be tėvynės. Kol nebus laisvos tėvynės, tol jis bus dypukas.

Ką padarysi, kad toks žodis atsirado!

Ką padarysi, kad Vakarai karą laimėjo, o taiką pralaimėjo!

Dypukas — pralaimėtos taikos kūrinys.

***

Bet kodėlgi dypukas, o ne dypis?

Ar mes tokie menki ir pasigailėjimo verti? Ar mes kaip tas Lietuvos žydelis, kurį vadindavom tik žydeliu, o ne žydu?

Tiesą sakant, tokie ir esam. Nesvarbu, kad kuriamės, o kai kurie jau ir įsikūrėm. Vistiek vargšai. Nes kuriamės ne savo tėvynėj.

Taigi mes tik paprasti dypukai. O kurie jaučiasi tvirtesni, tuos jau galėtume vadinti dypais. Bet taip niekas jų nevadina. Turbūt dėl to, kad tokių nėra.

Česlovas Čiudara

Pagarsėjusi Alfred C. Kinsey knyga "The Sexual Behavior in the Human Female" žiauriai sukritikuota sovietų rašytojo D. Y. Leonovo, kaip pornografiška. Indiana profesoriaus mokslinė knyga palyginama su Henry Miller ir Mickey Spillane darbais. Beje, A. C. Kinsey susilaukė aštrios kritikos ir JAV iš religijų atstovų ir mokslininkų tarpo.

TARPTAUT. PARLAMENTARŲ KONFERENCIJA EUROPOJE

Tarpparlamentarinės Unijos metinė konferencija šiais metais įvyko Monte Carlo, Monaco.

Prof. J. Kaminskas ta proga pasiuntė konferencijai buvusių Lietuvos parlamentarų vardu telegramą, kuria atkreipė susirinkusiųjų parlamentarų dėmesį į Sovietų įvykdytą prieš Lietuvą agresiją, jos žmonių teisių paneigimą ir ir persekiojimus. Kartu prof. Kaminskas prašė pakviesti kitos tarpparlamentarinės konferencijos proga buvusius Lietuvos Seimo atstovus nušviesti Lietuvos žmonių pavergimą ir okupanto vykdomus žiaurius veiksmus.

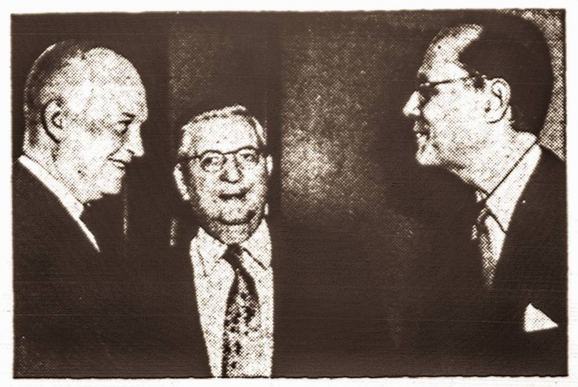

Prezidentas Eisenhoweris sveikina dailininką Allyn Cox, baigusį Kapitolijaus rotundos dekoracijas, vaizduojančias Amerikos istoriją nuo Kolumbo iki šio šimtmečio pradžios. Vidury, kongresmanas Th. A. Jenkins.

IKI MINIMUMO ATPIGINTA KNYGA

Reikia su pasitenkinimu pastebėti, kad atsiranda drąsių ir sumanių žmonių, kurie daug nekalbėdami ir nesireklamuodami, stengiasi konkrečiai išspręsti gan sunkų lietuviškos knygos neskaitymo klausimą. Jie galvoja, kad, jei lietuviška knyga nesusilaukia pakankamo atbalsio skaitytojuose, galbūt, ne vien tik visuomenė kalta, kad, galbūt, ir leidėjai nesuranda reikiamų priemonių bei kelių knygai išplatinti.

Prie taip galvojančių žmonių, be abejo, priklauso Nidos knygų klubo organizatoriai Londone, Anglijoje. Nidos klubo svarbiausias tikslas knygą kiek galint atpiginti, kad pirkėjas, ją pirkdamas, nebejaustų savo biudžete kad ir menkiausio apsunkinimo. Nidos klubo steigėjai galvoja, kad tai galima pasiekti išvengiant tarpininkų knygą parduodant. Juk ar šiaip ar taip tarpininkai knygą platindami pasiima lįšto dalį ir tuo būdu knyga noromis nenoromis turi pabrangti. Nida knygą savo nariams siuntinėja tiesiai į namus. Kitaip sakant, iš spaustuvės knyga tiesiausiu keliu patenka skaitytojui ant stalo. Ir galimas dalykas, kad kaip tik dėl to, Nidos klubo organizatoriai galėjo knygą labai atpiginti. Ne taip seniai Nida išsiuntinėjo kvieslį, kur nurodoma, kad klubo nariai temokės už Nidos leidinius tik po vieną dolerį.

Ir tai jie jau įrodė šiomis dienomis išsiuntinėdami klubo nariams pirmąjį savo leidinį: istorijos apysaką iš Vytauto Didžiojo laikų, Žalgirį, kurią pagal Chruščovo-Sokolnikovo romaną parašė Juozas Sužiedėlis. Tai gražaus formato, atspausdintas ant visai neblogo popieriaus, skoningai techniškai apipavidalinta 127 psl. knyga, kurią tikrai malonu paimti į rankas. Patrauklus ir knygos turinys. Skaitytojas nukeliamas į tolimus 15 amžiaus pradžios laikus, kada Vytautas Didysis ruošė lemiama smūgį kryžiuočiams. Knygoje aprašomas ne tik pasiruošimas, bet ir pats žalgirio mūšis. Gal veikale daugiau patriotizmo kaip literatūros, tačiau knyga visdėlto skaitoma patraukliai ir, kaip sakoma, pradėjęs pirmąjį puslapį nebenutraukdamas verti iki paskutiniojo.

Klubo narys, gavęs knygą, pasiunčia Nidai dolerį ir tuo visas reikalas baigiasi. Kitaip sakant procedūra labai paprasta. Jei narys dėl vienos ar kitos priežasties knygos nenori imti, tai ją gali grąžinti nesupjaustęs lapų. Klubas numato išleisti kas mėnuo po knygą, tačiau, jei jis to savo užsimojimo dėl kurios nors priežasties ir negalėtų įvykdyti, jei jis, sakysime, išleistų per metus mažiau kaip 12 knygų, tai dėl to skaitytojas nenukenčia, nes iš anksto klubui nemoka nė cento.

Iš to aišku, kad Nidos knygų klubas praktiškai baigia kalbas apie lietuviškos knygos brangumą. Juk gi begalima skųstis, kad būtų prebrangu mokėti už knygą vieną dolerį! Tokias knygų platinimo priemones kitos tautos jau seniai naudoja ir reikia sveikinti, kad pagaliau mūsų leidėjai pasiryžo pigios lietuviškos knygos idėją panaudoti ir lietuviuose.

Nidos knygų klubo steigėjai numato duoti skaitytojams originalių savų ir verstinių veikalų. Reikia manyti, kad Nida savo skaitytojų neapvils, bet ir skaitytojai turėtų neapvilti Nidos klubo steigėjų užsimojimų, pastangų ir geros valios. Turėtų būti glaudus bendradarbiavimas. Nidos knygų klubą galima pavadinti pigiausios lietuviškos knygos klubu. Jis stengiasi sudaryti tokias sąlygas, kad lietuviška knyga galėtų pasiekti kiekvieną lietuvį tremtinį, kad ir su kukliausiu biudžetu. Reikia palinkėti Nidai ko geriausios sekmės.

Nidos adr. Nidos Knygų Klubas, 3, Southern Row. London N. 10 England.

Vyt. Alantas

LIETUVIAI DALYVAVO TREMTINIŲ DARBININKŲ KRIKŠČIONIŲ KONGRESE

Gegužės 1-2 d. d. Strasburge (Prancūzijoje) įvyko Tarptautinės Tremtinių Krikščionių Darbininkų Federacijos (FTTCRE) kongresas. Šiai federacijai priklauso Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Gudijos, Jugoslavijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Ukrainos ir Vengrijos tremtinių krikščionių darbininkų organizacijos. Jos šūkis: "Už tautų laisvę ir socialinį teisingumą!"

Kongreso darbai daugiausia ėjo komisijose: bendrojoj, tremtinių reikalams ir auklėjimo. Kongresas priėmė eilę nutarimų ir atsišaukimą į viso pasaulio darbininkus. Kongresas kviečia laisvąjį pasaulį paremti "mūsų draugams darbininkams, kuriuos persekioja rusų komunistinis režimas, atgauti tautinę bei socialinę laisvę", pkviečia laisvojo pasaulio darbo žmones kovoti "prieš visokios spalvos kapitalistinį darbininkų išnaudojimą, bet labausiai prieš valstybinį komunistų kapitalizmą."

Kongresas išrinko federacijos pirmininku Rudowski (lenką), 1939m. Lenkijos katastrofos dienomis buvusį Kaune ir maloniai prisimenantį Lietuvą. Federacijos generaliniu sekretorium perrinktas Popovičius. Kongrese taippat dalyvavo Europos Tarybos, Aukštojo Tremtinių Komisaro atstovai ir Krikščionių Darbininkų Profesinių Sąjungų Internacionalo (CISC) prezidentas Gaston Tessier ir generalinis sekretorius A. Vanistendael. Lietuvos krikščionims darbininkams tremtiniams kongrese atstovavo Darbo Federacijos Centro Valdybos vicepirmininkas dr. J. Grinius, K. Čeginskas ir dr. Z. Brinkis. Dr. Grinius dalyvavo bendrojoj ir tremtinių reikalams komisijose, K. Čeginskas—bendrojoj ir auklėjimo komisijose. Abu gyvai reiškėsi komisijų darbe ir diskusijose. I Federacijos vadovybę nuo Lietuvos krikščioniu darbininkų įeina Pukteris (prezidiumo narių pavaduotoju) ir dr. Grinius (kontrolės komisijos narių).

Kongreso metu LDF vicepirmininkas dr. Grinius turėjo progos nuoširdžiai išsikalbėti apie nepriklausomos Lietuvos krikščionių darbininkų sąjūdį ir apie dabartinę darbo žmonių padėtį okupuotoje Lietuvoje su Krikščionių Darbininkų Profesinių Internacionalo prezidentu G. Tessier.

Kongreso proga dr. Grinius per Amerikos Balsą tarė žodį pavergtosios tėvynės darbo žmonėms.

VLIKo PIRMININKAS KONGRESO KOMISIJOJ AGRESIJAI TIRTI

New York (LAIC)— Gegužės 8 d. Federalinio Teismo Rūmuose viešajame komunistų agresijai tirti kongreso komiteto posėdyje liudijo VLIKo Pirmininkas prelatas M. Krupavičius.

Posėdžiui pirmininkavo to komiteto pirmininkas kongresmanas Ch. Kersten, kuris VLIKo pirmininkui pateikė visą eilę klausimų, liečiančių Sovietų Sąjungos agresiją prieš Lietuvą, komunistų žygdarbius okupuotoje Lietuvoje, masinius išvežimus, religijos persekiojimą ir vykdomą tautos genocidą. Visais klausimais VLIKo pirmininkas pasisakė aiškiai ir tvirtai, suminėdamas faktus, įvykių datas ir pabrėždamas lietuvių tautos žūtbūtinę kovą su okupantais ir nepalaužiamą viltį išsilaisvinti.

Paklaustas, kaip vertina Kremliaus paskelbtą Genocido sutarties patvirtinimą, VLIKo pirmininkas pareiškė, kad šis Kremliaus žygis yra tik eilinė apgaulė, kuri jiems patogiu laku bus panaudota klastingai propagandai prieš Vakarų laisvuosius kraštus.

Kartu VLIKo pirmininkas Prelatas M. Krupavičius pareiškė, jog į šį laisvės kraštą, drauge su VLIKo Vykdomosios Tarybos pirmininku, K. Žalkausku, yra atvykęs padėkoti Jung. Amerikos Valstybių Vyriausybei ir tautai už rodomą palankumą Lietuvos reikalui ir paramą Lietuvos išlaisvinimo kovoje.

Padėkojo taip pat Kongreso Komitetui ir jo pirmininkui Ch. Kersten už jo didelį darbą ir svarbų įnašą—ginklą Lietuvos laisvinimo kovai.

VLIKo pirmininko liudijimas buvo ryškus žiaurios tikrovės pavaizdavimas ir įspėjimas laisviesiems kraštams, kuris padarė gilų įspudį Komiteto nariams, žurnalistams ir auditorijoje buvusiems klausytojams.

Taip pat liudijo dr. L. Plechavičius apie Rainių miškelyje komunistų nukankintų lietuvių lavonų mediciniio apžirėjimo duomens ir Kostas R. Jurgėla liudijo apie A. Sniečkaus pasisakymus prieš Ch. Kersteno Komitetą ir jo narius.

PER ŠVIESĄ IR TIESĄ TĖVYNEI LAISVĘ UGDYKIM

Detroite veikia vienas iš veikliausių Lietuvių Rezistencinės Santarvės skyrių. Jo nariai — okupacijų metu aktyvūs partizanai arba laisvosios pogrindžio spaudos bendradarbiai ir platintojai: pilniausia prasme rezistentai. Beveik visi — seni pažįstami ir rezistencinės kovos draugai.

Jie yra pozityvūs tiek rezistencinėje srityje, tiek Lietuvybės išlaikymo siekdami. Detroito LRS skyrius, nors dar labai jaunas, įsteigtas 1952 m. pirmąjį pusmetį — tačiau visose tautinio darbo srityse pagal savo jėgas yra jau padaręs labai daug. Jo nariai, atlikdami savo pareigas kitų, politinių ir šalpos institucijų atžvilgiu, atlieka dar ir savarankišką darbą tautinėje veikloje. Pav., pereitais metais LRS Detroito skyrius turėjo 1031,96 dol. pajamų. Šią sumą skyrius išleido rezistenciniams reikalams, ligoniams šelpti, lietuviams mokslininkams senatvėje palaikyti, kad dar galėtų kurti, Vasario 16 Gimnazijos rūmams pirkti, tos gimnazijos mokinės išlaikymui.

Gegužės 29 d. Lietuvių Rezistencinės Santarvės Detroite, kaip matyti iš tik ką prisiųstos gražios 14 puslapių knygelės — vakaro programos, — rengia detroitiečiams ir apylinkės lietuviams vakarą, kuriame režisorės Z. Arlauskaitės-Mikšienės vadovaujamas meno būrelis suvaidins Petro Vaičiūno "Naujuosius Žmones". Vakaro pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijos namams išpirkti. Atsiųstoje knygelėje, tarp daugelio kitų dalykų, rašoma: "Mielas Detroito lietuvi! Paskirk laisvalaikio valandėlę ir ateik į "Naujųjų Žmonių" vaidinimą. Visi kartu prisiminsime Laisvąją Lietuvą. Tavo apsilankymas — tai plyta Vasario 16 Gimnazijos rūmams. Pačėkime našlaičiams, besveikačių tėvų vaikučiams. Nepagailėkime trupinio ir daugiau. Už tai jie neliks skolingi tėvynei. Jų akys su viltimi tebežiūri į mus."

Kaip nekartą anksčiau, taip ir šį kartą visi detroitiečiai gausiu savo atsilankymu sukaups didesnę sumą šviesos ir lietuvybės vienam židiniui išpirkti, tuo būdu atlikdami savo tautinę pareigą ir malonjai praleisdami vieną gražų gegužės vakarą.

Šiam veikliajam LRS skyriui, kuris savo veiklą grindžia šūkiu: "Per šviesą ir tiesą Tėvynei laisvę ugdykim", šiais metais vadovauja: Garbės pirmininkė — Helen Rauby, pirmininkas — Pr. Stanionis, sekretorius Br. Girniukaitis, iždininkas J. Mačiulaitis, meno ir parengimų reikalams J. Jenecekas, Vasario 16 Gimn. mokinei šelpti ir nupirktų rūmų skolos įmokėjimo reikalais rūpintis — V. Žemaitis, korespondentas ir kultūros bei propagandos reikalų vedėjas — V. Tamošiūnas.

B.

Sen. Joseph R. McCarthy skaito apie save.

NAUJOJI VLIKO PIROTECHNIKA

Pirotechnika, kaip žinoma, yra degamųjų ir sprogstamųjų medžiagų mokslas. Tai yra įgūdis, kuriuo ligi šiol daugiausia pasižymėjo tremties Vlikas, mažai teturįs bendro su tuo Vliku, kuris buvo prieš 10 metų sukurtas krašte. Vliko pirotechninių žygių aprašymas parejikalautų daugelio storų foliantų. Čia galima atžymėti tik kai kuriuos dabartinius Vliko "ėjimus". —

Per paskutinius Vliko ir Diplomatinės Tarnybos pasitarimus Paryžiuje vykd. tarybos pirmininkas p. Žalkauskas, pareiškė, kad Vlikas nepadarys estų klaidos ir nepasiskelbs egziline Lietuvos vyriausybei. Tačiau praėjo pora mėnesių ir Vliko vadai, išlipę New Yorko uoste, prisistatė save N. Y. Times korespondentui kaip egzilinės vyriausybės šefai. Tačiau jokios Lietuvos egzilinės vyriausybės dar nėra. Krikdemų spauda (Darbininkas ir Draugas) turėdami šį kartą pakankamai padorumo jausmo šį faktą nutylėjo ir paminėjo tik amerikiečių laikrašty išspausdintus Vliko vadų žodžius. Vienybės skaitytojas atsimena, kad svetimai spaudai egzilinės vyriausybės vardu prisistatymas yra tradicins Vliko pirotechninis metodas. Maždaug prieš penkeris metus, per nelaimingą Vliko gastrolę Romoje, kada Jo Šventenybė Popiežius atsisakė priimti Vliko vadus privačioj audiencijoj, kun. Krupavičius davė italų spaudai pareiškimą, kad jisai yra Lietuvos egzilinės vyriausybės šefas.

Vliko naujausiu sprogdinimu (būtent, Lietuvos gero vardo) yra Vliko diplomatinio atstovo prisistatymas Vakarų Vokietijos vyriausybei. Prieš kai kurį laiką Lietuvos Diplomatijos Šefas paskyrė dr. A. A. Gerutį rūpintis Lietuvos reikalais Bonnoje. Taį buvo min. St. Lozoraičio ilga su Vokietijos ambasadorium Romoje pasitarimų išdava. Dr. Geručio paskyrimas buvo įvykdytas tik po to, kai Diplomatijos Šefas gavo iš vokiečių užsienio reikalų ministerijos raštą, kuriuo buvo duotas sutikimas priimti dr. Gerutį Lietuvos Respubikos įgaliotiniu. Paskyrimą įvykdęs Diplomatijos Šefas apie tai pranešė Vlikui. Tačiau Vliko pirmas žygis buvo painformuoti lietuvių spaudą, kad min. St. Lozoraitis nemalonėjo pranešti Vlikui apie dr. Geručio pristatymą Bonnoje. Šia netiesa besiremdamas Vlikas per savo bendradarbį "Nepriklausomoj Lietuvoj" paskelbė, kad "Diplomatijos Šefas yra nutraukęs su Vliku santykius". Sekančiu žygiu buvo Vliko pirmininkų raštu dr. P. Karvelio paskyrimas Lietuvos pasiuntiniu prie Vokiečių vyriausybės. Į šį pirotechninį žygį Vakarų Vokietijos vyriausybė (galbūt, nustebinta Lietuvos "ambasadoriu" skaičium) ligi šiol neatsakė. P. Karvelis per "Eltą" paskelbė, kad jisai buvo vokiečių užsienių reikalų ministerijos "palankiai primtas." Ką toks "palankus priėmimas" iš tikrųjų reiškia nėra šiandien aišku net ir patiems Vliko vadams, kurie bando panaudoti visą savo "talmudišką" gudrumą savo ambasadoriaus Karvelio pozicijai sustiprinti.

Iš paties Vliko New Yorke gauto pranešimo paaiškėjo, kad dr. P. Karvelis ligi šiol jokio rašto savo pripažinimui iš Vokietijos vyirausybės neturi. Įdomu, ka d dėl Vliko atstovo paskyrmo Bonnoje pats Vlikas suskilo į du frontus. Tačiau krikdemų frontas laimėjo dėka p. Žalkausko besąlyginio pasidavimo kun. Krupavičiui ir jo šalininkams. Pikti liežuviai teigia, kad p. Žalkausko koloboravma reikia suprasti iš giliai žmogiškosios pusės: kas gi kitaip sutiktų jo ir ponios Žalkauskienės kelionės išlaidas padengti? Turbūt, tai nėra tiesa. Tiesa, kad p. Žalkauskas yra įvykdęs kitą labai reikšmingą dalyką: dėka jo liaudininkų partija tapo galutinu katalikų partijos satelitu.

Per gegužės 15 d. Vliką sudarančių grupių pasitarimą, kuris įvyko New Yorke, tarp tautinės teisės autoritetas prof. dr. D. Krivickas pasmerkė Vliko "žygius" Bonnoje. Gegužės 18 d. New Yorke prasidėjo mažesnės apimties veiksnių konferencija. Vienu svarbiausiu šios konferencijos dalyvių turėjo būti min. Povilas Žadeikis, bet jis atsisakė šiame pasitarime su Vliku dalyvaut. Kodėl? — Tai turėtų būti visiems aišku.

Mes laukiame oficialaus pranešimo iš Lietuvos Diplomatijos šefo, kuriuo lietuvių visuomenė būtų oficialiai painformuota apie tikrąją Lietuvos prie Vokietijos vyriausybės atstovavimo būklę. Taip pat, pritardami prof. Krivickui, mes su širdgėla ir tautine gėda smerkiame Vliko naujausią pirotechniką.

Dr. Vladas Gudauskas

Modernaus Meno Muziejus New Yorke rodo 1915 metų gamybos filma, kuriame dalyvauja garsi šokėja Anna Pavlova.

**

A. Bėrsanti, buvęs Argentinos konsulas Lietuvoje, šventė Buenos Aires savo gimimo dieną. Buvo pakviestas lietuvių atstovas gen. T. Daukantas.

MŪSŲ JAUNIMAS IR MES

Mūsų augantis jaunimas brangus mūsų tautai. Šią tikrovę žino visi tauriejį lietuviai tėvai ir visuomenės vadai. Visi mes norime matyti mūsų jaunuolius tauriais lietuviais. Deja, nevisi mes vienodai suprantame svarbą jaunimo auklėjimo lietuviškoje dvasioje, nors ir sielojamės dėl mūsų jaunimo nutautėjimo.

Sąlygos mūsų jaunimo auklėjimo svetimam krašte labai sunkios. Prie geriausių tėvų norų ir individualių tėvų pastangų nenušalinamos. Tiktai bendromis, organizuotomis pastangomis, su lietuvių bendruomenės moraline ir kitokia parama tegalima nušalinti nors dalinai blogas sąlygas, plėtoti mūsų augančiam jaunime lietuvybę, išmokyti jaunuolius tėvų kalbos ir rašybos.

Amer. Liet. Bendruomenės vadovybė — LOKas rimtai susidomėjęs mūsų jaunimo auklėjimo reikalais. LOKas šiemet remia organizavimą lietuvių berniukams lituanistinės vasarinės stovyklos prie Putnam (Conn. valst.), kurioje lietuvių vaikai galėsią pagyventi stovykliniu gyvenimu, ir bus lavinami lituanistikoje.

LB LOKo organizuojama berniukams stovykla prie gražaus ežero ir pušyno. Berniukai išimti iš tvankaus ir purvino miesto atmosferos, galėsią pakvėpuoti tyru oru, pagyventi stovykliniu gyvenimu ir pasimokyti lituanistikos. Tai bus pirmasis žygis LB vadovybės lituanistinės berniukams stovyklos organizavimo. Jei tėvai ir LB vadai išlaikysime egzaminą šią vasarą sėkmingai vedamoje berniukų stovykloje, tai ateityje galėsime žengti šia kryptimi suorganizuodami kitose LB apygardose berniukams ir mergaitėms vasarines lituanistines stovyklas.

LB organizuojamoji berniukams stovykla bus vedama ir administruojama gerb. dr. A. Šerkšno, mokytojo iš Hillyer kolegijos, turinčio tame darbe patyrimo.

Todėl maloniai kviečiu ir prašau lietuvius tėvus atkreipti dėmesį į mūsų pradėtąjį darbą, nedelsti, kuo greičiausiai užsisakyti vietas jūsų sūneliams lituanistinėje stovykloje pas dr. A. Šerkšną. Adresas: dr. A. Šerkšnas, 301 Silas Deane Hway, Wethersfield, Conn., arba šaukti telefonu (Hartford exch.) JAckson 9-3064, dr. A. Šerkšnas duos visas informacijas individualiai tėvams.

Lietuvės motinos vargo mokykla išgelbėjo Lietuvą nuo žuvimo, jaunimą nuo ištautėjimo, davė Lietuvai naujus vadus: Basanavičių, Kudirką, Jankų, Maironį, Vydūną ir daug kitų, kurie paruošė Lietuvą į laisvę ir nepriklausomybę.

Ir mes, Amerikos lietuviai, išspręsime lietuvybės išlaikymo problemą organizuotu būdu, su pagalba lietuviškos bendruomenės, auklėsime savo augantį jaunimą lietuviškoje dvasioje. Čia glūdi mūsų išeivijos ir mūsų tautos ateitis — mūsų augančiam jaunimė.

W. M. Chase,
JAV LB LOKo ižd.

Petras Kiaulėnas sukūrė eilę naujų peizažų ir portretų. Dailininkas ruošiasi savo pirmajai parodai Amerikoj, kuri įvyks šį rudenį.

●

Rašytojas Marius Katiliškis, epopėjos Užuovėja autorius, išstojo iš Liet. Raš. Draugijos. Motyvas neaiškus: negali atlikti nario prievolių.

Amerikos istorija

(Atkelta iš 5 pusl.)

Iki 1765 metų kolonistai buvo lojalūs Anglijos karaliaus pavaldiniai. Tik kartais jie jausdavosi, kad Londonas juos laiko antros rūšies piliečiais. Bet ir nepatenkintųjų tarpe dar nebuvo girdėti kalbant apie kolonijų vienybę ir nepriklausomybę. Kolonijos skyrėsi viena nuo kitos. Jas skyrė blogi keliai, indėnai, upės ir miškai. Marylandas, Pennsylvanija, Virginija, Connecticut ir New Yorkas tada varžėsi dėl žemių. Potomaco plantatorius tada mažai domėjosi Bostono pirklio reikalais. Bet Virginijos ir Pennsylvanijos pionieriai, priešingai, turėjo labai daug bendrų reikalų. Jie nedaug tegalvodavo apie šių kolonijų priklausomybę. Miškas buvo pats didžiausias jų priešas, nes jis trukdė susisiekimui ir žemdirbystei. Bet visi jie turėjo bendrą nepriklausomybės jausmą ir vienodai reaguodavo į kai kuriuos anglų valdžios veiksmus.

Tada amerikiečiai dar nežinojo, kad jie, būdami vieningi, labai daug padarė. Bet, kada jie tai įsisąmoino, juose gimė noras laimėti dar daugiau.

Kitą savaitę: AMERIKOS KOLONIJOS KRYŽKELĖJE.

Don Camillo

(Atkelta iš 5 psl.)

Delegacijoje buvo žmonių, kurie turėjo galvą ant pečių. Tai—senis Bonesti.

—Ne tikėjimo į iDevą mums trūksta. Mums trūksta pasitikėjimo savimi. Tėvynės meilės jausmas yra gyvas kiekvieno širdyje, kur nebūtume. Bet kada būna karas ir einama į ataką, reikalinga iškelti pulko vėliavą. Ši vėliava kareiviams priduoda pasitikėjimą jų pačių jėgoms net jei kareivis pasitiki savo tėvyne. Ekscelencija! Šis kryžius yra mūsu vėliava, don Camillo jos nešėjas! Jei mes vėl pamatysime savo vėliavą, mes atgausime pasitikėjimą savo jėgomis, ir kovosime drąsiai.

Senis vyskupas išskėtė rankas:

—Tegu išsipildo Dievo valia.

Don Camillo išėjo iš bažnytėlės, nešinąs kryžiumi ant pečių. Jis pasuko į takelį ir pradėjo leistis į slėnį. Kryžius šį kartą buvo lengvas kaip plunksna.

Apačioj stovėjo Peppone jeepas, kuris buvo miestelio taksi ir naudojamas įvairiems reikalams. Don Camillo įsėdo su iškeltu kryžiumi, kaip su vėliava. Bruciata grupė jau laukė. Kada Peppone pradėjo važiuoti, kiti su autobusu sekė iš paskos. Kitame take prisijungė du automobiliai su Filotti grupės žmonėmis. Gina su kūdikiu buvo įlipusi į pirmąjį automobilį, kurį vairavo Mariolino. Paskui, aišku, pasirodė Smilzo ant motociklo, nes jis buvo susirūpinęs negrįžtančiu Peppone, ir jį pamatęs, jis pasuko motociklą, ir lėkė visos grupės priešaky kaip žvalgas.

Prie miestelio, galima sakyti, visas kraštas buvo susirinkęs ir don Camillo vėl iškėlė kryžių, kaip vėliavą.

(B. D.)

Yale universiteto specialistai sako, kad ne tik cigaretės išvysto vėžį plaučiuose. Užnuodytas miestų oras, pilnas benzino ir alyvos garų, taip pat prie šios ligos prisidėjęs.

Šią mergaitę mirtinai sumušė 15 metų berniukas.

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8 8677
VALANDOS: Susitarus: ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.

12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., treciad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS: Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 8. Šeštadieniais nuo 11 iki 2. Sekmadien. pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet 6 — 8 vakare Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus Tel. VIrginia 9-6125

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 1 — 8 vakare Penktadieniais uždaryta Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždarvta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 2 — 9 vakare Penktadieniais uždaryta Tel. Ofiso STagg 2-0706 Namų — Jamaica 6-3834

JOHN DERUHA, M. D.
Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
X. STRUMSKIS, savininkas
322 Union Avenue,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10- VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
Telefonas: EVergreen 4-9293
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.
AUTOMOBILIAI — NAUJI

SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti
FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas
TAISYMAS DALYS
Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS,—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Ar pralaimėjusi...

(Atkelta iš 1 psl.)

noma lėktuvams nusileisti. Beliko bandyti prasiveržti pro sukilėlių liniją, pasiunčiant vieną grupę į pagalbą, bet tokia operacija reikalavo didelio lėktuvų skaičiaus, kad pridengtų atsitraukimą, o Indokinijoje prancūzai labai silpni orinėmis jėgomis.

Tuo tarpu sukilėliai, kinų ir rusų karininkų įtaigojami, prie Dien-Bien-Phu pritaikė Korejos metodus. Prisimintina: net ir didelis skaičius lėktuvų nesukliudė komunistam vos tik per du pirštus Mc-Arthruą įstumti į jūrą. Ir vėliau buvo įrodyta, kad taktinė aviacija nieko negali padaryti gerai užsimaskavusiam žmogui, apkasuose paslėptam minosvaidžiui ar kalnuose įrengtai patrankai.

Ir buvo atsilaikyta tik dėka naujai atvykusių divizijų. Gen. Grunther aiškiai pabrėžė "Korėjos pamoka yra pėstininku triumfas: komunistai be lėktuvų laikėsi dvejus metus, nežiūrint mūsų viršijimo aviacijos jėgomis."

Šitos pastabos Korejoje, pritaikintinos ir Indokinijai.

Gen. Castries žuvo nuo milžiniško priešo žmonių antplūdžio. Viena teramina, kad jo herojiškas laikymasis nebuvo veltui. Per tuos šešis mėnesius jis išgelbėjo Laos ir pridengė Hanoi ir Haiphong. Niekam nepaslaptis, kad Tonkino slėnis, kur yra apie 100,000 sukilėlių, sudaro rimtą pavojų šiems miestams. Ir jei nebūtų Dien-Bien-Phu, tos penkios gen. Giap divizijos, prisijungusios prie tos masės sukilėlių, būtų pridariusios milžiniškus nuostolius.

Ką toliau darys sukilėliai?

Manoma, kad pradžioje, jie norės kiek pailsėti, aptvarstyti savo žaizdas. Dien pergalė kovos lauke paliko apie 18,000 užmuštų ir sužeistų. Tad jie reikalingi perorganizavimo, ir tik po to galės žygiuoti į Laos sostinę, arba Hanoi link.

Bet kas neatsitiktų, padėtis jiems irgi brangiai atsiėjo. Jie dabar aiški. Gen. Navarre aiškiai pasakė:

"Jei karo likimas negalės būti teisingai sureguliuotas Ženevoje, aš nematau kitos išeities kaip problemos internacionalizavimas, nes Prancūzija viena negalės atlaikyti visuotinės ofenzyvos."

Nėra jokios abejonės, kad Prancūzija viena negalės laikytis.

Ten reikalingi lėktuvai, patrankos ir šaudmenys. Bet svarbiausiai reikalinga žmonių, kol susikurs tautinė Vietnamo armija. Vadovybė nuolat reikalavo ir reikalauja pastiprinimų, kurių Prancūzija negali duoti.

Šiuo metu Prancūzija Indokinijoje išlaiko ekspedicinę karuomenę iš 180,000 žmonių, iš kurių 70,000 yra europiečiai daugumoje svetimšalių legijono kariai, kurių tarpe yra ir lietuvių. Šalia to yra tautinė Vietnamo armija iš 207,000 žmonių, kurį iki ateinančių metų turėsianti išaugti iki 333,000 žmonių. Bet ši armija neturi aukštų karininkų. Vietnamiečiai dar yra jauni ir sugebėjo parengti tik jaunesniuosius karininkus iki kapitono laipsnio. Jiems trūksta dar aukštesniųjų karininkų kadro. Kas galės juos duoti?

K. Bieliukas, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos akademikas — senatorius rašo apie Nemuno įjungimą į sovietinius vandenis. "Nuo Klaipėdos iki Chersono", pageidauja K. Bieliukas.

"KOMUNISTAS DŽENTELMENAS"

Konferencijoje daugiausia domimasi Kinijos užsienio reikalų ministeriu Chou En Lai.

Nuleidęs galvą, nekreipdamas į nieką dėmesio, jis, apsuptas gausaus būrio patarėjų, visada atskuba į konferencijos salę.

— Šypsokitės, pone, — maldauja fotografai. Bet Chou nesišypso.

Vienas Amerikos žurnalistas ji pavadino "komunistu džentelmenu". Gal todėl, kad jis, rišdamasis kaklaraištį, pusvalandį stovi prieš veidrodį...

Gal dėl tos elegancijos,, Edenas, pirmasis iš vakariečių, pasveikino Mao Tse Tungo delegatą, ilgai spausdamas jo ranką ir tuo stebindamas patį Chou En Lai.

GELTONAS AUTOBUSAS

Rusai iš Maskvos atsigabeno 16 vėliausio ZISS modelio automobilių, panašių į Packard. Keletą jų rusai paskolino kinų delegacijai.

Eiliniams delegacijos tarnautojams jie buvo atsigabenę geltonos spalvos autobusą. Bet... iki jis pasiekė Genevą, taip sukliuvo, kad reikėjo palikti Metropolio viešbučio kieme.

Sovietų mechanikai ilgai dirbo, mėgindami jį patasyti. Nepavyko. Pasirodo, trūko vienos dalies, kurią jie būtų galėję gauti Genevoje. Bet kur tau! Rusai tą dalį mėgino parsisiusdinti iš Maskvos. Tebelaukia...

ĮVAIRŪS STEBĖTOJAI

Taip juos čia vadina. Tai Adenauerio ir Grotewohl, tiksliau sakant, abiejų Vokietijų, atstovai. Yra ir čiang Kai Šeko stebėtojų, kurie, kaip vandens lašai, labai panašūs Mao Tse Tungo delegatams. Nehru taip pat turi stebėtojų. Be to, sukinėjasi keletas žmogiukų, kurie atstovauja buvusią Saulės imperiją. Jie galvoja, kad be japonų negali būti jokios rimtos kalbos apie Azijos santvarką.

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED

Latest Interest Rate 2½% Credited and Compounded Quarterly

On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month
on sums from $25 to $10,000
Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of [illegible] months draw interest from the first of such months if left to the end of the [illegible] dividend period.

THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000
Member Federal Deposit Insurance Corporation

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woodside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

WM. J. DRAKE
(DRAGUNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y
JAmaica 6-7272

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

Namai pardavimui

RICHMOND HILL: Nepraleiskite šio bargeno. Puikus atskirai statytas vienai šeimai namas su šešiais gražiais kambariais ir aliejaus šildymo sistema. Yra ir "driveway". Visas namas bus tuščias naujam savininkui. Niekur kitur nerasite tokio namo už $8,500.

RICHMOND HILL: Mūrinis namas su dviem butais ir krautuve, tinkamas bet kokiam bizniui. Nauja aliejum kūrenama šildymo sistema. Yra ir tuščias butas savininkui. Kaina tiktai $11,250.

RICHMOND HILL: Arti Forest Parko, gražus atskirai statytas namas, garu šildomas, perdirbtas dėl dviejų šeimų. Viršutinis butas nuomojamas už $75.00. Apatinis 3-ių kambarių butas bus tuščias naujam savininkui. Šis namas yra geriausiame rajone. Kaina numušta iki $13,750.

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: VIrginia 9-0842.

APDRAUDA - INSURANCE

Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
Telefonai
VIrginia 9-0842
arba VIrginia 7-4111
Valandos: Kasdien iki 8 val. vakaro. Šeštad. ir sekmad. iki 6-tos val. vakaro.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

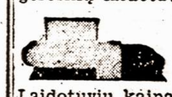

$250 ąžuolinis karstas

Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.

Audeklu dengtas nuo $95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia

Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

RUBBER STAMPS
ENGRAVING METAL & PLASTICS
CONCORD STAMP
RUBBER & METAL STAMPS
79 Warren St. New York, N. Y.
Tel. BEekman 3-6828

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.

L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL COC. AIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8-th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MISIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MISIUNAS
SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST.. kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: EVergreen 7-7411
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodė ši skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

KUN. ANT. MILUKAS IR JO SVAJONĖS

A. ČESONIS

Kun. Antanas Milukas gimė 1871 met. birželio mėn. 13 d., todėl jo tėvai savo pirmagimiui sūnui davė tos dienos globėjo vardą — Antanas. Pagal ano meto metriką jis gimė Šeštakavo (Šeštokų) kaime, Rudaminos parapijoj, Kirsnos valsč., Suv. Kalvarijos apskrityje.

Milukų ūkis, kuriame gimė kun. Antanas, buvo vidutinis. Šiame ūkyje Milukai jau labai seniai gyveno, ir jie buvo žinomi visoje plačioje apylinkėje.

Rudaminos parapija buvo įsteigta apie 1592 m. Pagal šios parapijos metrikų knygų užrašus pradedant nuo septyniolikto šimtmečio pradžios ir einant iki mūsų laikų, randame Milukų šeimoje vykstančius įvairius pasikeitimus: gimimai, vedybos, mirimai ir kt. Einant senu papročiu, Milukų ūkis pereidavo iš rankų į rankas vyriausiajam sūnui. Kiti šeimos nariai iškrikdavo į įvairias vietoves.

Ši šeimos paprotį panaikino kun. Antano senelis Benediktas. Jis ūkį pavedė ne vyriausiajam sūnui Adomui, bet antrajam — Juozui. Spėjama, dėl to, kad Juozas buvo labai darbštus, švelnaus ir gero būdo, todėl tėvas jį pasirinkęs. Benediktas Milukas buvo bemokslis, tačiau mokslo vertę gerai suprato, nes savo vaikus (tik berniukus) leido mokytis pas kaimo daraktorių.

Juozas Milukas savo jaunystėje ne tik buvo giliai susipratęs, bet ir politiniai išprusęs. Prasidėjus 1863 sukilimui, — pirmasis nuėjęs į Rudaminą pas kleboną užsirašyti į sukilėlių eiles. Tėvui Benediktui griežtai pasipriešinus, nusileido ir į sukilėlių armiją nevyko. Tačiau medžiaginiai juos šelpė.

Nepavykusį sukilimą Juozas Milukas giliai išgyveno.

1870 m. Juozas Milukas vedė iš Krosnėnų kaimo, Krosnos valsč., Elžbietą Viskačkaitę. Sekančiais metais, sul laukė sūnaus, kuri pakrikštijo Antano vardu. Kiek paaugėjusį vaiką tėvai leidžia į Rudaminos pradžios mokyklą, kurią jis baigė per trejus metus. Tėvai matydami, kad jų sūnus uoliai ir rūpestingai mokosi, leidžia mokytis Marijampolės gimnazijon.

Iš prigimties Antanas Milukas buvo judrus, energingas, sumanus vaikas. Jam mokslas nesudarė jokių sunkumų, todėl turėjo pakankamai laiko ir kitiems reikalams.

Sulaukę žiemos, ant užšalusios Šešupės moksleiviai pasidarė čiuožyklą, kurią paeiliui visi jos lankytojai turėdavę aptarnauti. Kadangi nevisi šią pareigą atlikdavo, tad jų tarpe kildavę nemaža nesusipratimų ir ginčų. O kad to išvengus, A. Milukas pasiūlo visiems čiuožyklos lankytojams

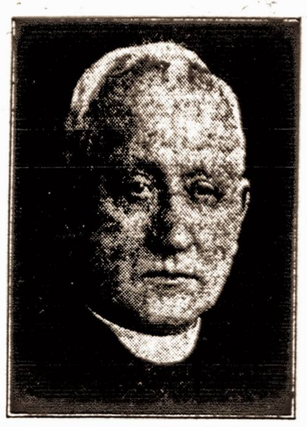

Kun. A. Milukas

apsidėti specialiu mokesčiu ir už surinktus pinigus samdytis tam tikslui žmogų, kuris aptarnautų čiuožyklą. Sumanytojas A. Milukas antros klasės mokinys išrenkamas tą sumanymą įvykdyti. Sumanymas puikiai vykdomas. Bet, ano meto rusifikatoriai pramato, kad kur tik yra kokia nors organizacija, ji gali būti režimui pavojinga, juo labiau moksleivijos tarpe. Todėl šį susibūrimą išardo, o sumanytojus įtraukia į "juodą sąrašą". Ir nuo šio laiko rusų valdžios agentai jau nepaleidžia jauno moksleivio iš savo akių.

Baigęs septynias klases, 1889 m., jis įstoja į kunigų seminariją Seinuose. Gimnazijos baigti tėvai neleido, nes bijojosi, kad baigęs, kaip daugelis, išvažiavę Rusijon į universitetą gali negrįžti ir dingti Lietuvai.

Stodamas seminarijon su septynių klasių liudijimu, buvo labai sąmoningas ir gilus lietuvis patriotas. Jau iš pirmų dienų išsiskiria iš savo draugų tarpo savo energija, sumanumu, lietuvišku darbu ir visu savo elgesiu. O po pusmečio 1890 m. sausio mėn. 30 d. klierikų tarpe skaito jiems ištrauką iš savo referato "Mano svajonės". Ši referato ištrauka įdomi ir šiandien, nes joje jaunas klierikas nusakė visą savo įsivaizduotą gyvenimo ateitį, kurią išgyventi, deja, jam nebuvo lemta, nes likimo buvo lemta daugiau nebematyti savo numylėtos tėvynės. Ištrauką cituoju kalbos netaisydamas.

...Gal kam pasirodys juokingos nekurios mano svajonės, bet ir tas išjuokimas atneš man naudą, prisidės prie pataisymo nekurių mano pažiūrių. Sakau nekurių, nes tokių kaip mano nuomonė apie reikalingumą meilės tėvynės ir visatinio dėl jos savo pasišventimo gal, jei Dievas teiksis prilaikyti mane, kol nustos manyje plakus širdis dėl Lietuvos, kada būsiu paguldytas ant lentos... "Noriu būti lietuviu kunigu... Noriu būti kunigu ir būsiu, jei Dievas teiksis pašaukti mane į tą garbingą savo kareivių eilę. Prisidėti prie pagerinimo Lietuvos dvasiško ir medegiško būvio, iškariauti lietuviam laimę ant žemės ir išprašyti laimę po smert tai mano siekis. Tikėjimas, meilė, mokslas, triusas tai mano medium... Meilė Dievo, iš kurios išplaukia meilė artymo ir meilė tėvynės, padarys tobulesniu mano patriotizmą, jeigu tik būsiu to vertas... Tikėjimas primįs man, jog mano vargai ir darbai delei tėvynės neprapuls ant niekо. Už pusketvirtų metų apleisiu šiuos mūrus, kuriuose atsitiko taip svarbi mano gyvenimo permaina, pamesiu namus, kuriuose tiek užmanymų, minčių jaunuomenės pasimiršimų patyriau... Tardamas draugams "likite sveiki broliai, atsiminkite apie tėvynę", skubinuosi iš Seinų pilaitės į žiemius, į tėvynę, idant pakvėpuoti nors trumpai jos oru, idant jos miškuose ir laukuose Lietuvos jos vaikų tarpe padidinti savo širdyje tą pagirtiną liepsną... Po primicijų, kokį laiką pabuvęs tarp savųjų, traukiu į mozurus, nes ten mane šaukia mano priderystė (anuomet visus karštesnius Lietuvos mylėtojus jaunus kunigus Seinų vyskupijos vyresnybė skirdavo į mozuriškąją vyskupijos dalį. Aut.)

Su savo klebonu ir parapijonais rūpinsius taip apsieiti, kaip mano pašaukimas lieps... Pas susiedus kunigus ir ponelius greičiausia užsitarnausiu "litvomano" ir "niedzwiedz litewski" vardą... Bendrausiu tik su tokiais svetimtaučiais, kurių pažiūros ir siekiai nepasibaigia mašnos ir pilvo prikimšimu, bet kurie rūpinasi savo tėvynės ir savo artimo būvio pagerinimu... Juk ką gi aš gero turėsiu iš bičiuliavimo nors ir su kunigu, kuris tik rūpinasi apie gardžius valgius, skanius gėrymus, pasipuošimą ir t.t."

Nors dar tik pirmo kurso klierikas, bet jau susiformavęs kaip subrendęs vyras. Likimas panorėjo, kad jisai tos seminarijos, į kurią tiek daug vilčių buvo sudėjęs, nebaigs ir neturės progos normaliu laiku apleisti tuos rūmus ir negalės tarti savo pasilikusiems draugams "likite sveiki, broliai, atsiminkite apie Tėvynę", kurių didelis didelis būrys stovės prie vartų ir palydės jauną kunigėlį mozūrų kraštan... Svajoja apie kuklias gyvenamas patalpas, kuriose teks jam gyventi ir apie dar kuklesnius baldus padarytus lietuvio Pranckaus, ir apie staltiesę austą lietuvaitės... kuria bus uždengtas jo kambaryje stalas. Tačiau realybė panorėjo, kad nesinaudojo Pranckaus padarytais baldais ir jo stalo mozūrų krašte nepuošė lietuvaitės išausta drobulė.

Šalinamas iš seminarijos ir iš tėvynės Antanas Milukas atsidūrė Prūsuose. Pabuvojęs Tilžėje pas Mauderodę, kur buvo spausdinama anuo metu Lietuvai knygos ir laikraščiai, — 1892 m. palieka Vokietiją ir pasiekia JAV su kun. A. Burbos prisiųsta laivakorte. Atvykęs Amerikon kurį laiką redagavo savaitraštį Vienybė Lietuvninkų. Tačiau prie šio laikraščio ilgai nedirbo, nes pramokęs anglų kalbos įstojo Overbrook, Pa., kunigų seminarijon, kurią baigė 1896 metais.

1896 — 1899 m. kun. A. Milukas vikaruja Shenandoah, Pa. 1899 — 1901 m. jis jau laikinai klebono pareigose Angelų Karalienės parapijoj Brooklyne, N. Y., kur jį kaip veiklų, jauną kunigą vyskupas pasiskolino užimti vakuojančiai vietai. Čia jis susipažįsta ir artimai susidraugauja su kun. Jurgiu Mendelein, kuris vėliau buvo pakeltas į Chicagos arkivyskupus. Išvykdamas Chicagon kun. J. Mendelein kvietė drauge vykti ir kun. A. Miluką ir nuolat ten apsigyventi.

(Bus daugiau)

BŪKITE SVEIKI

Draugui ir sau sveikatos knyga—vadovas

kurią parašė ir jau išleido Dr. Steponas Biežis. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rastis kekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS, 3241 W. 66 Place, Chicago 29, Ill.
Telefonas—Republic 7-7868.

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS

LIETUVOS ISTORIJĄ?

Ši knyga tik dabar išėjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo kraštu ir savo tautos praeitimi.

Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai įdomi ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol. Užsakantiems knygą didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir pinigus siųskite:

TERRA

748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

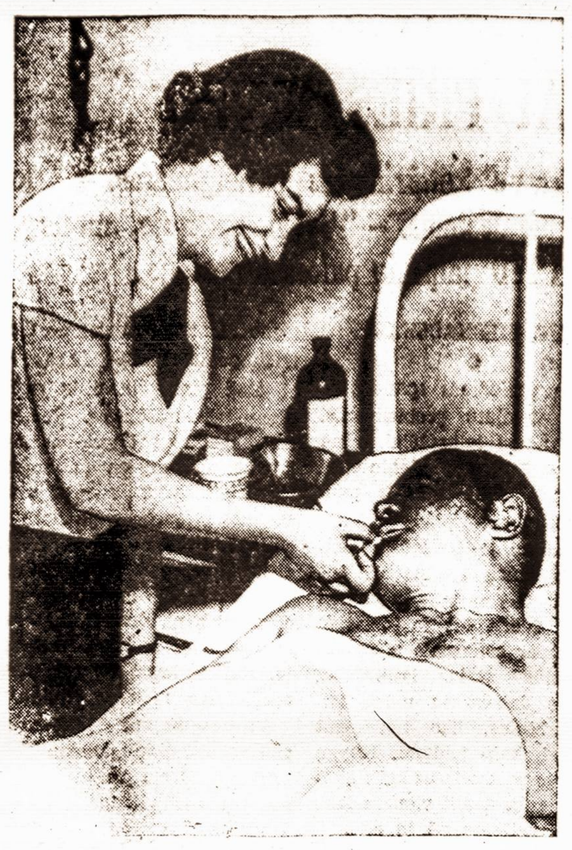

Shelley Pitman, išgelbėtas iš lėktuvnešio Bennington, jau pajėgia rūkyti.

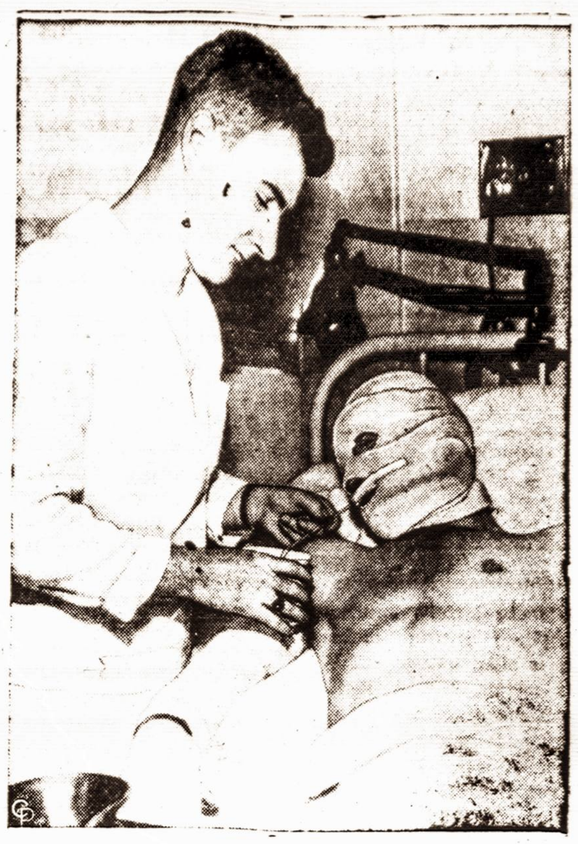

Cecil K. Carrier, iš lėktuvnešio Bennington, girdomas per vamzdelį, nes jo veidas apdegęs.

PAMINKLAS SPAUDOS SUKAKČIAI

Šių metų gegužės mėn. 7 d. sukanka 50 metų, kai Didžioji Lietuva atgavo spaudą. Kely į Lietuvos nepriklausomybę tai buvo vienas didžiausių laimėjimų, kuris buvo pareikalavęs 40 metų pavojingų įtemptų pastangų, kurias Vaižgantas pavadino kova dėl kultūros. Ši lietuvių kova dėl savos spaudos yra vienintelis šitokios rūšies reiškinys pasaulio tautų gyvenime. Todėl suprantama, kad jis šiais metais bus įvairiai minimas gausių lietuvių organizacijų laisvame pasauly.

Tačiau šio svarbaus įvykio minėjimas neturi pasibaigti žodžiais, nes tėvynėje pasilikusieji tautiečiai dėl mūsų kultūros tebekovoja žymiai sunkesnėse aplinkybėse negu spaudos draudimo metu. Todėl mes, laisvėj gyvenantieji, turime atlikti bent vieną bendrą žymų darbą, kuris būtų vertas tiek knygnešių, tiek šių dienų nežinomų kovotojų pastangų ir aukų. Mes manome, kad tokiu bendru darbu turėtų būti Vasario 16 Gimnazijos namų galutinis išpirkimas, jos patalpų praplėtmas bei įrengimas su reikalingomis mokslo priemonėmis, kad gimnazija taptų pavyzdingu nuosavos kultūros židiniu, kur gerų mokytojų vadovybėje galėtų brėsti jaunos lietuviškos sielos — būsimieji kovotojai dėl lietuviškos kultūros ir Lietuvos laisvės. Šitas židinys yra reikalingas ne vien vidurinio mokslo jaunimui. Vasaros atostogų mmetu, kai gimnazija nedirba, čia galėtų atostogauti lietuvių mokytojų prižiūrimi pradžios mokyklų lietuviai moksleiviai, kuriems išbarstytiems po Vokietiją, grėsia pavojus nutautėti. Kalėdų ar Velykų atostogomis čia galėtų susirinkti lietuviai studentai, studijuoją įvairiuose Europos universitetuose, savo studijų dienoms atlikti pasitarimus lietuvių kultūros klausimais.

Turėdami prieš akis šiuos reikalus ir minimos sukakties svarbą, pasiryžom kreiptis į visus lietuvius laisvajame pasauly, prašydami ir raginadami lietuvių organizacijas paskelbti bei pravesti vajų Vasario 16 Gimnazijos namų fondui ir jos pedagoginiams reikalams. Žinome ir suprantame, kad yra ir kitų kultūrinių sumanymų, kuriuos reikia palaikyti. Bet juos visus iš karto remiant, nė vieno negalima tinkamai patenkinti ir ant kojų pastatyti. Norėdami, kad lietuvių kultūros bei švietimo rėmimas taptų planingas, mes siūlome tą darbą pradėti nuo pilnos visiems lietuviams skirtos gimnazijos, kurių šiais sukaktuviniais metais turi išpirkti savo namus galutinai. Šiam ir kitiems augščiau suminėtiems tikslams pirmiausia ir reiktų skirti žymią dalį aukų nuo šių metų gegužės iki 1955 metų gegužės.

Kreipdamies į visus lietuvius, gerai atsimename, kad žymus skaičius asmenų yra nuoširdžiai supratęs bent vienos lietuvių gimnazijos reikšmę ir jos rėmėjų būreliuose atlieka svarbų darbą—jie kas mėnesis sudeda aukų gimnazijai išlaikyti. Tačiau šitų tikrųjų gimnazijos ramsčių pastangoms turi ateiti į talką visi lietuviai patriotai ir visi tie, kurie yra išėję vieną ar kitą lietuvių mokyklą. Kadangi jos visos buvo išlaikomos čia lietuvių sudėtais mokesčiais čia lietuvių aukomis, todėl ir tų įvairių lietuvių mokyklų buvę auklėtiniai turi labiau pajusti paregą negu kiti prisidėti prie lietuvių švietimo. Šitaip bendromis pastangomis ir aukomis turi būti sukurtos sąlygos neturtingiems, geriems ir gabiems lietuvių jaunuoliams ir jaunuolėms mokytis ir brėsti lietuvių kultūrai ir Lietuvai. O tokio lietuviško jaunimo gražus ir didelis būrys kaip tik yra sutelktas Vasario 16 Vimnazijoj (Huttenfeld b. Lamperthheim, Vokietija).

Mes tikime, kad šių trumpų žodžių visi lietuviai supras gyvą reikalą turėti bent vieną šitokį nuosavą kultūros židinį Europoje, atsimindami, kad kitų tautų išeiviai ir tremtiniai jų čia turi daugiau. Šitą židinį savo jaunimui mes turime galutinai įrengti šiemet, kad, minėdami 50-ties metų spaudos atgavimo sukaktį, galėtume gryna sąžine įstarti knygnešio ir partizano vardus.

pas: S. Antanaitis, inž. J. Augustaitis, O. Bačkienė, M. Bajorinas, kun. dr. V. Balčiūnas, prof. J. Baltrušaitis, T. A. Bernatonis, J. Glemža, A. Griniuvienė, prof. dr. Z. Ivinskis, kun. A. Keleris, dr. V. Literskis, S. Lozoraitis, dr. A. Maceina, arch. J. Pajaujis, Pr. Zundė, prof. S. Žymantas.

● **Helsinkyje suimti trys suomiai. Jie kaltinami slaptų karinių žinių patiekimu "svetimai valstybei." Suomija jau keletą savaičių kovoja prieš pagyvėjusią šnipų veiklą.**

James Claussen, laimingai ištrūkęs iš Bennington, sutinkamas savo šeimos.

SPAUDOS ATGAVIMO MINĖJIMO AKTAS

Iš praeities stiprybės semdamiesi, didvyriškas tautos kovas dėl kultūros ir laisvės prisimindami ir ateities žygiams naujas jėgas telkdami, sutinkame Gegužės Septintąją Dieną — penkiasdešimt metų nuo spaudos laisvės atgavimo. Tai buvo diena, nuo kurios 40 metų drausta, niekinta ir persekiota lietuvių spauda iš patamsių išėjo viešumon laimėtoja.

Laimėjimo diena įprasmino mažos tautos pasipriešinimą tūkstantį kartų galingesniam prispaudėjui. Pergalės šviesoje išaiškėjo, kad tarp nuolankumo ir svyravimų buvo pasirinktas teisingas kovos kelias, kuris augo apimdamas visą lietuvių tautą. Tauta ir persekiojama neliko be spausdinto žodžio. Draudžiama namuose, ji laisvą žodį ugdė svečiuose kraštuose, sukurdama vienintelę pasaulio kultūros istorijoj armiją — knygnešių armiją.

Po penkiasdešimt metų anas spaudos laisvės laimėjimas liudija daug daugiau. Lietuvių tautą prislėgė vėl toji pati žiauri galybė, siekdama to paties — lietuvius paversti rusais, anuomet pravoslavais, dabar bolševikais. Liudija tos galybės smūgį sunaikinti lietuvių dvasinei kultūrai ir jos tauriausiai priemonei — laisvam spausdintam žodžiui, tuomet uždraudžiant lietuviškąjį raštą, dabar iš lietuviško žodžio atimant tautos dvasią. Liudija antrąją milžinišką lietuvių tautos kovą dėl kultūros ir laisvės: anais metais laisvas žodis vogčiomis slinko pro caro žandarus į pavergtą Lietuvą, šiandien jis, namuose, gimdomas miškų tankynėse, palėpėse.

Minėdami spaudos laisvės sukaktį, tikime, jog Lietuvos gyvybės ar mirties kovoje laisvas žodis buvo, yra ir bus didysis ginklas, laimėjęs kovą anais laikais, laimėsiąs ir dabar, jei išliks grynas ir rūdim neaptrauktas.

Tikėdami laisvos Lietuvos ateiti, didžiuodamiesi knygnešių ir daraktorių žygiais, gerbdami žuvusius ir šiandien žūstančius kovotojus, prisiekiam šventą ištikimybę lietuviškam spausdintam ar tariamam žodžiui.

Chicago, 1954 m. gegužės 9 d.
Kultūros Tarybos Prezidiumas

● **Sovietų armijos oficiozas Raudonoji Žvaigždė kaltina JAV, kad jos kariai įtraukti į profesionalines žmogudystes, plėšimus, ir jie netekę elementarinių moralės ir humaniškumo principų.**

TALKOS LEIDINIAI PALIEKA PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATŪROJE

1. Igno Šeiniaus RAUDONASIS TVANAS, sukėlęs sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje, mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo tvano apsemta. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. 327 pusl. Kaina $3.50.

2. Juozo Paukštelio KAIMYNAI, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų moderniškoje lietuvių literatūroje, vaizduojąs laisvos Lietuvos jaunuolių meilės dramą. 4 spalvų viršelis. 239 pusl. Kaina $2.50.

Abi knygas užsakant pas leidyklos įgaliotinį — tik $5.

TALKOS Įgaliotinio adresas:
Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, N. Y.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
Advertising Rates on Application
CANADA and other countries $6.00
USA per year $5.00

BIRŽELIO KETURIOLIKTOJI

1941 metų birželio keturioliktoji įėjo į lietuvių tautos kančių ir aukų istoriją. Kiekvienais metais birželis lietuviui primena tragiškąjį Lietuvos likimą. Bolševikų okupacija, masiniai trėmimai į sovietines vergų darbo ir mirties stovyklas nesibaigia, bet dar didėja. O gyvenančius svetur lietuvius stumia į vis didesnį pesimizmą. Vilties užuomenų, kad Lietuvos laisvinimo padėtis pagerėjusi, neperdaugiausia. Tiesa, pastaruoju metu Lietuvos klausimas tarptautinėje politkoje susilaukė dėmesio. Kas šiek tiek ir praskaidrina mūsų apsiniaukusias nuotaikas.

Garsioji charta, deklaracijos, sutartys ir tarptautiniai Sovietų Sąjungos įsipareigojimai, deja, tos tragedijos nesumažina. Diena iš dienos, metai iš metų, milijonai Kremliaus diktatūros kankinių šaukiasi teisingumo ir išsilaisvinimo. Tačau laisvasis pasaulis, kuris dažnai jaudinasi dėl politinių mažmožių, yra nejautrus milijonams žudomų žmonių.

Keturioliktąjį kartą kreipiame akis ir keliame balsą tiek į šaurę, tiek į rytus, kur prievarta siunčiami šimtai tūkstančių Lietuvos sūnų bei dukrų. Vargiai rastume Lietuvoje, o taip pat ir už jos ribų gyvenančių lietuvių šeimų, kurios neturėtų savo narių bei artimųjų po žeme, šaltojo Sibiro taigose ir Baltijos jūros pakrantėse. Trėmimai yra virtę sunkia lemtimi.

Mums, išsibarsčiusiems po visus pasaulio kontinentus, visa tai kelia rimto susirūpinimo ir tuo pačiu prieš akis atsistoja didelis klausimo ženklas. Ar ilgai dar reikės šitaip beviltiškai lūkuriuoti? Be to, vis aiškiau įsitikiname, kad ir laisvose šalyse gyvendami susiduriame su dideliu pavojumi. Pasitraukdami iš Tėvynės savo gyvybę išgelbėjome, bet čionai, laisvėje, susiduriame su kitokiais pavojais.

Dėl to minėdami tragiškąjį birželį, kiekvienas turim save paklausti, ar nesame savo tautai nudžiūvusi šaka? Jeigu dėl gobšumo, materiališkumo ir svetimų papročių garbinimo atskilom nuo savo tautos kamieno ir tautinių idėjų, tai turėtume kartu su poetu Baliu Sruoga tarti:

"Šaka, atskilus nuo tautos
Klaikiam vaitojime žiemos,
Pradings, kaip vėjas be
žinios."

Išeivijoje lietuvybės išlaikymas turėtų būti pačiu svarbiausiu klausimu. Nepaslaptis, kad šiandien jaunimo auklėjimas bei mokymas sunkiai sprendžiamas lietuviškoje dvasioje. Svetima aplinka, svetimi papročiai, svetima spauda, lietuviškam jaunimui daro įtakos, kuri juo toliau, tuo daugiau pasireiškia, lietuvių tėvų vaikus tolindama nuo visa to, kas lietuviška. Jaunoji karta įšlėto ima atšalti ir tolintis nuo lietuviškojo gyvenimo. Todėl prie jų gelbėjimo ir saugojimo turėtų ateiti ir tėvai, ir bažnyčia ir parapijinė mokykla. Bet kai kuriose grynai lietuviškose parapijose pernelyg daug pasitarnaujama svetimai įtakai, sekmadieniais įvedant specialias pamaldas patogiausiu laiku. Gi sakymas angliškų pamokslų, rašymas lietuviams beveik ištisai angliškai savaitinio informacinio parapijai laikraštėlio, duoda progos jauniesiems nutautėti. Per parapijinę mokyklą daug galima pasiekti lietuvybės požiūriu, reikia tik gero noro ir pasiryžimo.

Šiandien Lietuva išgyvena golgotines kančias, kurios viršija carinę priespaudą. Ten vėl laisvoji lietuviška spauda uždrausta, o Dievo žodis ir maldaknygė purvuose mindoma ir niekam jos nevalia į rankas imti. Kas šiandien išeivijoje lieka abejingas lietuviškam reikalui, užmiršta Tėvynėje išgyvenančius okupanto persekiojimus ir vargstančius Sibiro taigose, tas jau tuo pačiu šalinasi nuo savo gimtojo krašto tautinių reikalų. Kas mano, kad už jį kiti padarys, kad jo įnašas gali būti bereikšmis, tas labai klysta. Kas kuo gali, turi jungtis lietuviškų darbų talkon. Kas laikosi pasyviai, tas silpnina mūsų ir taip negausias jėgas.

Liūdnos sukakties proga, privalome pasižadėti visi rikiuotis prie Lietuvos vadavimi: kas darbu, kas auka, kas lietuviško reikalo kėlimu spaudoje ir svetimųjų tarpe, kas pastangomis auklėti jaunimą lietuviškoje dvasioje.

Birželio Keturioliktoji yra mūsų tautos skausmo diena. Tegu šis skausmas stiprina mūsų ryžtą ir pastangas Tėvynei išlaisvinti ir tautą išlaikyti gyvą. Vis dėlto "mūsų Tėvynė gyva ir žydi, nors ir pridengta žemės šešėliais", kaip sako A. Mickevičius. Ji yra gyva visur, kur tik yra gyvi lietuviai. Ir iš jos gyvybė vėl suklestės. Būkim tikri, kad žmonijos paniekinimo ir išnaudojimo laikas praeis, komunizmo diktatūra pavirs dulkėmis, pavergtos tautos vėl susilauks laisvės. Laisvėje gyvenantieji lietuviai turime glaudžiau jungtis ne tik mintimis, bet ir darbais su Tėvynėje kovojančiais partizanais, kurie brangiausią savo turtą — gyvybę — aukoja ant Tėvynės aukuro.

Jonas Miškinis

Laiškai iš Chicagos

APMĄSTYMAI PRIEŠ IR PO

"Destruktyvi kritika". – Vasara ne kultūriniams parengimams. – Kuo pagerbiamas Rusijos milžino nugalėjimas. – "Vyrai apačioje, moterys viršuje". – Kun. Prunskis 180 laipsnių pakeičia poziciją.

VYT. MEŠKAUSKAS

"Tamsta žinomas savo destruktyvia kritika", — pareiškė man aną šeštadienį vienas Chicagos spaudos parodos ruošėjų. "Destruktyvi kritika" šį kartą pasireiškė mano pastaba, kad paroda surengta blogu laiku. Prieš mano akis gulėjo parodos lankytojų knyga, kuri aiškiai bylojo, jog antrai parodos savaitei baigiantis, ją buvo viso aplankę 970 žmonių. Juk tai beveik tiek pat, kiek subėgo pažiūrėti vieno Anuoilho Antigonos spektaklio, apie kurį daugumas žiūrovų anksčiau nieko nebuvo girdėję! Jei jubiliejinė paroda, surengta lietuviškam kvartale, per porą savaičių sutraukė tik kiek daugiau žmonių negu vienas vaidinimas, tai reiškia, ką seni vietos gyventojai jau seniai žino, kad orui atšilus lietuvybę ir kultūrą puoselėti galima tik piknikuose.

Labai gaila, kad apie tai neatsiminė parodos rengėjai, nes jie tikrai retų eksponatų sutelkimui padėjo daug gerų norų ir triūso. Tiesa, tų eksponatų išdėstymui galima kai ką ir prikišti, tačiau tai darant reikia atsimint, kad trūko laiko ir lėšų. Mano galva, svarbiausias trūkumas buvo tas, kad parodos ir 50 metų spaudos atgavimo minėjimo rengėjai iš akių buvo išleidę svarbiausią tikslą — ta proga sudominti tautiečius nūdienės lietuvių periodinės spaudos ir knygų leidimo problemomis. Juk šiandien laikraščiai, o ne organizacijos, yra vieninteliai lietuvybės išlaikytojai ir puoselėtojai.

Ar sužadino lankytojų simpatijas mūsų spaudai ši paroda? Geriausią atsakymą turbūt duoda tas faktas, kad perėję per senaisiais leidiniais apkrautus stalus lankytojai, pasiekę dabartinių mūsų leidyklų stalus, liko tokie pat abejingi, kaip įeidami. Knygų parodoje parduota už kelis šimtus dolerių, atseit vienam lankytojui neišeina nė 50 c.

Tas lietuvių masių nepaslankumas neturėtų numušti mūsų veikėjų optimizmo. Šie metai yra gera proga priversti kiekvieną tautietį suruošti savo privatų spaudos jubiliejaus paminėjimą — užsimokant prenumeratą, užsakant naujus laikraščius ir nusiperkant vieną kitą knygą. Tik reikia prieš užpuolant apsnūdusias mases kiek pagalvoti, kaip tai geriau atlikti. Reikia tikėtis, kad kitos kolonijos pasimokys iš Chicagos nepasisekimų ir parodas bei atitinkamus parengimus ruoš geriau apmąstę.

Pas mus vienas iš parodos propaguotojų pareiškė, kad jubiliejiniai metai turi priminti, kaip saujelė lietuvių nugalėjo Rusijos milžiną. Likimas neužtruko su savo kerštu. Dvi knygos, kurios, galima sakyti, dar šiltos iš spaustuvės, siūlomos parodos lankytojams yra Gogolio Mirusios Sielos ir Tolstojaus Anna Karenina — nugalėto milžino sielos reprezentantės!

***

Kad orui atšilus kultūriniais reikalais dar mažiau domimasi negu paprastai, gavo patirti ir mūsų artistai. Nusisekęs T. Williamso Stiklinio Žvėryno vaidinimas sutraukė nedaug žiūrovų. Bet tai mažesnis nuostolis. Tą vaidinimą dar galima bus keletą kartų pakartoti. Ir publikos bus pilna salė, nes vaidinimas tikrai buvo visais žvilgsniais geras. Tai ne tik mano asmeninė nuomonė, bet ir daugumos žiūrovų. Labai geri atsiliepimai buvo ir vietiniuose laikraščiuose. Naujienose spektaklį išgyrė ne tik laikraščio atsiųstas atstovas, bet ir dar kiti 3 asmenys, pvz., žinomas super patriotinių straipsnių rašytojas dr. J. Adomavičius, o kažkoks "Algirdas" smulkiai atpasakojęs vaidinimo turinį, savo rašinio gale paminėjęs artistus, pastebėjo, kad šį kartą "vyrai buvo apačioje, o moterys viršuje."

Aš nežinau, ar tas posakis gali sukelti kokių aliuzijų, bet teigiamu atveju čia turbūt būtų vienintelė išvada iš spektaklio, kuri galėtų pateisinti kun. J. Prunskio būkštavimus prieš tą spektaklį. Mat, prieš vaidinimą kun. J. Prunskis pareiškė privačiai raštu: "Kiek mano tyrinėjimai parodė, statomasis veikalas nėra 100% lietuviams priimtinas... Gaila, kad mūsų mieli teatralai pasuka į tokį žanrą, kurio pasitarnavimas mūsų tautai gali būti abejotinas". Tokie tat jo apmąstymai buvo prieš vaidinimą, po vaidinimo jis Draugo skiltyse nesigailėjo pagyrimų artistams, o veikalas, girdi, esąs vertingas! Kodėl kun. J. Prunskis 180 laipsnių pakeitė kursą, aiškinama taip: 1. Jei ne mano žmonės vaidina, tai ir žanras nepriimtinas, 2. Po spektaklio kun. J. Prunskis pradėjo vesti Draugo radijo valandėlę ir, galimas daiktas, kad syki jam reikės pakeisti įkyrėjusias plokšteles gyvais artistais, tada jų palankumas jam bus reikalingas, todėl jis nesigailėjo komplimentų. Jei tai tikra, sielojimasis dėl moralės ne pirmą kartą ieškotų kompromisų su praktiškais išrokavimais.

● **Honduras suėmė keturis mėnesinio streiko United Fruit Co., vadus. Streike dalyvavo 25,000 darbininkų. Suėmimai grindžiami vadų paklusnumu komunistų direktyvoms. Policija tvirtina, kad dokumentaliai įrodyta, jog streiko vadas Cesar Augusto Coto ir jo trys pagalbininkai, priklausė komunistų partijai.**

TAIP IR NE

Turime knygų su dailininkų pieštais viršeliais. Turime ir be jų.

Yra knygų su aplankais. Yra ir be jų.

Dailininko pieštas viršelis kartais knygą puošia, kartais gadina. Spaustuvėje rinktos raidės dažnai akiai būna malonesnės, negu pieštinės. O piešinys kartais atrodo visai nereikalingas.

Knygų aplankai tai kažkas nevisai paprasto. Jie lyg ir priduoda knygoms aristokratiškumo. Bet pasitaiko, kad ir jie knygas gadina. O kartais, kad ir nieko negadina, vistiek atrodo nereikalingi.

***

Savo knygų spintoje turiu ir du nevisai paprastus tremties leidinius — "Tremties metus" ir "Lietuvių poezijos antologiją".

Abidvi knygos išleistos su aplankais, žinomų dailininkų pieštais.

Jas varčiau daugelį sykių. Tik niekada nebuvau atvertęs aplankų. Ir negalėjau jų atversti. Nenorėjau sutepti viršelių. Nes pasitaikydavo knygas vartyti ir prie valgomojo bei geriamojo stalo.

Pagaliau turėjau aplankus nuimti ir išmesti. Perdaug jie susitepė. Ir tik juos nuėmęs, pirmą sykį pamačiau knygų viršelius. Jie man patiko. Įdėjau abi knygas į spintą. Be aplankų jos ten gražiau atrodo. Dabar jau labai saugau, kad neapsilaistytų kokiu alumi.

Aplankai buvo reikalingi. Bet tik tam, kad apsaugotų nuo susitepimo.

***

A. Simučio Pasaulio Lietuvių Žinynas gražiai arodo ir be aplanko (jo ir neturi).

Kalifornijoje išleistasis Amerikos Lietuvių Vardynas gražiau atrodo su aplanku, negu be jo.

Brazdžionio Didžiąją Kryžkelę aplankas gadina. Nuimi aplanką, ir akyse pasidaro šviesiau.

Visaip pasitaiko. Visaip ir turi būti.

Pasitaiko ir taip, kad perdaug viską gerinant, pasidaro nebegerai. Taip atsitiko su Leonardo Žitkevičiaus knyga "Saulutė debesėliuos."

Eilėraščiai išsvaidyti po visus puslapių kampus. Nesistemingai ir be tvarkos. Taip nebūtų įvykę, jei nebūtų buvę stengtasi parodyti kažką nevisai paprasto.

Česlovas Čiudara

McCARTHY APKLAUSINĖJIMAI TELEVIZIJOJ

McCarthy byla tebesitęsia, ir besiginčijantieji įklimpsta į tokius ginčus, kurie jaudina televizijos žiūrovus labiau, nei pagarsėjęs Dragnet. Šių apklausinėjimų dalyviai populiaresni už filmų ir televizijos žvaigždes. Galutiniam panašumui tetrūksta, kad jie, pertraukų metu, pradėtų reklamuoti cigaretes, automobilius, ar dantų pastą.

Tiesa, ginčo priežastys buvo ir tebėra rimtos. Bet pati proceso eiga gerokai nusismulkino.

McCarthy balsavo prieš siuntinėjimą ginklų toms šalims, kurios gali pakenkti JAV. McCarthy jieškojo komunistų JAV administracijos ir armijos eilėse. Ir jis tvirtina, kad Eisenhowerio administracija pasiryžo ji nutildyti.

McCarthy yra pareiškęs: "Kai aš išstojau prieš komunistus, nežinodavau kur kreiptis. Aš manau, kad Baltieji Rūmai suklydo. Aš sutinku lošti jų kortom, bet man ir mano štabui nepatinka stebėti uždaras kortas". — — —

I Baltųjų Rūmų tvirtinimą, kad jis uzurpavęs savo teises, McCarthy atkirto: "Administracija, turbūt, nori kaiką paslėpti. Aš manau, kad teisybė įskaudino kai kuriuos žmones administracijoje."

Vienas iš stipriausiųjų McCarthy argumentų, tai Eisenhowerio politikos puolimas, kurios dėka buvo siunčiama pagalba Raudonajai Kinijai.

Harold Stassen atkirto McCarthy, tardamas, kad "kas yra uždrausta, tas ir yra uždrausta." Jis pavadino McaCrthy kaltinimus fantastiškais ir neteisingais.

"McCarthy františkai siekia antraštės savo liūdnam spektakliui", sako Stassen. "Vienas dalykas pažiūrų priešingumas, o kitas—neteisingų faktų patiekimas, kad būtų laimėta žiauri išvada."

Sakoma, kad Stassen norįs atsigriebti už praeitį, kai jis buvo susipainiojęs privačiose derybose su Graikijos laivų savininkais ir atkeršyti McCarthy. Tą kartą Eisenhoweris neužstojo Stasseno, o sutikinimą pavedė sekretoriui Dulles. Nuo to nukentėjo Stasseno prestižas.

Šį kartą Eisenhoweris užgyrė Stassenį.

"Ar vakar aš nenukrypau nuo linijos?", paklausė Stassen.

Eisenhoweris atsakęs, kad ne. Stassen pavadinęs melagiu vyrą "tiesiai į veidą".

Kariuomenės sekretorius R. T. Stevens, Komiteto specialaus patarėjo R. Jenkins klausinėjamas, patvirtino, kad kariuomenės patarėjas John Adams (Stevenso padėjėjas) nėra gavęs įsakymų iš Baltųjų Rūmų, o tik patarimus kaip laikytis.

Senatorius McClellan paklausė Stevens: "Jei McCarthy kaltinimai prieš kariuomenę yra teisingi, ar jūs esate atsakomingas?" "Taip", atsakė Stevens.

Stevens pareiškė Jenkins, kad jis negalįs duoti tiesių atsakymų, nes klausinėjamas perilgai.

Kai kurie televizijos stebėtojai sako, kad Stevens atrodo išsisukinėjąs. Kiti argumentuoja: Stevens tarėsi su daugeliu ofiicaliųjų asmenų dėl Cohn - Schine reikalo ir todėl įvairių patarimų maišatis verčia jį kalbėti miglotai.

Egzistuoja nuomonė, kad negalima visko išaiškinti, ir dažnai pasineriama į biurokratišką miglą.

Vis dėlto Stevens nejieško slėptuvės "įsakymuose", o prisiima atsakomybę už savo veiksmus.

Visa ši makalynė suteikia malonumą televizijos stebėtojams, kurie seka bylą, lyg jaudinančios intrigos vaidinimą.

A. Š.

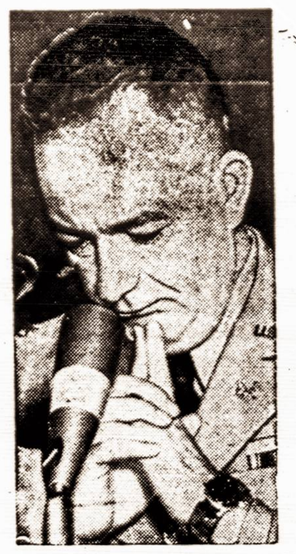

Pulkininkas leit. John F. T. Murray, liudija McCarthy ir Armijos ginče.

Du svarbūs McCarthy ginčo su Armija dalyviai: Roy M. Cohn ir Joseph N. Welch.

ERD. SIMONAITIS STATE DEPARTAMENTE

Š. m. gegužės 25 dieną, trečiadieny, Lietuvos Įgaliotas Ministras J. A. Valstybėms p. Povilas Žadeikis pristatė Valstybės Departamente Mažosios Lietuvos Tarybos Pirmininką p. Erdmoną Simonaitį, Gen. Konsulą p. Joną Budrį, kaip buvusį pirmąjį Klaipėdos Krašto Gubernatorių ir ilgametį gen. konsulą Rytprūsiuose, ir M. Lietuvos veikėją dr. Martyną Braką. Juos pasitiko Baltijos reikalų vedėjas p. Richard Johnson ir palydėjo pas p. Harold C. Vedeler, Rytų Europos reikalų skyriaus vedėją, kuriam p. Simonaitis išdėstė Mažosios Lietuvos problemas ir patiekė jas raštu.

Susipažinę su tuo memorandumu, p. Vedeler pareiškė, kad tai bus įdomu Rytų Europos reikalų Direktoriui ir nusivedė visus apsilankiusius pas p. Walworth Barbour. Jam p. E. Simonaitis ir įteikė memorandumą M. Lietuvos Tarybos vardu. Ponas W. Barbour pasirodė žinąs tuos reikalus ir domėjosi jais,, klausinėdamas p. E. Simonaitį, Gen. Konsulą ir dr. M. Braką.

Vakare, Įgaliotas Ministras ir ponia Žadeikienė suruošė Lietuvos Pasiuntinybėje pietus, dalyvaujant ponui H. C. Vedeler su ponia. Pietūs praėjo įprastame ponams Žadeikiams nuoširdume ir jaukiame pašnekesy.

Nuvykę Vašingtonan gegužės 24 dieną, p. p. Simonaitis ir Brakas, kartu su Gen. Konsulu J. Budriu, pirmiausia vizitavo Lietuvos Įgaliotą Ministrą p. Povilą Žadeikį. Tą patį vakarą ponai D. Krivickai pakvietė užjūrio svečią ir didoką būrį lietuvių pas save vaišėms. Šeimininkas pasveikino svečius ir susirinkusių vardu paprašė M. Lietuvos Tarybos pirmininką supažindinti su Tarybos veikla ir siekiais. Ponas E. Simonaitis suglaustai išdėstė darbus ir ateities planus. Jaunesniosios kartos M. Lietuvos veikėjas p. M. Brakas tą pranešimą papildė savo samprotavimais. Keli pobūvio dalyviai, kaip dr. J. Pajaujis, K. Škirpa ir kiti patiekė klausimų, į kuriuos atsakė p. E. Simonaitis. Ministras Povilas Žadeikis savo žodyje pabrėžė visų dalyvių norą išreikšti solidarumą mažlietuviams nors kuklia auka ir įteikė savo asmeninę 50 dol. auką. Susirinkusieji mielai tam pritarė, įteikdami p. E. Simonaičiui 97 dol. M. Lietuvos Tarybos veiklai paremti.

● **JAV pasiuntė į Nicaragua tris didžiuosius B-36 tipo bombonešius, kad pademonstruotų savo solidarumą šitam kraštui ir įspėtų Guatemalą.**

RAUDONŲJŲ PLANAS UŽVALDYTI PASAULĮ

Respublikonų lyderis Senate įWilliam F. Knowland (Calif.) praneša apie komunistų planą užvaldyti pasauli 1973 metais.

Jis sako, kad yra sudarytas planas, pasiųstas į Maskvą Kinijos raudonųjų diktatoriaus Mao Tsetung.

Šiuo planu vadovaujantis, numatoma užvaldyti Aziją 1960 metais ir dominuoti Afrikoje 1965.

Komunistai tiki, kad Azijai ir Afrikai kritus į jų streblę, ir "kapitalistiniuose Europos kraštuose kils totalinė ekonominė krizė. Europos kapitulia vimas bus neišvengiamas."

Planas numato, kad JAV turi būti izoliuota nuo pasaulio. Tuo būdu, galima bus išvengti trečiojo pasaulinio karo.

Ekonominės krizės ir industrinis bejėgiškumas užvaldys JAV. Kanada ir Pietų Amerika atsidurs panašioje beviltiškoje padėty.

"Po dvidešimties metų", skelbia planas, "pasaulinė revoliucija bus įvykęs faktas."

Planas numato, kad amerikiečiai turi būti išguiti iš visur. Jis kalba apie kiršinimą Prancūzijos ir Vokietijos santykių.

Pirmieji pasaulio užvaldymo žingsniai palies Indokiniją, Formozą, Burmą, Thailandą, Indoneziją ir Malajus.

Po to kris Japonija ir Indija. Jas sutvarkius, kils lemiamos revoliucijos Afrikoje ir arabų tautose.

● **Spėjama, kad birželio mėnuo bus lemiamas Pietinei Azijai. Laukiama smarkių mūšių. Praėjusią savaitę Rytai ir Vakarai atsargiai manevravo Genevoje kritiškajam momentui artėjant.**

Situacija turėtų išsispręsti Raudonosios upės deltoje. Tai turtingiausioji Indokinijos dalis. Ten auginami ryžiai. Ji tirštai apgyventa (8 milijonai, apie trečdalis visos Indokinijos gyventojų). Hanoi — antras didumu miestas po Saigono.

LIETUVIŠKAS VARDAS IR BIZNIS

Šiandien mes turime gana daug lietuviškų ar lietuvių laikomų įmonių ir įstaigų. Daugumas jų savininkų ar valdytojų skelbiasi lietuvių laikraščiuose, ir susidaro įspūdis, kad mes turime savų žmonių, į gyvenimą prasimušusių ir pasirengusių mums patarnauti. Bet vos tik pasieki tokią įmonę ar įstaigą, dažnai esi ne tik nusivylęs, bet ir pasipiktinęs.

Štai nueini į lietuviškos parapijos bažnyčią, žvalgais ir stebies: čia viskas taip pat kaip kaimyninėj angliškoje bažnyčioje: tie patys papuošalai, tas pats ar labai panašus bažnyčios dekoravimas, visur lotyniški arba angliški įrašai. Nieko čia nėra lietuviško. Ir imi svarstyti, kodėl ji vadinama lietuviška. Gal todėl, kad jos klebonas dar susikalba lietuviškai su savo angliškai neišmokusiais parapijiečiais?

Nuvažiuoji į Čikagą ir pradedi jieškoti lietuviškų mokyklų, apie kurias skaitei lietuviškuose laikraščiuose. Randi pastatą, dažnai angliską iškabą, tačiau nė vieno žodžio lietuviškai. O angliškai rašyta iškaba nepasako, kad tai būtų lietuviška. Stebies. Juk Europoje visur priimta įstaigų vardus rašyti 2 kalbom: valstybine kalba ir ta kalba, kuriems ta įstaiga priklauso. Ir čia, JAV, kultūringesni žmonės taip daro. Pažvelkite į užsienio valstybių konsulatus, žydų mokyklas, prieglaudas, muziejus, į švedų ar norvegų ligonines New Yorke ir kitur, į prancūzų finansines ar prekybos įstaigas. Tik mes lietuviai bijome lietuvio vardo. Nuostabu.

Einame toliau. Į lietuviškos mokyklos vidų. Ir čia nieko lietuviško: nei įrašo, nei paveikslo, nei vėliavos. Ir aplausinėji angliškai visą tuziną įvairiausių pareigūnių seselių, kol surandi mokančią lietuviškai kalbėti. Ji į tavę žiūri ir stebisi, lyg tu būtum iš kažkur atsibastęs žmogus. Žinoma, išeini paraudęs.

Nueini į lietuvišką banką, kurį tau rekomendavo, ir ten matai keistą angliską vardą, ir ten tas pats. Keista. Gal todėl mama, nemokėdama angliškai, užaugino dukterį, kuri kalba tik angliškai?

Vieną dieną buvo reikalas pasisamdyti advokatą. Pasiėmiau Brooklyne leidžiamą savaitraštį, susiradau lietuvišką pavardę turintį advokatą, ir tuojau parašiau lietuviškai laišką. Po dviejų dienų atvažiuoja į namus advokatas, pasisako pavardę, rodo mano rašyta laišką ir kalba angliškai. Sakau, kad aš samdau lietuvį advokatą, mokantį lietuviškai kalbėti. Jis žiūri nustebęs ir pastebi, kad aš geraį angliškai kalbu, kam man reikia lietuviškai mokančio advokato. Taip tai taip. Bet kam tada aš turiu ieškoti lietuvio advokato? Juk man už pinigą patarnaus italas, lenkas, vokietis, žydas ar airis. Ir, manau, neblogiau, nes norės turėti gerą vardą lietuvių tarpe.

Ir štai kyla klausimas. Kodėl lietuvis turi su lietuviais "biznius" daryti", jei tie lietuviai teturi tiek lietuviškumo, kiek silkė vilnų. Jei jis nekalba lietuviškai ir vadinasi Pakel arba Mitchel, sąmoningai vengia lietuvio vardo, kodėl jam siūlytis patarnauti lietuviams. Dirbk ir "biznius daryk" su tais žmonėmis, su kuriais gyveni ir bendrauji. Žinoma, karvė su arkliu viename tvarte gali gyventi ir tą patį šieną ėsti, bet karvė lieka karve, o arklys—arkliu.

M. Stonys.

● **Tito įplaukęs į Graikijos vandenis buvo pasveikintas 21 patrankų šūviu.**

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

WM. J. DRAKE
(DRAGUNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y
JAmaica 6-7272

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN. N. Y.
EVergreen 7-8067

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-16 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo. Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais.
KNYGYNAS—LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

86th ST. CASINO TEATRAS
Tel. REgent 4-0257 BUtterfield 8-0561
BIRŽELIO 11 IKI 17 D., 1954.
Wer die Heimat liebt
Victor de Kowa, Laura Solari
Bockbierfest
Ludwig Stoessel, Margarete Kupfer
Nauja savaitės apžvalga

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

SAVINGS ACCOUNTS
CORDIALLY INVITED
Latest Interest Rate 2½% Credited and Compounded Quarterly
A Year
On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month
on sums from $25 to $10,000
Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000
Member Federal Deposit Insurance Corporation

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woddside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas. STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Namai pardavimui

RICHMOND HILL: Nepraleiskite šio bargeno. Puikus atskirai statytas vienai šeimai namas su šešiais gražiais kambariais ir aliejaus šildymo sistema. Yra ir "driveway". Visas namas bus tuščias naujam savininkui. Niekur kitur nerasite tokio namo už $8,500.

RICHMOND HILL: Mūrinis namas su dviem butais ir krautuve, tinkamas bet kokiam bizniui. Nauja aliejum kūrenama šildymo sistema. Yra ir tuščias butas savininkui. Kaina tiktai $11,250.

RICHMOND HILL: Arti Forest Parko, gražus atskirai statytas namas, garu šildomas, perdirbtas dėl dviejų šeimų. Viršutinis butas nuomojamas už $75.00. Apatinis 3-ių kambarių butas bus tuščias naujam savininkui. Šis namas yra geriausiame rajone. Kaina numušta iki $13,750.

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: **VIrginia 9-0842.**

APDRAUDA - INSURANCE

Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
Telefonai
VIrginia 9-0842
arba **VIrginia 7-4111**
Valandos: Kasdien iki 8 val. vakaro. Šeštad. ir sekmad. iki 6-tos val. vakaro.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

RUBBER STAMPS
ENGRAVING METAL & PLASTICS
CONCORD STAMP
RUBBER & METAL STAMPS
79 Warren St. New York, N. Y.
Tel. BEekman 3-6828

A. ANDRIUSKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8-th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MIŠIUNAS
SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: EVergreen 7-7411
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z. AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

PRAEITOS SAVAITĖS VIENYBĖ NEIŠĖJO

Raidžių rinkimo mašinai sugedus, praeitos savaitės Vienybė neišėjo. Šios savaitės numeris išleidžiamas anksčiau. Ta proga pranešama, kad Vienybė ir toliau bus stengiamasi išleisti viena diena anksčiau. Todėl, ateityje medžiaga laikraščiui bus priimama nevėliau antradienio vakaro.

●

Juozas Tysliava, Vienybės redaktorius, grįžo iš Chicagos, kur jis išbuvo daugiau kaip dvi savaites.

Jonas Budrys, generalinis konsulas New Yorke, susilaukė 65 metų amžiaus.

Vincas Kuras, ilgametis Vienybės skaitytojas, Maspetho Liet. P.L. Klubo biznio vedėjas, mirė birželio 1 d. Velionis palaidotas birželio 4 d. Laidojo S. Aromiskis.

K. Kundrotas ir J. Hermanas kandidatuoja į lietuvių siuvėjų lokalo delegato vietą.

Prof. V. Biržiška, kuris šiuo metu gyvena Chicagoje, žada atsiųsti Vienybei įdomių savo atsiminimų iš praeities.

Prelatas Baikūnas grįžo iš Chicagos, kur jis buvo nuvykęs BALFo ir Bendruomenės reikalais.

Alice Blake, Vienybės skaitytytoja, grįždama iš Chicagos, aplankė savo dukterį ir žentą, gyvenančius Dayton, Ohio.

A. Grigaliūnas, Amelija Sinušienė, jos sūnus Vladas, Rokas ir Antanina Povilauskai buvo išvykę atostogų į Kanadą.

Aldona Šlepetytė, žinoma balerina, Kolumbijos universitete, New Yorke, gavo humanitarinių mokslų magistro laipsnį. Aldona New Yorke turi savo baleto studiją.

Valerija Grigaitytė baigia studijas Kolumbijos universitete, kur ji tikisi gauti humanitarinių mokslų magistro laipsnį.

Algimantas Jurgėla, Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėjo Kosto Jurgėlos sūnus, baigia ekonominius mokslus ir netrukus gauna magistro laipsnį.

Jonas Valaitis, žymus pedagogas ir visuomenės veikėjas, apie metus laiko gana sunkiai sirgęs, pagaliau sveiksta ir jau vaikštinėja — tuo tarpu dar tik aplink namus.

St. Mackevičius tarnybos reikalais išskrido į Paryžių, kur ta pačia proga jis susitiks su kai kuriais veikėjais, specialiai atvykusiais iš Londono.

Vyt. Senkus, mūsų skaitytojo brooklyniečio Mato Senkaus sūnus, iki šiol buvęs karinuomenės tarnyboje Korėjoje, perkeltas į Japoniją.

J. V. Valickas, mūsų bendradarbis, siunčia linkėjimus iš Miami, Floridos.

S. M. Dulkė, baigė Karo laivyno akademiją Annapoly, Md.

Jūratė Statkutė, skrajojanti lietuvaitė, tarp New Yorko ir Caracas, buvo apsilankiusi Vienybės redakcijoje.

FUTBOLAS

Pereitą sekmadienį, gegužės 30 d., finalinėse rungtynėse dėl New Yorko valstybės taurės, Brooklyno Sporto Klubo futbolo komanda nugalėjo Minerva rezultatu 2:1.

Dėl šios taurės rungėsi apie 60 komandų.

Lietuviai šią taurę laimėjo pirmą kartą.

MINĖS BAISIĄJĄ BIRŽELIO TRAGEDIJĄ

GREAT NECK, L. I — Šį sekmadienį, birželio 13 d., Great Necko lietuviai jau penktą kartą iš eilės ruošia 1940 — 1941 metais įvykusių Lietuvoje baisiųjų birželio įvykių minėjimą.

Praeity tie minėjimai buvo ruošiami vietos BALFo skyriaus iniciatyva, nes tai buvo pati stipriausia organizacija ir jai priklausė didžiausias skaičius lietuvių, jų tarpe visi naujieji ateiviai. Prieš metus susikūrus Amerikos Lietuvių Bendruomenės Great Necko Skyriui, tų minėjimų rengimas nuo BALFo, kaip šalpos organizacijos, atpuolė ir atiteko šią pareigą vykdyti šiai naujai įsisteigusiai vietos kultūrinei organizacijai.

Great Necko Bendruomenės nuolatinė parengimams rengti komisija, vadovaujama Kęstučio Miklaševičiaus, turėdama galvoje iki šiol įvykusių minėjimų monotoniškumą ir žiūrovui varginantį pobūdį, nutarė, skyriaus valdybai pritarus, šiais metais rengiamą minėjimą pavairinti ir pravesti kiek kitokia forma. Atgaivintas Great Necko lietuvių scenos mėgėjų būrelis jau kurį laiką intensyviai ruošiasi to minėjimo programai. Ir tą vakarą bus suvaidintas St. Lauciaus vieno veiksmo vaizdelis iš gyvenimo pavergtoje Lietuvoje "Raudonoji Melodija". Režisuoja pats būrelio vadovas Kęstutis Miklaševičius. Veikalo vaidmenis atliks: Danutė Alilionienė (buv. Atžalyno aktorė Vokietijoje), Rimas Pundzevičius, Rimas Jakas, Algis Urbonas, Romutis Miklas ir Jonas Kašuba.

Minėjimą pradedant, padaryti invokaciją yra pakviestas bolševikų kalėjime kalintas ir kankintas kun. Čekavičius.

Great Necko lietuviai tikisi tą dieną sulaukti daug lietuviškos visuomenės ir iš plačiosios New Yorko apylinkės. Tikimasi tuo dar įspūdingiau paminėti tą žiaurią lietuvių tautos tragediją bei išreikšti protestą prieš tokį tironišką lietuvių tautos naikinimą.

Veikliam Great Necko skyriui vadovauja ir valdybą sudaro: pirm. A. Senikas, vicepirm. J. Kašuba, vicepirm. ir kultūros vadovas S. Jakienė, iždininkas P. Povilaitis ir sekretorius A. Patamsis.

Minėjimas įvyks Kasmočiaus salėje ir jo pradžia 7 val. vak.

K.

LIŪDNŲJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Baltijos Valstybių Laisvės Komitetas birželio 13 d., sekmadienį, 5,30 val. popiet Town Hall salėje (123 W. 43 Street, New York) ruošia liūdnųjų birželio įvykių minėjimą. Visi New Yorko ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

●

S. STILSON-SATEIKA MOKINIŲ KONCERTAS

NEW YORK, N. Y. Birželio 27 d., 2 vl. p. p., Steinway Hall, 57 gatvėje, sezono užbaigimui, S. Stilson-Sateika, Art-Tone Studijos muzikos mokiniai, rengia koncertą. Be įvairaus amžiaus mokinių dalyvaus ir svečiai dainininkai. Šios studijos mokiniai įvairių tautybių. Jie jau koncertavo tokiose žymiose salėse, kaip City Center, Carl Fisher salėje, Statler viešbutyje.

IŠKILMINGAS LAPIENĖS VASARVIETĖS ATIDARYMAS

Praėjusį šeštadienį, buvo iškilmingai atidarytas Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I., vasarojimo sezonas.

Diena pasitaikė graži ir svečių atsilankė daug. Jų tarpe — mūsų politinio ir kultūrinio elito atstovai. Buvo maloniai praleista šeštadienio popietė. Kai kurie įsismaginusieji, linksminosi gerokai po vidurnakčio. Energinga šeimininkė su savo padėjėjomis vaišino svečius valgiais ir gėrimais. Grojo Kontrimo vedamas orkestras.

Jurgis Blekaitis su Vaidybos Studija patiekė O. Milašiaus Miquel Manara koncertinėje formoje. Įžanginį žodį tarė J. Aistis. Pijaninu pritarė Kepalaitė.

●

STUDENTŲ DĖMESIUI

Studentai, žinantieji tikslius faktus apie Liet. Stud. S-gos NY Skyriaus įkūrimą ir jo veiklą iki 1952 m., prašomi galimai greičiau susirišti su kol. R. Keziu (100 Cook St., Brooklyn 6, N. Y.). Žinios reikalingos rašomam straipsniui, kuris bus patalpintas Liet. Stud. Metraštyje, kurį numatoma išleisti šį rudenį. Tai bus didelis veikalas, turįs nemenką istorinę vertę. Jis apims lietuvių studentijos gyvenimą nuo Maskvos U-to laikų (pereitam šimtmety) iki pat mūsų dienų.

●

KAČANAUSKAS TEBESERGA

Algirdas Kačanauskas, tebeguli ligoninėje. Jo sveikata palengva gerėja. Norintieji jį aplankyti, tenuvyksta šiuo adresu: St. James Hospital, Jefferson St., 3 augštas, 29 palata, Newark, N. Y. Lankymo valandos nuo 3 iki 4 p.p. ir nuo 8 iki 9 val. vak.

Al. Kačanauskas yra atsidūręs sunkioje materialinėje padėtyje. Komplikuota operacija ir kitos ligoninės išlaidos labai brangiai kainavo. Todėl malonūs tautiečiai prašomi paremti aukomis ligonį, sunkioje jo gyvenimo valandoje.

Alg. Kačanauskas yra pasidarbavęs lietuviškos dainos srityje. Vokietijoje, jis vadovavo Sietyno ansambliui, kuris rengė koncertus ir savo tautiečiams ir amerikiečių kariams. Šitie koncertai turėjo užtarnauto pasisekimo. Paskutiniuoju metu Alg. Kačanauskas vadovavo Aitvarų kvartetui, jau spėjusiam išgarsėti lietuvių kolonijose.

***

New Yorke, Phoenix teatre, bus atnaujinta Čechovo "Žuvėdra."

A. KAČANAUSKIENĖ LAIMĖJO 3 PRIZUS

Lietuvės, dirbančios Charles Pfizer and Company, Brooklyn, N. Y. žymioje vaistų įmonėje, kaip teko patirti, vėl ruošiasi dalyvauti tos firmos ruošiamoje rankų darbų parodoje.

Ši plačiai žinoma firma kasmet rengia rankų darbų parodas, kuriose fabriko darbininkai, daugiausai moterys, išstato savo rankdarbius pagamintus namuose.

Geriausi eksponatai būna premijuojami. Malonu konstatuoti, kad praėjusioje parodoje lietuvės moterys gražiai pasirodė. Štai toj įmonėj dirbanti Aldona Kačanauskienė už savo rankdarbius laimėjo net tris prizus: už lėlę aprengtą tautiškais rūbais ir mezginį nunertą kabliuku lietuviškų raštų motyvais, pavo pirmas vietas ir už lietuvišką juostą — garbės pažymėjimą. Taigi A. Kačanauskienė iš dalyvaujančių parodoje buvo vienintelė gavusi net tris premijas.

Ta proga amerikiečių laikraštis Brooklyn Eagle įsidėjo Aldonos Kačanauskienės atvaizdą ir straipsnyje apie parodą pareiškė, kad tai yra lietuvė moteris atvykusi į Ameriką iš tremties, ir kurios tėvynė Lietuva yra Sovietų Rusijos okupuota.

A. S.

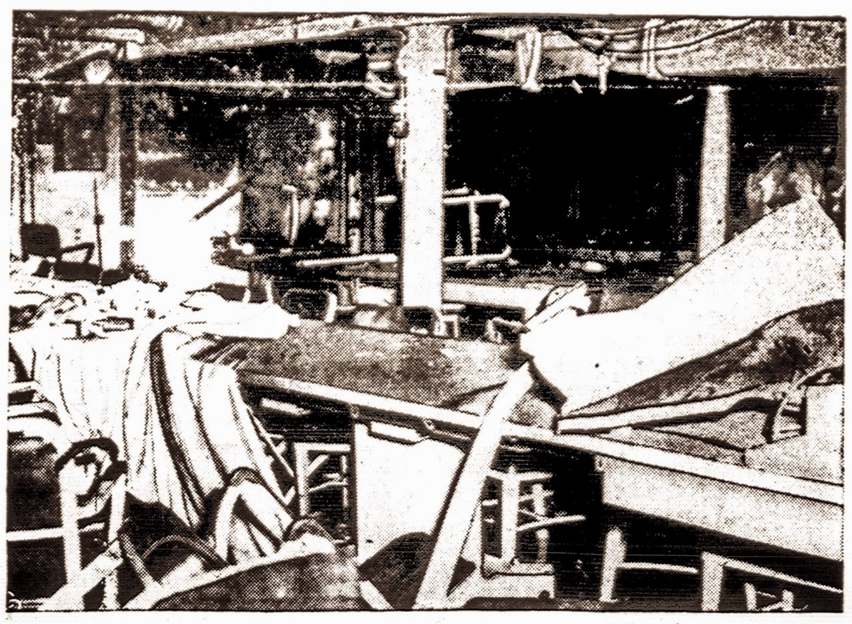

Taip atrodo karininkų patalpa Benningtone.

BALSUOKIME TIK UŽ NAUJĄ VALDYBĄ IR NAUJĄ DELEGATĄ

Jau šešius metus išvaldė lokalą — užtenka — rinkime naujus žmones.

Užtenka diktatūros ir diskriminacijos. Nariai privalo visi būti lygūs.

Paskutiniame lokalo susirinkime, delegato pareigoms ir į Vykd. Tarybą, nominuoti šie nauji žmonės:

Jonas Hermanas — delegatu, Jurgis Zarolis — pirmininku, Pranas Vaitukaitis — protokolų sekr., — Bronius Sutkus — iždo sekretorium, St. Indrelis — Trade Board nariu, Pranas Spudis — Joint Board nariu, K. Dobrovolskis — Vykd. Tarybos nariu.

Naujieji žmonės vykdys šiuos mūsų bendrus kasdieninius reikalus:

1. Skyriaus nariams privalo būti visiems lygus ir teisingas patarnavimas.

2. Žmonių sudėti pinigai privalo būti taupomi. Neleistina, kaip senoji lokalo valdyba išmėtė tūkstančius dolerių bankietams ir įvairioms bevertėms komisijoms.

3. Kiekvieno padoraus lietuvio pareiga paremti lietuvių tautos — išlaisvinimo kovą. Tuo tarpu senoji valdyba šią kovą **ignoravo ir tuo būdu pritarė komunistų Laisvės šmeižtams.**

4. Kiekvienos dirbtuvės darbininkai privalo turėti nors vieną susirinkimą į metus ir išsirinkti dirbtuvės komisiją ir pirmininką (čermoną), ne taip kaip iki šiol senoji valdyba praktikavo, viską iš viršaus skirdama. jei kur ir šaukdavo susirinkimus, tai tik darbininkus išbarti.

5. 1952 metais lokalo yra priimta prieškomunistinė rezoliucija, kurioje sakoma, kad komunistas negali užimti bet kurių oficialių pareigų unijos vadovybėje. Šis nutarimas neatšauktas. Bet senoji valdyba elgėsi priešingai — ji terorizavo ir diskriminavo visus lietuvius nusistačiusius prieš komunistus. Tas privalo būti atitaisyta.

6. Senos valdybos įvesta "paspartų" sistema privalo būti panaikinta. Pilnai užtenka unijos kortelės, kad narys galėtų dalyvauti lokalo susirinkimuose.

7. Negali būti draudžiama unijos nariui išreikšti savo nuomonę lokalo susirinkimuose ar tai savos dirbtuvės ar bendrais siuvėjų reikalais. Senosios valdybos įvesta diktatūra bus pašalinta.

Komitetas

REZOLIUCIJA

Š. m. LSS Centro Organų rinkimuose Aktyviųjų Studentų panaudotuose propagandos lapeliuose randasi sekantys studentijos vardą žeminantys reiškiniai:

1. Faktų iškreipimas ir
2. Studentų klaidinimas, nuslepiant daugumos kandidatų priklausomumą Studentų Ateitininkų Sąjungai.

Chicagos Lietuvių Studentų Draugijos visuotinis susirinkimas randa būtina:

1. Pareikšti savo nepasitenkinimą Aktyviųjų Studentų propaganda kaip
   a) negarbingai nuslėpusia savo kandidatų priklausomumą vienai ideologinei grupei, tuo pažeminusiai tą pačią grupę ir
   b) kenkiančią artimam lietuvių studentijos bendradarbiavimui ir
2. Atkreipti studentų dėmesį, kad panašūs reiškiniai nepasikartotų ateityje.

Rezoliucija, 67% balsų dauguma, priimta LSS-gos JAV, Chicagos skyriaus visuotinio susirinkimo, 1954 m. gegužės 14 d.

Albertas Kerelis,
Susirinkimo Pirm.

BENDRUOMENĖS VEIKLA NEWARKE

NEWARK, N. J. — Gegužės 30 d. Šv. Trejybės par. salėje įvyko JAV Liet. Bendruomenės, Newarko Apylinkės, visuotinas susirinkimas. Dalyvavo virš 50. Susirinkimą atidarė laikinosios valdybos pirm. Dr. K. Račkauskas, susirinkimui pirmininkauti pakviestas Vladas Dilis. K. Graudušienė-Grigaitytė padeklamavo savo kūrinius. Kalbėjo LOKo atstovas K. Bielinis, ragindamas lietuvius organizuotis ir būti vieningais. Jis priminė išnykusias tautas, nes jos buvo neorganizuotos. Kvietė lietuvius rašytis į Liet. Bendruomenės organizaciją. Klebonas prel. I. Kelmelis sveikino susirinkusius ir pasižadėjo bendradarbiauti.

Į valdybą išrinkti: pirm. Petras Totoraitis ir Izabelė Dilienė, sekretor. Izidorius Jr. Vladas Dilis, vicepirm. kuntulis, iždin. Andrius Trečiokas.

Į revizijos komisiją: Kazys Trečiokas, Vincas Tiknius ir P. Mačiulaitis.

Į jaunimo ir sporto komisiją: Jokūbas J. Stukas, Kazys Trečiokas ir P. Mačiulaitis.

Valdyba taria širdingą ačiū programos dalyviams: p-nei K. Graudušienei ir K. Bieliniui.

Sekmadienį, birželio 20 d. Liet. Sporto Klubas rengia New Yorko valstybės taurės oficialų įteikimą Lietuvių Futbolo Komandai.

Bus meninė dalis ir šokiai.

Įteikimas — vakaras įvyks Angelų parapijos salėje. Pradžia 5 val. pp.

STONY BROOK LODGE

Pr. Lapienės vasarvietė

SIŪLO KAMBARIUS ATOSTOGOMS, O SALĘ ir PARKĄ VASAROS POBUVIAMS.

Kainos visiems prieinamos.

SUSISIEKIMAS: automobiliais iš New Yorko 25 A keliu arba traukiniu iš Jamaica stoties į Stony Brook. Iš CONNECTICUT: iš Bridgeporto laivu persikelti į Port Jefferson. Stotyje ir uoste patelefonavus patinka vasarvietės mašinos.

ADRESAS:

Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island, N. Y.

Telefonas: Stony Brook 7-0586. Vedėja Pr. Lapienė.

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas

A. WEINSTEIN

320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.

EVergreen 7-1123

KARYS, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.

Metams 5 dol. Rašykite:

KARYS

680 Bushwick Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

Parduodamas naujas namas. Keturi blokai nuo Lake Ronkonkoma. Trys kambariai ir virtuvė aliejumi apkūrenami. Garažas. A. J. Tel. Ron. 9-3153. Skambinti tarp 5 ir 7 val. pp.

PARDUODAMAS 10x13 žalias kilimas, beveik naujas. Kaina 100 dol. 1953 metų, dviejų durų Mercury automobilis 1800 dol. Suinteresuotieji prašomi telefonuoti TW 6-0335. . . .

PARDUODAMAS mažai naudotas pianas, nebrangiai. Galima pamatyti pas J. Lazauską. 337 St. Nicholas Avenue, Brooklyne (Myrtle Ave. stotis). Tel. EV 2-9141. (2)

Biznio telefonas EVergreen 4-9672 — Vedėjo rezidencijos EVergreen 4-1913

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

Puiki salė išnuomojama baliams, banketams, vestuvėms, parėms ir kitokiems pokyliams.

JUOZAS ZAKARAUSKAS, vedėjas

280 UNION AVE., BROOKLYN, N. Y.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.

Manufactures of

FINE CLOTHES FOR MEN

1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.

GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).

Laiškas iš Clevelando

APIE KALBAS IR DARBUS

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Du Clevelando lietuviško gyvenimo įvykiai rado platesnio atgarsio mūsų spaudoje. Diskusijos dėl lietuvių skautų registravimosi JAV skautų asociacijoje ir vietos kultūrininkų pasitarimai.

Pirmasis įvykis — diskusijos dėl registravimosi — liaudies jau pramintos Kražių Skerdynėm. Ten taip buvo įsikarščiuota, kad pasikeista visais abiejų lyčių subuvime galimais vartoti keiksmažodžiais: bolševikas, nacis, išgama, išdavikas ir pan. Būtinai norint surasti ką nors gero ir šiame atsitikime, reikėtų konstatuoti, kad mumyse vis dėl to esama nemažai energijos, kurią tačiau paviršiun gali iššaukti tik asmeninė neapykanta ir panašūs stiprūs jausmai... Komentavo Sandara: nekoks pavyzdys mūsų vaikams.

Kultūrininkai buvo susirinkę Augustinavičių "beismonte", kurio sienos jau yra girdėjusios daug gražių sumanymų ir kuriame jau buvo išauginti gražūs kultūrinio gyvenimo daigai. Kalbėta, kas gi turi vadovauti kultūriniam gyvenimui: bendruomenės kultūros taryba ar jau gražiai užsirekomendavęs Kultūros Fondas? Kai bendruomenė pasišovė tvarkyti tą sritį, Kultūros Fondas mielai jai tą pareigą užleido. Rezultatai: bendruomenė negalėjo sudaryti savo vadinamos kultūros tarybos, o Fondas išrinkti savo valdybos. Griauti lengviau negu kurti. Apie patį pasitarimą jo dalyvis J. Liūdžius rašė Naujienose: "Dalyvių pasisakymai buvo iš tiesų įdomūs ir nuoširdūs... sumanymai, projektai, vertybės, paskaitos, pageidavimai samišai kraunami klausytojams. Panašiai būtų, jei labdariai šalpos tikslu verstų audinius, daržoves, geležgalius, vaistus, cukrų ir kitką į vieną krūvą..." Šio reporterio žiniomis tas pasitarimas bent tiek davė naudos, kad bendruomenė po jo paprašė Kultūros Fondo ir toliau puoselėti kultūrinę dirvą. Vienintelis neišaiškintas klausimas, kodėl tai nebuvo padaryta anksčiau? Bijau, kad ir čia veikė siauri asmeniniai sumetimai. Kas dirba, juk tą reikia palaikyti ir paskatinti, pas mus tačiau mieliau norima kliudyti.

***

Jei tų diskusijų apraiškos ką nors sualiarmuotų, skubu nuraminti. Tie, kurie taip karštai diskutuoja lietuvybės išlaikymo ir puoselėjimo reikalus, patys tikrai neištautės. Tam jie jau per seni. Kiek jaunesni, kuriems nutautėjimo procesas yra (proporcingai jų jaunumui) pavojingesnis, dirba žymiai naudingesnį darbą. Turiu galvoje dar vieną lietuvišką Clevelando instituciją — Čiurlionio ansamblį. Žinau, apie jį jau pakankamai prikalbėta (taip pat ir šių eilučių autoriaus) ir vis labai gražiai. Tačiau šį kartą prie jo grįžtame kaip prie lituanistinės mokyklos. Juk per paskutinius 8 metus per jo eiles perėjo per 500 jaunų žmonių ir, reikia manyti, kad dar daug šimtų ar net tūkstančių pereis, iki bus pasiektas jo statute įrašytas tikslas — Čiurlionio ansamblis turi veikti iki Nepriklausomos Lietuvos atstatymo.

Netrukus sukanka 5 metai, kai ansamblis įsikūrė Clevelande. 5 metai praleisti šiame krašte duoda teisę įsipilietinti. Daugelis jau skuba pasinaudoti ta teise. Įsipilietina ir ansamblis, bet aukščiau nurodyta prasme. Kaip rimta lietuvybės puoselėjimo, ne tik jos liaudies meno reprezentacijos, institucija. Moterys ir vyrai jau perėję per jo eiles ir dar būsimi jo dalyviai gyvena ir gyvens lietuviškoje atmosferoje. Ir tai bus jauni žmonės, kuriems lietuvybė jau nėra taip jau visai suprantamas ir nepakeičiamas dalykas, kaip seniesiems.

Artėja ne tik 5 metų Amerikoje, bet iš viso 15 metų veiklos, prasidėjusios dar Vilniuje, sukaktis. Ištremtas iš tėvynės ansamblis suruošė per 400 koncertų, kurių klausytojais buvo apie pusę milijono žmonių. Ir kur tik nekoncertuota. Visoje Vakarų Vokietijoje, Kanadoje, Chicagoje, New Yorke, Washingtone (481 doleris nuostolių!) ir daugelyje kitų JAV miestų.

Už koncertus JAV surinkta per 27,000 dolerių, tačiau kasoje liko vienas tūkstantis, kitką suėdė kelionių išlaidos (nei dirigentas Mikulskis, nei kiti dalyviai atlyginimo negauna). Būtų buvę protinga, jei iš karto būtų įsigyta autobusai. Tačiau tada nebuvo ir dabar nėra reikalingų pinigų. Dabar apie tai rimtai galvojama, nes rudeniop vėl prasidės gastrolės Chicagoje (lapkričio 14 d. Naujienų parengime), Bostone, Montrealyje, New Yorke, Hamiltone, Detroite. O besiartinančių sukakčių proga norima surengti ką nors tikrai grandiozinio. Šaunų koncertą Chicagos vyrų chorui ir Dainavos ansambliui talkininkaujant pačiame Clevelande ir jį pakartoti Chicagos Civic Operos rūmuose. Ten, kur ansamblis pasirodė pirmą kartą prieš puspenktų metų. Rašė tada Chicago Tribune: "...a full days activities in the Civic Opera house yesterday proved that an immigrant with an instrument has his first citizenship night on his music stand..."

***

Šiuo metu ansamblio reikalus tvarko energinga valdyba sumanaus J. P. Nasvyčio vadovaujama. Valdybą be jo sudaro J. Citavičius, A. Liatukas, E. Skrebelytė ir A. Kazakevičius.

Meno vadovas A. Mikulskis toliau lieka viso ansamblio siela, O. Mikulskienė vadovauja kanklininkams, A. Raulinaitis šokėjams.

Ansamblis, kaip žinia, savo svarbiausiu uždaviniu laikė grynos lietuvių liaudies dainos, kompozitorių harmonizavimo nenustelbtos, nestilizuotos perdavimą. Tos linijos bus laikomasi ir toliau. A. Mikulskis teigė šių eilučių autoriui, kad ir čia Amerikoje dar galima rasti šaltinių tam ansamblio repertuarui papildyti. Įvairių aplinkybių verčiamas tačiau ansamblis ateityje, kaip ir iki šiol, nevengs ir originalių lietuvių kompozitorių kūrinių. Jau turima eilė naujų dainų. Norima klausytojams pateikti ir choro partijas iš lietuviškų operų, kaip Šimkaus Pagirėnų, Karnavičiaus Gražinos, Radvilos Perkūno.

Be koncertų galvojama ir apie naujo plokštelių albumo išleidimą. Senojo jau parduota apie 700. Yra eilė ir kitų realių sumanymų. Ir tai suteikia pasitenkinimo: Clevelande ne tik ginčijamasi, bet ir dirbama.

MUMS rašo

Gerbiamas Redaktoriau:

Kaip žinote, mes čia mėginome surinkti keletą centų Balfui. Ačiū už talką.

Bet tas jūsų paskelbtas straipsnelis, kad Vasario 16 gimnazijos mokiniai valgo penkis kartus į dieną, kad jie daro iškilas, lanko pilis ir t.t., mūsų rinkliavai Philadelphijoje negalėjo padėti.

Mat, čia lankėsi kan. dr. Končius, kuris aiškino, kad Vasario 16 gimnazijos mokiniai gauną vos kartą į savaitę mėsos ir kad, aplamai, maistas esąs prastas, ką faktinai ir mes patys skelbėme.

Katras iš jūsų šiuo atveju teisingas, sunku spręsti, bet visuomenė yra linkusi pritarti jums. Net keletas asmenų man skambino, nurodydami tą Vienybės numerį...

Jūs gerai žinote, kad mūsų visuomenę sunku išjudinti ir didelė jos dauguma, paprastai, yra priešingai nusiteikusi.

Beje, mano įsitikinimu, velionį Antaną Dziką, kaip neabejotinai didelį veikėją ir kovotoją, spauda turėtų geriau įvertinti.

A. J. Kaniušis

Philadelphia, Pa.

Gerbiamas Redaktoriau:

Siųsdamas tris naujus skaitytojus ir vieno seno (Dumšos) dešimtinę, noriu štai ką pridurti:

N. Y. — N. J. Kunigų Vienybės įspėjimas tikintiesiems tautiečiams, dargi šiais 50 spaudos atgavimo sukakties metais, yra daugiau nei nesusipratimas. Atrodo, mestas dar Nepriklausomoje Lietuvoje šūkis, "Laukiniai laikraščių neskaito", dar nesurado tikro adresato.

Labai nenoromis prisimenu pirmosios bolševikų okupacijos laikus Lietuvoje, kada šie didžiausiu įniršimu naikino lietuvišką spaudą. Jausdamas atsakomybę prieš Dievą ir Tautą, tarp kitko, didelį kiekį maldaknygių išgabenau iš X įstaigos, jas išplatinau, nors akte buvo įrašyta, kad už tai gresia mirties bausmė.

Aš tikiu, kad Vienybė, tas didysis lietuvybės ramstis, atlaikys ne vien pūstelėjimus, bet ir vėtras.

Algirdas Jonys-Januškevičius

Riverside, N. J.

KAIP ATSIRADO VIENUOLYNAI

Platonas ir Kristus Romoje. – Ar skanios žiogų šlaunys? – Hermetiški vienuoliai Kijeve. – Vienuolis – genetikos tėvas.

J. JŪRAGIS

Vienuolynų pradžia susijusi su pačiais pirmaisiais krikščionybės laikais.

Apie trečiojo amžiaus vidurį, senąją Romos imperiją, apėmusią visą to laiko civilizuotą pasaulį aplink Viduržemio jūrą, užgula nelaimės. Rytuose atsistato galinga Persijos karalystė, šiaurėje — visais galimais keliais veržiasi skaitlingos ir labai karingos germanų kiltys. Vienas imperatorius žūsta mūšio lauke gindamas Balkanų pusiasalį, antras — patenka į persų nelaisvę ir ten, klūpodamas apnuogintais pečiais, naudojamas kaip atrama persų karaliaus kojai, kada šis lipa ant žirgo. Kartu seka ekonominė vidaus suirutė, administracinis chaosas, karinės drausmės sugriuvimas legijonuose, ir t.t.

Tokiais visuotinų suirimų laikais, žmonių psichika lieka palyginti lengvu grobiu arba žvėriškiems instinktams, arba religinei mistikai. Kraštutinumai ima triumfuoti. Vieni virsta žmogžudžiais, kiti — šventaisiais. Tas pat dėjosi ir griūvančioje Romos imperijoje. Tuo tarpu kai politikai ir generolai šėlo dėl valdžios ir turtų, dvasinės kultūros atstovai ir bejėgės masės eiliniai žmonės nuskendo religinėje mistikoje.

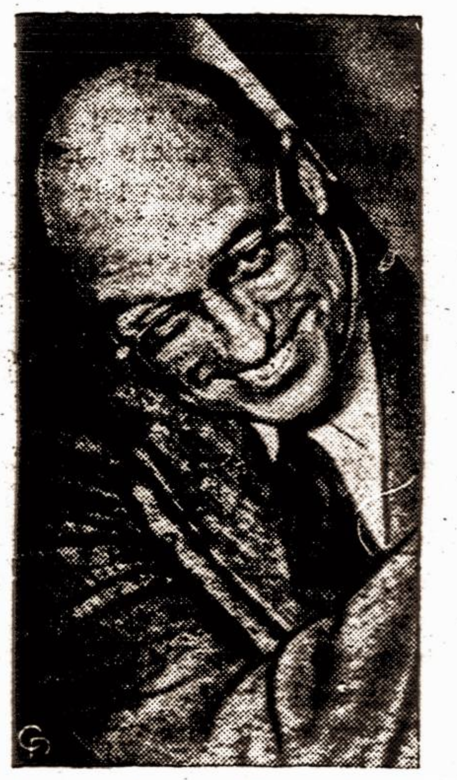

James Roosevelt, vyriausias buvusio prezidento, velionio Roosevelto, sūnus, laimėjo Demokratų partijos nominacijas į Kongresą Californijoje.

Du veiksniai ryškiai dominuoja tuolaikiniame žmonių dvasiniame gyvenime: besiplečianti krikščionybė ir nauji, padėčiai pritaikinti, pagoniškos religijos pavidalai. Pagonių tarpe ypač įsigali taip vadinamas neoplatonizmas, paremtas mokslu, skelbtu jau prieš 600 metų mirusio graikų filosofo Platono.

Kai kuriuose dalykuose būta ryškaus pažiūrų sutapimo pas neoplatonikus ir krikščionius. Ir vieni ir antri, pavyzdžiui, tikėjo, jog be šio — laikino ir netobulo — pasaulio, egzistuojąs dar ir anas — amžinas ir tobulas pasaulis. Taip pat ir vieni ir antri išpažino, jog tuodu pasauliai yra sujungti tam tikromis kopėčiomis, arba laiptais. Turėdami degantį norą ir naudodamas tinkamas priemones, žmogus, esą, galįs persikelti tais išganymo laiptais iš šios ašarų pakalnės į aną palaimingą dangaus gyvenimą. Tačiau nuomonės dėl priemonių skyrėsi. Neoplatonikai manė, jog tatai padaryti žmogus galįs ir vien tik savo paties asmeninėmis "dvasios jėgomis", bet krikščionys tokiais optimistais nebuvo: tuščios esančios žmogaus pastangos atlikti šį žygį be "maloningos Dievo rankos" pagalbos. Kaip ten bebūtų, bet sekančiame punkte nuomonės ir vėl sutapo. Kaip galima didesnėms dvasinėms dvasios jėgoms įsigyti arba maloningos Dievo rankos pagalbai užsitarnauti, reikalingas išsižadėjimas šio pasaulio, asketiškas gyvenimas ir nuolatinė dvasinė koncentracija vienumoje.

Praktiškas viso šito rezultatas buvo tas, kad žmonių negyvenams tyrlaukius masiniai užplūdo įvairūs atsiskyrėliai bei eremitai. Palaikydami žyvybę šaknelėmis, uogomis, riešutais ir žiogais, jie kūno sąskaiton siekė dvasinių jėgų ir koncentracijos išganymo laiptams nugalėti.

Lengva bus suvokti, jog gyvenant tokiose sąlygose, vidutinis tų atsiskyrėlių amžius buvo gana trumpas. Kad ir kaip būtų viliojantis anas pasaulis, bet toks pagreitintas šios žemės apleidimas toli gražu ne visiems jiems atrodė žavingas. Todėl geresnės aprovizacijos tikslais, atskyrėliai ėmė burtis. Buvo suprasta, kad ir šalintis į tyrlaukius nėra dalykas būtinas. Vieton to imta kolektyviai apsigyventi žmogaus pastatytuose pastatuose, atskiriant juos nuo pasaulio aukštomis mūrinėmis tvoromis. Tatai ir būta pirmųjų vienuolynų.

Pagonių tarpe ypač viena sekta buvo išgarsėjusi dvasinių jėgų kaupimo mene. Tai — hermetistai, vadinami taip nuo vardo graikiško dievo Hermes. Tam tikra prasme mes dar ir šiandien kartais minime to dievo vardą, kalbėdami, pavyzdžiui, apie hermetišką konservų dėžučių uždarymą. Verta pastebėti, kad labiausiai hermetiško atsitvėrimo nuo pasaulio yra pasiekę ne senovės graikai ar romėnai, bet naujųjų laikų rusai. Turime galvoj ne geležinę uždangą, o tik caro laikų pravoslaviškus vienuolius Kijeve. Šių tarpe būta tokių, kurie, po padarytų apžadų, visam likusiam savo gyvenimui užsimūrydavo vienuolyno celėse, paliekant jose mažas skyleles orui įeiti, maistui gauti ir atmatoms pašalinti.

Bet grįžkime iš Kijevo atgal į Romą.

Kada Konstantinas Didysis, nugalėjęs Maksencijų, tapo imperatoriumi, religinių santykių vaizdas griežtai pasikeičia. Krikščionybė lieka valstybės pripažinta ir jos globojama religija. Kaip anksčiau buvo persekiojami krikščionys, taip dabar pradėta persekioti pagonys. Netekę valstybinės paramos ir tolerancijos, jie ima nykti kaip sniegas pavasarį. Kartu išnyko ir pagoniški vienuoliai. Beliko tik krikščioniški.

Ypač didžiai išsiplėtė vienuolynai Viduramžių laikais. Tada pradėjo organizuotis ir atskiros vienuolių brolijos. Ne visos jos, laikui bėgant, liko ištikimos savo pirminiam tikslui. Kai kurios jų pamiršo išganymo laiptus ir, persiorganizavusios į taip vadinamus ordinus, ėmė užsiiminėti labiau žemiškais dalykais. Tarp tokių, lietuvių tautai ypatingai gerai yra pažįstamas kryžiuočių ordinas, savo metu nušlavęs nuo žemės paviršiaus mums brolišką prūsų giminę.

Tačiau daugumas vienuolynų ištikimai vykdė savo paskirtį. Laikui bėgant jie davė Bažnyčiai visą gausybę šventųjų, atseit, tokių, kurie sėkmingai nugalėjo išganymo laiptus, pasiekdami pačias aukščiausias jų pakopas. Iš ten dabar jie padeda gyviesiems.

Istorijos bėgyje, be to, vienuolynai yra atlikę ir labai vertingas humanizmo, kultūros išsaugojimo ir mokslo židinių misijas. Tas faktas, kad palyginus gausūs graikų ir romėnų kultūriniai palikimai yra pasiekę naujuosius laikus, buvo galimas pirmoj eilėj vienuolynų dėka. Moderninės agrikultūros srityje jų nuopelnai taip pat yra labai reikšmingi. Bet kaip šviesiausia žvaigždė, sužibusi tarp vienuolynų mūrų, visiems laikams pasiliks kuklus ir darbštus augustinų vienuolis Johann Gregor Mendel (1822 — 1884). Tai šis, deja, tragiško likimo mokslininkas, metų metais vienuolyno darže augindamas žirnius, pats pirmasis yra atidengęs paveldėjimo dėsnių paslaptį genetikos moksle.

Kaip matome — ir vienuolynų istorijos bėgyje pinasi tiek tamsūs, tiek ir labai šviesūs bruožai.

● Pierre Mendes — France, naujas Prancūzijos premjeras, sudaro kabinetą iš saikingųjų radikal.socialistų (kuriems jis pats priklauso), gaullistų ir konservatorių. Daugiau kaip trečdalis naujojo kabineto narių nėra buvę ministrais. Mendes — France pasiims ir užsienio reikalų ministro portfelį

3 psl.

ONAI VILEIŠIENEI-KASAKAU SKAITEI ATMINTI

(Atkelta iš 3 psl.)

pasikinkiusi vyksta į turgų Ukmergėn. Visi ją pažįsta, tą aristokratiškos kilmės gražuolę, kuri gyvena savo tautos rūpesčiais ir kurios, atvykusiai į kooperatyvą ko nusipirkti prieš šienapjūtę, visi ūkininkai prašo parinkti dalgį. Juk visa apskritis tiki, kad tik viena Vileišienė turi ypatingą talentą išskirti iš visos krūvos geriausiąjį.

Jonas Vileišis Nepriklausomos Lietuvos ministeris, vėliau Kauno burmistras, o Ona vis ūkininkė ir vis šalčiausią žiemą be pirštinių vadeles laiko ir net čigonų yra laikoma geriausia arklių žinove.

1942 metų birželio 1 dieną miršta Jonas Vileišis. Kelias dienas prieš mirtį jis kalba žmonai:

"Tai ką, Onele, gyventi pradėjome mažai ką turėdami ir baigiame gyventi nieko neužgyvenę".

Tai, žinoma, lietė apčiuopiamus turtus. Bet kiek per jų bendrą gyvenimą buvo užgyventa tų neapčiuopiamųjų turtų, kuriuos ne muitininkai skaičiuos, bet Lietuvos istorija ir kurie būsimoms kartoms turės atnešti savo didžiuosius nuošimčius.

IV.

Ona Vileišienė, palikusi 1944 metais gimtąją Lietuvą, nuo jos žiauriausio okupanto, rusiško bolševiko, bėgdama pasiekė Jungtines Amerikos Valstybes. Čia ji iki pat paskutinių jų dienų, būdama naudinga savo vaikams ir vaikaičiams; birželio mėn. iš 7 į 8 naktį užmigo amžinu miegu, sulaukusi 75 metų amžiaus. Užmigo staiga ir be skundų, kaip visą savo gyvenimą buvo pratusi niekam nesiskųsti. Amžinas miegas ją ištiko Stamford, Conn., dukters Ritos Lenktaitienės namuose. Sekančią dieną jos palaikai buvo pervežti į Waterburi, Conn., kur gyvena jos sūnus Dr. Petras Vileišis ir duktė Alena Devenienė. Pono Stankevičiaus laidojimo namus lankė skaitlinga Waterbury lietuvių kolonija, o ketvirtadienį birželio 10 dieną susirinko artimiausieji giminės, pažįstami ir organizacijų atstovai pagerbti atmintį ir palydėti į paskutinę poilsio vietą. Be minėtųjų giminių laidotuvėse dalyvavo velionės sūnus Dr. Kazimieras Vileišis iš Delaware, su žmona ir vaikais, Rita Lenktaitienė su vaikais, Alenos ir Mykolo Devenių šeima su vaikais — Dr. Algirdas Devenis, inž. Kęstutis Devenis, Dalė Devenytė, Dr. Petras Vileišis su žmona ir vaikais ir jo uošviai prof. Žilinskas su žmona. Vileišių giminės — ponia Plechavičienė, generolo ir pulkininko motina, su sūnum ir dukra p. Lechavičiene, prof. Vaclovas Biržiška iš Bostono, p. Žalkauskienė, J. Audėnas, Dr. Minkūnas ir p. Bole iš New Yorko, ponai J. Trečiokas su žmona, Visockis, Dzimida ir daugelis kitų iš toliau ir arčiau. Bažnyčioje pamaldas laikė kun. klebonas Valantiejus, Waterbury Liet. Bažnyčios vikaras ir kun. prof. St. Yla iš Putnam, Conn., atvykęs palydėti močiutę Oną Vileišienę, kuri jį nekartą vaikystės dienomis buvo pavėžinusi iš kaimo į Ukmergės gimnaziją. Prie kapo kun. prof. Yla pasakė jautrią kalbą. Be jo teko kalbėti ir šių eilučių autoriui.

Daug vainikų papuošė močiutės Onos Vileišienės kapą. Nuo giminių ir svetimų žmonių, nuo organizacijų: BALF, SLA, Lietuvių Bendruomenės ir kitų. Tik nebuvo jų tarpe vieno vainiko, kuris turėjo būti. Nebuvo nei pagerbimo, nei vainiko nuo atstovaujančių diplomatus. Juk New Yorkas čia pat ir turime jame, kas Lietuvai atstovauja. O juk laidojome Nepriklausomos Lietuvos Pirmojo pasiuntinio JAV našlę, nekalbant jau apie visą kitą. O gal jau toks etiketas, kad gerbdami abstraktų Lietuvos tęstinumą, nepastebime jo, kai jis pasireiškia konkrečioje formoje. Nors ir skaudu, bet taip yra.

TALKOS LEIDINIAI PALIEKA PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATŪROJE

1. Igno Šeiniaus RAUDONASIS TVANAS, sukėlęs sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje, mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo tvano apsemta. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. 327 pusl. Kaina $3.50.

2. Juozo Paukštelio KAIMYNAI, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų moderniškoje lietuvių literatūroje, vaizduojąs laisvos Lietuvos jaunuolių meilės dramą. 4 spalvų viršelis. 239 pusl. Kaina $2.50.

Abi knygas užsakant pas leidyklos įgaliotinį — tik $5.

TALKOS Įgaliotinio adresas:

Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, N. Y.

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS

LIETUVOS ISTORIJĄ?

Ši knyga tik dabar išėjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo kraštu ir savo tautos praeitimi.

Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai įdomi ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol. Užsakantiems knygą didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir pinigus siųskite:

TERRA

748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

A. Kamenjarin
Real Estate

Įsteigta 1914 m.

Paskolos — Nuoma — Apdrauda

Safety Deposit Boxes

Lietuviams žinoma įstaiga

3042 Wentworth Ave.

Chicago 16, Ill.

Tel. CAlumet 5-4663

VIENYBĖ
LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886
JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher
Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter
October ... 1940 at the Post Office
at Brooklyn N. Y.
Subscription Rates:
Advertising Rates on Application
CANADA and other countries $6.00
USA per year $5.00

IRGI POLITIKA

P. Karvelio iki šiol dar neiródytas teigimas, kad jis esąs Bonnos vyriausybės pripažintas Lietuvos Respublikos atstovu, Chicagoje sukėlė gyvų diskusijų. Birželio 14 d. į tas diskusijas triukšmingai įsiverže Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija, paskelbdama tos dienos Drauge, kad VLIKą

mes katalikai visuomet pripažinom ir pripažinsim"

Toliau visos katalikiškos organizacijos raginamos protestuoti prieš tuos, kurie, girdi, "vadistinio režimo žmonių" vadovaujami "šmeižtančiai puolą" Vliką ir jo nusipelnusį pirmininką prel. M. Krupavičių. Kartu tos organizacijos Chicagos skyrius paskelbė savo pareiškimą, kuriame puola Margučio red. dr. B. Dirmeikį, melagingai teigdamas, kad jis "vis daugiau ir daugiau užgaulioja katalikus ir puola Vliką"...

Šitie pareiškimai yra didelis smūgis tiems, kurie tikėjosi, jog esame pasiekę tokį kultūros laipsnį, kuriame religijos rolė politinėse diskusijose yra sumažinta iki minimumo. Pasirodo, dar yra žmonių, kurie, pasireikšdami esą katalikai, pretenduoja ir į teisybės žemiškuose dalykuose monopolį. Dėl viso to verta prisiminti kai kuriuos faktus.

Visų pirma, kas gi yra toji ALRK Federacija? Nagi, iš esmės žiūrint, tik smulkaus savitarpio draudimo draugija! Todėl ir jos nuomonė apie VLIKą dar nėra tarytum popiežiaus ex cathedra paskelbta dogma, kurią katalikai "visuomet pripažino ir pripažins". Kad Vlikas nėra kokia tikybinė katalikų institucija, geriausiai įrodo faktas, jog iš jo pasitraukė katalikų veikėjų vadovaujamas Lietuvių Frontas, Vlikui pasakydamas daug karčių žodžių.

Tiesa, kartais daug kam atrodo, kad VLIKas vėliausiu laiku virto krikščionių demokratų dominija. Tačiau ir tai dar neleidžia jį laikyti katalikiška institucija, kaip ir pačią krik. dem. partiją, nes:

1. Krikščionys demokratai, valdydami Lietuvą, atmetė Popiežiaus pasiūlymą sudaryti konkordatą (jie tikėjosi, kad šiaušdamiesi prieš Vatikano prolenkišką politiką neduos geros agitacinės medžiagos kitom partijom).

2. Precedentą iš Lietuvos tremti popiežiaus atstovus davė irgi tie patys krikščionys demokratai. Vatikano atstovas Mgs. Zechini buvo ištremtas, reikalaujant krik. dem. partijai kun. M. Krupavičiui vadovaujant. Atstovo luomas tiek buvo pagerbtas, kad jam buvo leista pasirinkti per kurią pasienio stotį, policijos lydimas, norėtų išvažiuoti. Atstovas pasirinko Joniškį.

3. Žymiai vėliau, Lietuvą jau valdant tautininkams, kurie sudarė konkordatą, kai kurie dvasininkai per užs. reik. min. direktorių K. Bizauską (krik. dem.) įtaigavo min. S. Lozoraitį išsiųsti seminarijų vizitatorių, vieną domininkoną. Lozoraitis atsisakė patenkinti tą reikalavimą.

4. Trūkstant inteligentinių pajėgų, politika Lietuvoje pradėjo verstis daug kunigų, pvz., krik. dem. partijoje Purickis, Jurgutis, Šmulkštys, Vilimas, dr. J. Vailokaitis, tautininkų part.: dek. Mironas, Iz. Tamošaitis. Kai kurie jų tiek atšalo nuo savo pirmojo pašaukimo, kad nebeatitiko kunigo idealui, o vienas, norėdamas valstybės akyse legalizuoti savo ryšį su moterimi, net perėjo reformatų tikybon.

5. Vargiai ar tinka katalikų kunigui pareikšti taip, kaip prel. Krupavičius pareiškė: susidėčiau, kad ir su pačiu velniu, jei galėčiau Lietuvai padėti. Juo labiau, kad jis panašiai ir elgėsi, siūlydamas garsiame memorandume kompartijai savo bendradarbiavimą. Jo laimei "velnias" tą pasiūlymą atmetė.

Keistai skamba ir federacijos priekaištas dėl vadizmo. Juk federacijos pirmininkas, būdamas Lietuvoje, pritarė gruodžio 17 d. perversmui, o, žiūrint jau "katalikiškai", reikėtų pridurti, kad Popiežius apdovanodamas aukščiausiu Vatikano ordinu diktatorių Franco, parodė, kad jis parlamentarinį režimą nelaiko būtinai reikalingu visiems katalikų kraštams.

Dėl visa to atrodo, kad nei federacija, nei krik. dem. negali kalbėti visų Lietuvos katalikų vardu ir būtų visiems sveikiau, jei to nedarytų. Mums atrodo, kad nei federacija, nei krik. dem. dar neišnaudojo visų katalikams suteiktų privilegijų, būtent, ne kitus keikti, bet už kitus ir save melstis. Ar nebūtų geriau, jei federantai ir politikai melstųsi dr. Br. Dirmeikio pašalinimo iš Margučio radijo, kad tuo būdu Draugo valandėlė susilauktų daugiau klausytojų...

Eltos korespondentas

APIE LIETUVIŠKŲ DAINŲ IR ŠOKIŲ KONCERTĄ MASKVOJE

VLIKo žinioje esančios Eltos korespondentas rašo, kaip jis klausėsi iš Maskvos radijo perduodamo "valstybinio dainų ir šokių Liaudies ansamblio koncerto," Dekados atidarymo metu, Maskvoje.

Ansamblis koncertą pradeda liaudies šokiu Kepurine. Iš plojimų sprendžiant, salėje gali būti apie 2,000 žiūrovų. Toliau eina liaudies daina Pradės aušrelė aušti. Jausti publikos savotiškas rezervuotumas, įtempta smalsi nuotaika. Toliau graži liaudies daina Ievarėlio tiltai. Atliekama labai švariai intonuojant. Daina mažorinė, perdėm lyriška ir savo giedrumu ypač žavinti. Publika kiek pradeda sušilti. Po jos — liaudies daina Tykiai, tykiai Nemunėlis teka, palydima instrumentų. Instrumentacija patobulinta, ypač geras ir sodrus birbynių tonas (groja Stepulis?). Pabaigoje dainos instrumentai išriša akomponimentą mažore. Ilgi ir šilti publikos plojimai.

Šokis Kubilas visiems gerai žinomas, grojamas, kaip ir anksčiau iš ansamblio girdėta. Publika pereina į ritmingus plojimus, reikalauja šokį pakartoti. Kartojamas.

Po jo — Piemenėliai, B. Dvariono charakterinis dalykėlis liaudies instrumentams. Tai retas perliukas. Jis parašytas įsigilinus į primityvių liaudies instrumentų technines galimybes. Veikaliukas nesiima uždavinio nuduoti "simfonijas", jis yra be tokių gigantomaniškų ambicijų ir kaip tik todėl be galo mielas. Genialiu triuku jam pavyko komišką skudučių tūtavojimą ir tariamąjį falšyvumą perkelti į rimtos muzikos plotmėn. Trys paraleliniai akordai (kvintos ir kvartos mišinys) pirmoje temoje nepaprastai vykusiai išryškina skudučiams būdingą obertoninį falšyvumą, kuris yra perpūtimo rezultatas. Minorinėje, melodinėje antroje dalyje vėl pasireiškia birbynės. Trečioje dalyje kompozitorius išvysto trumpą temų ekspoziciją nesileisdamas į komplikuotą išdėstymą. Labai vykusiai jisai išnaudoja aidinius efektus, kontrastuodamas pučiamųjų instrumentų ir kanklių sąstatą. Vėl kartojama pirmoji dalis, kurią paseka tutti pasažas ir simfonišku, komišku šitame sąryšyje užsimojimu baigiasi šis orkestrinis etiudėlis keliais akordais. Pabrėžtina, kad veikaliukas parašytas labai taupiai, drausmingai, kiekvienas efektėlis pritaikytas instrumentų relatyviam nebalsingumui. Pati simfoninė užbaiga tikras logiškas absurdas — tačiau teigiama, pilnai pavykusio estetinio ir muzikinio špošo prasme. — Taip jį ir supranta publika, kaip tenka spręsti iš plojimų. Ir pradeda sklisti ana gaili, giedri, eterinio švarumo nuotaika, tasai specifinis "flavor", dėl kurio yra garsus mūsų liaudies menas. Juk šitoji už muzikos ribų išeinanti grynumo ir giedrumo nuotaika visad lydėjo liaudies ansamblį, tasai subtilumas juk ir sudaro mūsų liaudies meno ypatingą ir specifinį šarmą!

Toliau — liaudies šokis Lenciūgėlis. Publika ima staugti, ritmingai ploti, visa gerklė šaukiasi pakartojimo. Nekartojama.

Sutartinė Antela. Sunku su mūsų senovinėmis sutartinėmis. Mūsų laikų žmonės juk atprato nuo polifonijos. Ši muzika kreipiasi daugiau į klausytojo intelektą negu jausmus. Dėl to tiek gražios ir vertingos mūsų sutartinės niekad kaip reikiant neprigijo klausytojų tarpe. Juo labiau dėl jų sielojasi mūsų kompozitoriai. Sutartinių dainavimo būdas — tradicinis ir negalimas pakeisti. Šioje sutartinėje, man rodos, Švedas surado gana gražų būdą sutartinėms aranžuoti. Polifoninį darbą jisai palieka instrumentams (skudučiams). Melodija nukeliama į, palyginti, žemą registrą — pradeda altas — su tenoru, ir vėliau paposmiui melodija dvigubinama sopranų ir bosų pakaitomis ir taip, kad išgiedama per tris oktavas. Taip pusbalsiu dainuojant absoliutinis primatas tenka vienam balsui, kurį tartum girlandomis supa ir glosto instrumentinė polifonija. Retas ir netikėtas sąskambis iškart suintriguoja klausytoją, kuris ima sekti temų įstojimą, lyg spręsdamas kartu seną liaudies mįslę. Seka kantriai ir sudomintas — tikėdamasis, kad prieis sprendimą. Ir nė nepasijunta, kai sutartinė baigiasi staigiu sekundiniu disonanso nutrūkimu. Neišspręstas klausimas, kaip klaustukas pakibo ore, — ir trunka keletą sekundžių, kol klausytojo kaktoje išnyksta intelektinio įtempimo raukšlelės, kol jisai pasijunta maloniai apgautas ir supranta, kad šita yra liaudies mįslė, kurios išspręsti negalima ir kuri sprendimo visai nesiprašo. Lygiai taip reagavo ir Maskvos publika: truko keletą sekundžių, kol ji atsigavo ir tuomet jau ypač šiltai, kaip už pavykusį pokštą, plojo...

Liaudies šokis Sagutė — vestuvinis šokis. Tai naujas deimantėlis ansamblio programoje — ir net abejoju ar lietuviškas?! Jisai lėtas, pasivaikščiojimo ritme šokis, bent kiek primenantis senovišką Pavaną arba Musette — Gavotą. Be galo grakštus, rokokinis — taip galėjo rašyti Mozartas, Haydnas arba Gluckas!

Tykus buvo vakarėlis — Švedo harmonizuota liaudies daina. Antroji jos dalis — absoliučiai atitinka žinomą Strolios harmoniją... Kiekvieno posmo pabaigoje vyrų choras, tartum aidą imituojant, kartoja paskutinę pastraipą mezza voce. Susidaro labai graži, mistiška nuotaika, atsispindi ir publikos plojimuose.

Liaudies šokis Džigūnas naujas. Tai, iš muzikos sprendžiant, tikras makabrinis "Totentanz" rūsčiame minore. Čia paaiškėja, kad instrumentų sąstatas kiek papildytas. Be būgno — grand cassa — įvesta kažkas panašaus į ksilofoną, panaudotas labai vykusiai, balsas galingesnis už žinomą medinio ksilofono toną. Tas instrumentas dar padidina šmėklinį muzikos charakterį. Publikos plojimai vėl pereina į audrą, ir ji pagauta bizarinės muzikos egzotikos. Šokis kartojamas.

Kiškelių Polka — Švedo polkutė skudučiams. Atlikta labai švariai ir sukelia mielą šyptelėjimą dėl savo kaprizinių sąskambių. Polkutė žymiai ilgesnė ir elegantiškesnė už aną visiems moksleiviams gerai pažįstamą Žvirblių maršą — ir nelengva išgroti. Taip patinka publikai, jog ir vėl reikia kartoti. Vos anonsuojamas šokis Malūnėlis — jau publika ploja ir rėkia. Šokio pabaiga paskęsta aplodismentų audroje — kurių fone baigiama transliuoti pirmoji šio koncerto dalis.

(Nukelta į 6 psl.)

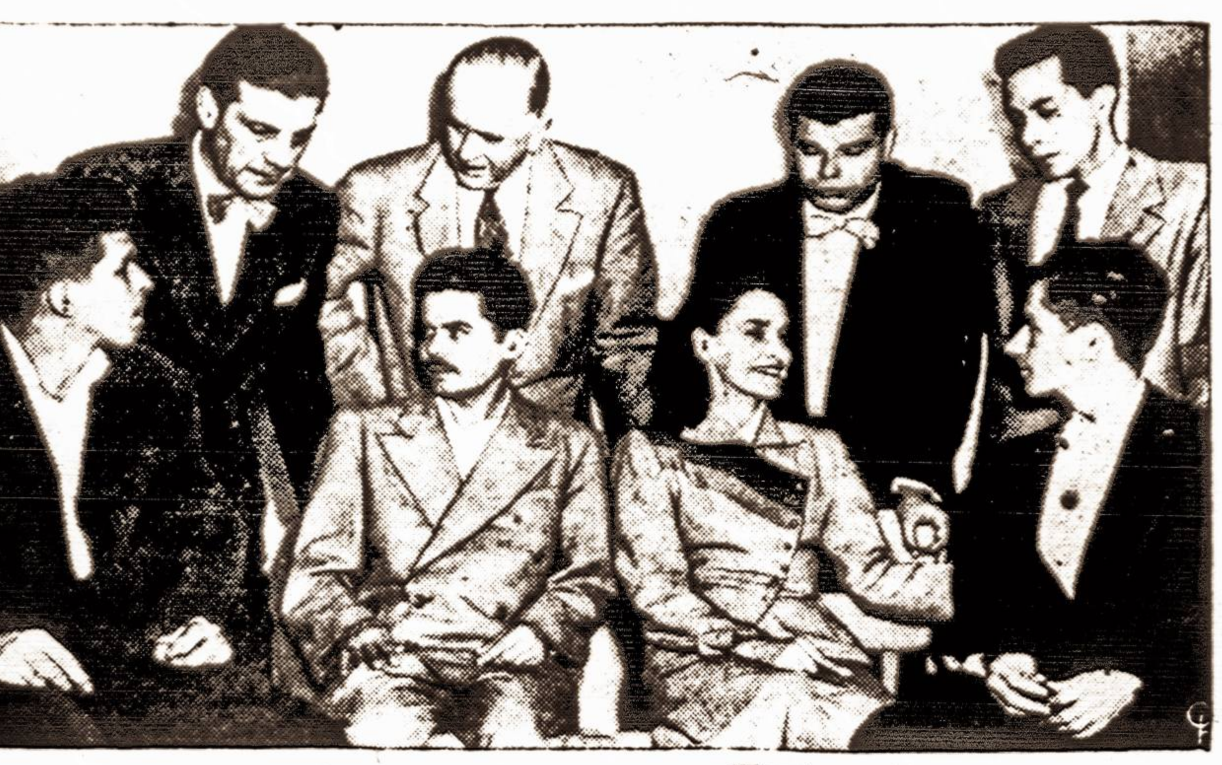

Penki Puerto Rico nacionalistai (sėdi) tariasi su savo advokatais Washingtone. Už šaudymą į kongresmanus, bei kėsinimąsi nužudyti, greičiausiai, teks pasėdėti po 75 metus kalėjime..

EISENHOWER, DEWEY IR WAGNER

Baisiojo Birželio įvykių minėjimo proga

Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Dwight D. Eisenhoweris, New Yorko valstybės gubernatorius Thomas E. Dewey ir New Yorko miesto meras Robert F. Wagneris, lietuviams, latviams ir estams birželio 13 d. Town Hall minėjusiems 1941 m. sovietų įvykdytus masinius Baltijos kraštų gyventojų trėmimus, per Amerikos Lietuvių Informacijos Centrą atsiuntė šiuos pareiškimus:

Visus, dalyvaujančius pirmųjų masinių deportacijų iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos trylikos metų sukakties proga Baltijos valstybių laisvės manifestacijose, prašau priimti mano širdingus sveikinimus. Mūsų tikėjimą, kad Baltijos tautų laisvė bus atstatyta, parodo mūsų prisirišimą prie pagrindinių laisvės principų, kurių pagrindais susikūrė amerikiečių tauta. O tai sustiprina Baltijos kraštų pavyzdys, kur atkakliausia teroro ir deportacijų politika neįstengė užgniaužti tautinės nepriklausomybės dvasios.

Mes esame pasiryžę ir toliau daryti visą, ką tik galime, kad sudarytume pasauly sąlygas, kuriose tie kraštai vėl atgautų ir išlaikytų savo laisvę.

Dwight D. Eisenhower

Prieš keturiolika metų sovietinė Rusija, vykdydama savąją asmenų ir tautų teisių mindžiojimo politiką, jėga užėmė Baltijos valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją. Nuo to laiko milijonai nelaimingų Baltijos respublikų vyrų ir moterų buvo paimti iš jų namų ir išsiųsti į vergų darbo stovyklas Sibire. Tose stovyklose nedaugelis išlieka gyvi, o išlikusieji paverčiami žmogaus griuvėsiais.

Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė, suderintai su visos tautos valia, visai teisingai atsisakė Baltijos valstybių inkorporaciją į Sovietų Sąjungą pripažinti. Amerikos tauta jaučia, jog tasai smurto aktas yra už civilizuotų santykių ribų.

Visa tai mes ypatingai stipriai jaučiame, kad daugelis mūsų kaimynų, artimųjų bei draugų šioje valstybėje yra baltiečių kilmės vyrai ir moterys. Mes dalinamės su jais jų skausmu dėl likimo, ištikusio jų kilmės kraštų gyventojus, tarp kurių yra ir jų giminės.

Dėl to dera mums šia proga viešai pareikšti dėl šio dalyko savo jausmus. Mes jungiamės prie jų vilties, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojai bus išlaisvinti iš dabar juos slegiančios priespaudos.

New Yorko valstybės gyventojai — aš esu tuo tikras — su širdinga simpatija birželio 13 d. jungsis su kilusiais iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kurie susirinks į manifestaciją Baltijos valstybių laisvės reikalu.

Thomas E. Dewey

Aš jungiuosi prie estų, latvių ir lietuvių kilmės New Yorko piliečių liūdno ir pamaldaus minėjimo, kada sovietinis agresorius begėdiškai deportavo tūkstančius nekaltų Baltijos vyrų, moterų ir vaikų. Jie buvo paskirti mirčiai arba į vergų darbo stovyklas, kurios nusitęsia nuo arktinės tundros ligi Mongolijos dykumų.

Šis žiaurus ir sąmoningas žmonių naikinimas prasidėjo 1941 m. birželio 14 dienos ankstų rytą. Šeimos buvo išskirtos ir sadistiniu būdu tie žmonės buvo ištremti paniekinimui, badui ir mirčiai. Tarp šios liūdnos datos, kurią liūdėdami mini viso laisvę mylinčio pasaulio žmonės, ir birželio 22 d., kada Rusiją puolė Vokietija, Lietuva neteko 65,000 geriausių savo žmonių.

Dabar komunistų valdomų Baltijos valstybių likimas jau ilgai kelia gilaus skausmo amerikiečiams, ypač gi tiems, kurie yra kilę iš šių kraštų. Daugelis iš jūsų dar vis viliatės išgirsti apie senai dingusius savo šeimų narius.

Visiems jums aš reiškiu užuojautą ir viltį bei įsitikinimą, kad dar išlikusieji gyvi gali būti jums sugrąžinti. Aš tikiu, jog toks tragiškas likimas daugiau jau niekad neištiks mūsų laisvojo pasaulio.

Robert F. Wagner

KELEIVIS APIE KUN. VIEN. DRAUDIMĄ

Prieš 50 metų gavome teisę spausdinti savo raštus mums įprastomis raidėmis, bet spaudos laisvės negavome. Ji buvo caro cenzūros varžoma. Suvaržyta buvo demokratinė spauda ir nepriklausomoj Lietuvoj. Ir ten teko dėl jos kovoti ir tas faktas šiandien ypač nemalonu atsiminti.

Šiandien Lietuvoj dar blogiau. Ten spaudoj beliko tik lietuviški žodžiai, o dvasia yra svetima, maskoliška. Čia, demokratinėj Amerikoj, spauda yra laisva, nevaržomi galime ir mes savo reikalus svarstyti. Bet nelaimė, kad mes patys dar nevisi esame laisvos dvasios, tai yra, kad mūsų tarpe dar yra tokių, kurie patys nori naudotis spaudos laisve, bet kitiems to nepripažįsta.

Tos nepakantos, netolerancijos geriausias pavyzdys yra nesenai New Jersey ir New Yorko Lietuvių Kunigų Vienybės paskelbtas draudimas katalikams skaityti "Vienybės" laikraštį. Man čia nerūpi ginti tą laikraštį, bet rūpi iškelti pats faktas, pats laisvės pradas. Seniau tos Kunigų Vienybės kompanijos žmonės jiems nepatinkamą spaudą skaitančius caro policijai išdavinėjo, iš ambonų visokiais vardais keikė, čia Amerikoje įsakinėjo šeimeninkėms davatkoms laisvos spaudos skaitytojus iš visų butų varyti, tokius laikraščius iš rankų plėšti ir į krosnį mesti. Šiandien jie čia to nesako, nes nesitiki, kad kas to klausys. Šiandien jie pasitenkina įsakydami neremti jiems nepatinkamų laikraščių. Tikrai gėda skaityti tokius pareiškimus ir liūdna, kad jie dar pasirodo šiais spaudos atgavimo sukaktuviniais metais. Todėl ypač šiemet visomis progomis turime kovoti su šitokios laisvos minties neapykantos pasireiškimais.

J. Vanagas

AR SANDARIEČIAI NETAUTININKAI?

NADAS RASTENIS

Sandaros 20 n. apžvalgoje, "Ne visai tiksliai atpasakota BALFo istorija", sakoma, kad adv. Nadas Rastenis, rašydamas apie BALFo dešimtmetį, "paskelbė vieną, kitą netikslumą. Pav., jis tikrina, jog BALFas tapo suorganizuotas dėka susitarimui trijų grupių: katalikų, tautininkų ir socialistų. Nežinoma dėlko Nadas Rastenis pamiršo suminėti, jog ir sandariečių atstovai buvo tų kūrėjų eilėse."

Ši pastaba man primena panašų atsitikimą Minske (1909 m.), kur man teko, tarpe kitų, su latviais, aukštaičiais ir vienu žemaičiu A. ten prie geležinkelio dirbti.

Vieną sekmadienį nuvykome į Petrovsčiznos kaimą, apie verstą nuo Minsko, gegužinėn. Buvo šokiai, žaidimai ir galiausia virvės traukimas. Po kelių traukimų, išėjome lietuviai prieš latvius. "Lietuviai, prie virvės!" šaukėme. Visi sustojo, tik ne A. Paklaustas kodėl jis neina prie virvės, jis atsakė: "Aš ne lietuvis, aš žemaitis."

Grįžtant prie kalbamo reikalo — taip. Sandariečių atstovai kartu su kitais veikėjais sukūrė BALFą ir nuoširdžiai rėmė visus BALFo darbus ir reikalus. Betgi sandariečiai man ne svetimi nuo gana senų laikų. Jų oficialus vardas, Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Visą laiką sandariečiai buvo tautininkai, ir iki šiol aš dar negirdėjau, kad jie būtų jau nutautę ir tapę netautininkais.

Betgi ne tik sandariečiai — tautininkai, bet ir kiti tautininkai pridėjo petį prie BALFo kūrimo ir rėmimo darbo. Tokiu būdu, tuo atveju, minėdamas tautininkus, aš turėjau mintyje visus tautininkus: sandariečius, sąjungiečius ir kitus, kurie tautą ir lietuvybę laiko aukščiausiu idealu lietuvių gyvenime (tik tarp savęs nesusitaria ir per skirtingai dalykus mato) ir BALFą rėmė.

Sekant Sandaros pastabą, juk ir iš katalikų pusės galima man taip pat primesti, jog aš minėjau tik kaktalikus, o Katalikų Federacijos, Vyčių ir t.t. nesuminėjau.

Taigi Sandaros suminėtas vienas kitas mano "netikslumas", jei ir yra, tai tik mažytė ir ne blogo noro "kaltybė".

Mano didžiausia "kaltybė", rodos, kolkas, nebuvo pastebėta. Aš praleidau, pamiršau, tarti taip pat didelį padėkos žodį, BALFo vardu, mūsų spaudai. Mūsų dienraščiai ir savaitraščiai, išimant komunistinius, nuoširdžiai rėmė visus BALFo reikalus, dėjo netrumpus pranešimus ir atsišaukimus, ir tuo labai žymiai prisidėjo prie Amerikos lietuvių išjudinimo šalpos darbe.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Paulius Jurkus. **Pavasaris prie Varduvos. Iliustravo Romas Viesulas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1954 m. Knygoje telpa penki pasakojimai. Kaina 2,50 dol.**

***

Paskutiniu metu, šokis vis daugiau įvedamas dramos pastatymuose. Taip David Wayne "The Teahouse of the August Moon" ir Mel Ferrer su Audrey Hepburn "Ondine" parodė šokėjiško elemento savo vaidmenų interpretacijoje.

Don Camillo ir Peppone

(Atkelta iš 5 psl.)

Bet Peppone nepajėgė sekti.

— Klebone, jei jūs ir Ricain, pajudinę paminklą sergate, tai kodėl aš negaliu sirgti? Aš jį irgi pajudinau.

Jie buvo don Camillo virtuvėje. Šis atidarė spintą ir ištraukė butelį.

— Gerk žmogžudy!

Peppone išgėrė, paskui užsimetė paltą ir nusekė iš paskos.

Ricain laukė sėdėdamas prie paminklo ir visas drebėjo iš šalčio.

Visi trys susiėmė už pjedestalo ir trūkčiodami bandė pasukti. Kiekvienas trūkčiojimas juose kėlė didžiausį skausmą. Nežinia kiek kartų jie bandė, bet paminklas buvo atstatytas į vietą.

— Tu miegosi klebonijoje, — pasakė don Camillo, kreipdamasis į Ricain. — Aš paaiškinsiu, kad tu atvykai šį rytą atstatyti paminklą mano ir mero akivaizdoje, ir kad aš tave sulaikiau, nes tu rebegalėjai pastovėti ant kojų.

Atvykus į kleboniją, Ricain griuvo mažame salione į sofą ir daugiau nebejudėjo. Don Camillo ant jo pečių užmetė apsiaustą ir nuėjo pas Peppone, kuris sėdėjo prieškambary ant sofos.

— Jei dar turėčiau jėgų pakelti ranką, aš tau duočiau tokį smūgį, kuris tavo pakaušį priplotų, — sušuko don Camillo.

— Tai jau padaryta! — sumurmėjo Peppone, ir oejėgiai išsitiesė sofoje.

— Mano namai tapo viešbučiu! — suriko don Camillo.

Jis susirado kitą apsiaustą ir užmetė ant Peppone pečių, paskui vos nusivilko iki miegamojo ir, nenusirengęs, griuvo į lovą.

— Jėzau, — pasakė jis, — nuspręskit, kuris mūsų trijų labiausia kenčia ir uždėkite savo šventą ranką ant jo galvos.

Jėzus nusprendė, kad pats nelaimingiausias Peppone, ir virš jo ištiesė savo šventą ranką. Tokiu būdu, Peppone kitą rytą atsibudęs galvoje turėjo puikią idėją ir tuojau ėmėsi vykdyti. Jis sunkiai dirbo su kūju.

Jis nukalė tris ramsčius, ir įsakė tuojau įcementuoti aplink pjedestalą, kad pats Herkulas nebegalėtų pajudinti nė per pirštą.

Ir tarp dviejų miestelių dingo neapykanta ir įsiviešpatavo meilė.

Kitą savaitę: PEPPONE ŠAUDO IŠ TANKO.

Shelley Winters šypsosi, Santa Monica, Cal., gavusi divorsą nuo Vittorio Gassman, Italijos aktoriaus.

Namai pardavimui

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: **VIrginia 9-0842.**

APDRAUDA - INSURANCE

Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
Telefonai
VIrginia 9-0842
arba **VIrginia 7-4111**
Valandos: Kasdien iki 8 val. vakaro. Šeštad. ir sekmad. iki 6-tos val. vakaro.

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.

532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS

BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2643
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Gėros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:

68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woodside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld. Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.

MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE, N. Y.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

MĖSOS URMO PARDAVIMAS
ALBRECHT & KOELBER
197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

Biznio telefonas EVergreen 4-9672 — Vedėjo rezidencijos EVergreen 4-1913
LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
Puiki salė išnuomojama baliams, banketams, vestuvėms, parėms ir kitokiems pokyliams.
JUOZAS ZAKARAUSKAS, vedėjas
280 UNION AVE., BROOKLYN, N. Y.

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo. Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais.
KNYGYNAS—LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

86th ST. CASINO TEATRAS
Tel. REgent 4-0257 RUtterfield 8-0561
BIRŽELIO 25 IKI LIEPOS 1, 1954.
Alle kann ich nicht heiraten
Sonja Ziemann — Adrian Hoven
Kleine Melodie aus Wien
Paul Hoerbiger — Herta Dolezol
Nauja savaitės apžvalga

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų sujrimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, bemiegės, karščiavimų, išgąsčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams. Šios gyduolės kainuoja -5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. I Kanadą $2.25.

ALEXANDER'S CO
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVICIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Bulvidai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8-th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MISIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MISIUNAS
SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4877

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Dr. J. Valaitis, žinomų pedagogų, brooklyniečių Valaičių sūnus, birželio 26 d. susituokia su Jone Paltarckaite Chicagoj.

Giedrė Tercijonaitė baigė Brooklyno kolegiją "cum laudae", gaudama bakalauro laipsnį chemijos moksluose.

Jurgis Vedegys praneša, kad jo sesuo Adelė Tracey, grįždama su vyru William iš Chicagos, Indiana valstybėje pateko į nelaimę. Jų automobilis, atsidūręs tarp dviejų sunkvežimių, užsidegė. Adelė ir William taip pat nukentėjo, buvo nuvežti į ligoninę.

M. Vaškienė, ilgametė Vienybės skaitytoja, neseniai grįžo iš Massachusetts valstybės, kur jį aplankė gimines ir pažįstamus.

L. Janulevičius su žmona netrukus ruošiasi automobiliu vykti aplankyti savo draugų ir pažįstamų Montrealy, Kanadoje.

Pr. Lapienė praneša, kad jos vasarvietėje, Stony Brook, L. I., šį sekmadienį, birželio 27 d., ruošiamas Joninių laužas ir šokiai.

Benis Čeponis, Vienybės korespondentas Long Island, su žmona Helen grįžo iš povestuvinės kelionės, praleistos Hamiltone, Toronto, Detroite ir kitose vietose. Jaunavedžiai gyvens savo namuose, Smithtown, L. I.

Olga Aromiskienė, vietos laidotuvių direktoriaus S. Aromiskio žmona, grįžo iš šv. Marijos ligoninės, kur jai buvo padaryta kojos operacija.

V. Ališauskas, dabar su žmona gyvenąs Floridoje, šią vasarą ruošiasi aplankyti draugus New Yorke ir apylinkėse.

Jieva Mikolainienė, buvusio Vienybės redaktoriaus našlė, siųsdama savo prenumeratą, tarp kita ko pažymi: "Tikiu, kad kunigų pasmerkimas tokių straipsnių, kaip Rannit rašo, skaitytojų neatbaidys, o daugeliui jų akis atidarys".

A. M. Augūnas, neseniai grįžęs iš Floridos ir vėl įsitraukęs, bent vasaros sezonui, į biznį, mums rašo: "Išvargome Floridoje, per šešis mėnesius nieko neveikdami..." Rudenį Augūnai žada grįžti atgal į Floridą, kur jie turi nusipirkę namus.

St. Malinauskas, buvęs Petrašiūnų popieriaus fabriko direktorius, šiomis dienomis baigė popieriaus technologiją Syracuse universitete ir tuojau gavo atitinkamą darbą Merrimac Paper Co., Inc., Lawrence, Mass.

Stasys Volskis, anksčiau buvęs Tautininkų Klubo vedėjas, dabar vėl grįžo toms pareigoms. Tautininkų Klubas sustiprėjęs ta prasme, kad jo reikalus veda gabus organizatorius Volskis, o pirmininkauja žinomas veikėjas Pr. Narvydas.

Jurgis Andrius, atsiųsdamas Vienybei 20 dolerių, rašo: "Vienybę skaitau nuo 1913 metų. Dėl pranciškonų puolimo, štai ką turiu pasakyti: "Kuo daugiau Vienybę puls, tuo daugiau ji karėivių gaus".

B. Bernatavičiūtė, maspethiečio Juozo Bernatavičiaus duktė, neseniai ištekėjusi už kitataučio, grįžo su vyru iš povestuvinės kelionės ir ta proga tėvo buvo apdovanota 1000 dolerių.

Helen Boyd, newyorkietės Veros Jomantienės duktė, gyvenanti Floridoje, nuskrido su vyru aplankyti giminių San Francisco, Cal., ir Portland, Ore., iš kur ji mums siunčia savo linkėjimus.

RINKIMUS LAIMĖJO KUNDROTAS IR VISI SENIEJI SIUVĖJŲ PAREIGŪNAI

Birželio 17 d. įvyko lietuvių siuvėjų lokalo pareigūnų ir delegato rinkimai. Didele balsų dauguma perrinkti visi lokalo valdybos nariai. Be to, lokalo delegatu vėl išrinktas Kazys Kundrotas, gavęs beveik dvigubai daugiau balsų, negu jo oponentas.

Dabar apie šios rinkimų rezultatus labai plačiai kalbama Brooklyne dar ir todėl, kad pirmą kartą lietuvių siuvėjų unijos istorijoje rinkiminėje agitacijoje dalyvavo kunigas. Mat, prelatas Balkūnas pasakė iš Stuko radijo kalbą, kurioje jis ne tik raginio, bet ir įsakė balsuoti už jo agituojamus kandidatus. Bet išėjo priešingai. Nė vienas kandidatas, už kurį prelatas agitavo, nelaimėjo rinkimų. Siuvėjai sako, kad prelato Balkūno kalba daugiausia pakenkusi kandidatuojantiems į lokalo pareigūnų vietas.

Siuvėjai, būdami nepatenkinti kunigo kišimuisi į jų unijos reikalus, kaip tik priešingai balsavę. Dėl to yra nepatenkinti net Maspetho lietuvių parapijos nariai, nes siuvėjai. Jie tiesiog sako: "Gal ten, toje siuvėjų unijoje ir yra komunistų, bet tai ne kunigo reikalas. Siuvėjai jam nepasako, ką jis turėtų samdytį vargonininku."

Kiti siuvėjai, net socialistai, sako, kad opozicijos kandidatams nemažiau pakenkusios Jono Buivydo korespondencijos Kelelvyje. Įsitikinęs, kad Vienybė tikrai nesikiša į siuvėjų reikalus, jis ją liovėsi atakavęs. Bet už tai Buivydas tose savo korespondencijose be paliovos puldavo Juozą Ginkų ir jo radiją. Dabar, žinoma, tie priešingus rezultatus davę rinkimai labai nemalonūs tiems, kurie dėl jų, kaip sakoma, iš kailio neresi. Ypač nemalonu prelatui Balkūnui, kurio įsakymo nepaklausė geri katalikai. Jie, kartu su komunistuojančių siuvėjų sąjūdžiu, balsavo už senuosius lokalo pareigūnus ir naują delegatą Kazį Kundrotą, kuris, kaip praeitame Vienybės numeryje buvo rašyta, yra pavyzdingas lietuvis patriotas. **J. G.**

●

St. Mackevičius, Lietuvių Rezistencinės Santarvės sekretorius Amerikai, parskrido iš Paryžiaus, kur jis turėjo eilę pasitarimų su veikėjais.

Zelda Šimėnaitė, Jono ir Paulinos Šimėnų duktė, šį sekmadienį susituokia su Theodore Halsey Black, marinų korpo leitenantu. Santuoka 5 val. p.p. Immaculate Heart of Mary Church, puota 8 Carman Rd., Scarsdale, N. Y.

Pranas Jočys, žinomas Maspetho veikėjas, vasaros sezonui išvyksta į Putnam apskritį, New Yorko valstybėje, kur jis su žmona turi vasarnamį.

Cpl Vytautas Galinis, išbuvęs daugiau metų laiko Vokietijoje, praėjusį šeštadienį buvo paleistas iš kariuomenės ir grįžo pas savo tėvelius Brooklyne.

Jonas Krunklys, generalinis Vienybės agentas, įšvyko į Chicagą aplankyti savo giminių ir draugų.

IŠTEKA H. OBOJŪTĖ

Birželio 26 d., šį šeštadienį, Scrantono vienybiečių Obojų duktė Helen išteka už Antano J. Meškausko, taip pat pavyzdingo vietos lietuvio. Santuoka įvyksta 10 val. ryte šv. Juozapo parapijos bažnyčioje, Scrantone. Vestuvių puota bus D'Aquino Hall, 1256 Providence Rd., taip pat Scrantone.

Obojienė, jaunosios motina, yra ilgametė Vienybės skaitytoja ir veikli vietos visuomeninio gyvenimo dalyvė.

Negalėdamas asmeniškai dalyvauti vestuvėse, aš sveikinu jaunuosius ir linkiu jiems sukurti laimingą šeimyninį gyvenimą.

Julius Daugmaudis

Iš rankos į burną... arba paukštelis, netekęs motinos.

SVEČIAI IŠ ARGENTINOS

Gladys Girvelytė su savo vyru Ivan Music atskrido iš Buenos Aires į New Yorką, kur jie tyrinėja moterų grožio salono atidarymo galimybes.

Valerijus Sruoga iš Buenos Aires atvyko į New Yorką keramikos pramonės reikalais. Jis lankysis ir Chicagoje.

Neseniai iš Buenos Aires atvyko vicekonsulo Aniceto Simučio brolis, pramoninininkas Alfonsas Simutis.

●

Metropolitan Muziejuj, New Yorke vyksta muzikinių instrumentų paroda. Jų tarpe esama instrumentų, kuriais buvo grojama Bacho, Haendelio ir kitų ankstyvųjų kompozitorių laikais.

Ta pačia proga parinkti ir iškabinti dailininkų paveikslai, kuriuose pavaizduoti muzikiniai instrumentai.

●

New Yorko, Basic Books leidykla, išleido S. Freudo laiškus savo draugui Wilhelm Fliess. Knyga vaidnasi The origins of psycho-analysis.

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Maspethietis Petras Lisauskas yra Jono Andriulio lietuviškos gamybos sūrių pardavimo generalinis atstovas rytinėse valstybėse. Norintieji gauti šviežių sūrių, kurie P. Lisauskui reguliariai siunčiami oro paštu, reikia kreiptis šiuo adresu: P. Lisauskas, 65-43 Grand Ave., Maspeth, N. Y., arba 496 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tų sūrių galima gauti ir pas šiuos Brooklyno biznierius: A. Kaunas, 52 Hudson Ave., Šimanskas ir Mitchell, 483 Grand St., Nucbara ir Vaitkus, 449 Grand St., A. Vikrikas, 123-125 Grand St., A. Mironas 340 Grand St. ir P. Wain, 81 Steamboat Rd., Great Neck, L. I. Sūrių galima užsisakyti apdėtu mokesčiu (C.O.D.), kreipiantis į P. Lisauską aukščiau nurodytais adresais.

●

NAUJAS RŪTOS ĮMONĖS ADRESAS

Rūta praneša, kad vasaros sezonui, laikinai, savo įmonę perkėlė į 253 Scholes St., Brooklyn 6, N. Y. Tel. EV 6-1381.

Rūtos saldainiai parduodami J. Ginkaus saldainių krautuvėje, 495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV 4-9293. Čia irgi priimami prekybininkų urmo užsakymai.

Tai pat pranešama, kad netrukus bus išleistas į prekybą lietuviškas marmeladas.

●

City Center, New Yorke, atnaujina muzikinį vaidinimą "Carousel" pagal Molnaro "Liliom". Adoptuota B. F. Glaser. Muzika Richard Rodgers, scenarijus Oscar Hammerastein 2.

MIRĖ

Juozas Gustavičius, 84 m. amžiaus, 372 Hooper St., Brooklyne. Mirė birželio 16 d. Palaidotas birželio 19 d. iš Angelų Karalienės parapijos bažnyčios į Kalvarijos kapus. Liko giminaitė Anelė Sergerdienė. Laidojo S. Aromiskis.

Arturo Toscanini

Didysis mūsų amžiaus dirigentas, Arturo Toscanini išvyko į Italiją.

Tačiau, prieš išvykdamas, dar kartą su NBC orkestru New Yorke (kuriam ilgus metus dirigavo), Toscanini įgrojo porą plokštelių.

Dainavo tokie žinomi dainininkai kaip sopranas Nerva Nelli ir tenoras Jan Pierce.

Toscanini tebebuvo žvalus, tikslus ir reikalaująs. Orkestras jį pasitiko plojimais.

Kai dainininkai pradėjo duetą iš Verdi "Kaukių ballaus", Toscanini netrukus sustabdė solistus, sušukęs: "Vergogna!" ir "Madonna mia!" Tik po kelių pakartojimų, duetas buvo įdainuotas.

Iš Hervos Nelli, Toscanini pareikalavo išdainuoti sunkią frazę vienu atsikvėpimu. "Aš žinau," tarė jis, "šiandien nėra soprano, kuris tai pajėgtų. Bet jūs — pajėgsite".

Ši frazė priklausė arijai iš Verdi operos Aida.

Po pusketvirtos valandos plokštelės buvo įdainuotos ir įgrotos. Toscanini neatrodė pavargęs.

SUDĖTINĖ IŠVYKA

Gegužės 30 d. SLA 242 kuopos ir Liet. Prekybos Rūmų narių pastangomis buvo suorganizuota išvyka į Stony Brook, L. I., kuri sutraukė nemažą būrį abiejų organizacijų narių bei jų pažįstamų. Pietų metu F. Morkus trumpai pasveikino susirinkusius ir pakvietė inž. J. Baltį pirmininkauti. Po pirmininko žodžio dar kalbėjo dr. Petrika, V. Vyšnius, Dirzis, Mitchell, J. Garšva, dr. Krivickas, E. Rudnikas, V. Gintautaitė, E. Venclauskienė, X. Strumskis ir kt. Kalbėtojai supažindino dalyvius su abiejų organizacijų siekiais ir veikla, patiekė vertingų minčių, kurios, be abejo, bus prisimintos ir panaudotos.

Suprantama, kad kai du stos, visados daugiau padarys. Ir rengėjai, abi organizacijos, supratusios bendradarbiavimo naudą, surengė sėkminga išvyką ir tuo suteikė sau ir svečiams puikią progą pabuvoti žalioje gamtoje, toliau nuo miesto triukšmo ir dulkių. **D.**

LIETUVOS PAŠTO ŽENKLAI NEW YORKE

New Yorko miesto centre, netoli Fifth Ave., E. 35 gatvėje, stovi keturių aukštų namas, Collectors Club. Tai amerikiečių pašto ženklų rinkėjų klubas, kuris turi 12,000 narių, įvairaus luomo ir profesijų. Nario metinis mokestis 25 dol. Metinis klubo biudžetas 18,000 dol.

Klubas turi turtingą knygyną, liečiantį viso pasaulio pašto ženklus ir jų leidinius. Čia rasite straipsnių ir medžiagos apie Lietuvos pašto ženklus ir retesnių Lietuvos pašto ženklų fotografijas.

Klubo veikla, susirinkimai, paskaitos, parodų programos, numatoma pusei metų iš anksto.

Birželio 2 d. įvyko "baltimoriečių vakaras". Atspausdintoje programoje iš 10 dalių, šeštoje dalyj, buvo pažymėta **"Lithuania — Typesets"** dr. John A. Buchness. Ant sienos pastiklais buvo 1919 metų vadinamos Kauno pirmosios laidos pašto ženklai ištisais lapais (po 20 kaip tais laikais spausdino) su visais varijantais. Šis "baltimoriečių vakaras" sutraukė nemažai publikos ir susidomėjimas tais pašto ženklais buvo didelis. Atėjus Lietuvos eilei, prelegentas dr. Buchness-Bučnys aiškino, kaip atsirado tas klaidingas 5 skatikų ženklas. Mat, spausdinant, dešimtame ženkle iškrito skaičius "1" iš 15. Tas pats atsitiko ir šešioliktame ženkle.

Po šios paskaitos, Lietuvos pašto ženklai buvo dar labiau publikos žiūrimi.

Tenka pažymėti, kad dr. Buchness yra labai plačiai pažįstamas daugelio įtakingų amerikiečių. O jo straipsniai įvairiuose pašto ženklų leidiniuose ir žurnaluose apie Lietuvos pašto ženklus yra skaitomi kelių milijonų rinkėjų Amerikoje.

1949 metais Baltimorėje, pašto ženklų parodoje, dr. Buchness laimėjo pirmą premiją už jo išstatytus Lietuvos oro pašto ženklus, nukonkuravęs Amerikos oro pašto ženklus, kuriuos amerikiečiai labai brangina. Šis įvykis buvo labai gerai prisiminimas dabar, po penkerių metų, šiame Collectors Club "baltimoriečių vakare". Nevienas newyorkiečių, dalyvavusių tada Baltimorės parodoje, prisiminė dr. Bučnio gražius Lietuvos oro pašto ženklus. Be to, newyorkiečiai prisiminė ir kitą įvyki, būtent, kaip jie baigė savo "ekspertyzą" 4 val. ryte Lietuvių Demokratų Klube Baltimorėje. **M.**

Amerikos aviacijos pulk. J. P. Stopp yra greičio tyrinėtojas. Tuo tikslu jis naudoja specialų raketinį, į roges panašų, su propeleriu autovežimį, kuriuo jis yra važiavęs 421 mylią į valandą greičiu. Bestabdant autovežimį, normalus vairuotojo 170 svarų svoris padidėja iki 7,280 svarų. Kaip matyti nuotraukose, tuo rizikingu stabdymo momentu, dėl nepaprasto oro spaudimo, Stopo veidas išsipučia.

EXTRA DIVIDEND
LATEST QUARTERLY
INTEREST — DIVIDEND
(JULY 1, 1954)
2½% Per Year
Plus Extra ½% Per Year
DEPOSITS MADE ON OR BEFORE JULY 15
WILL DRAW INTEREST FROM JULY 1, 1954.
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to $10.000.
THE Kings County
SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.
Reikalų Vedėjas
A. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE
Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. *Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!*
E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y
GL 5-2246
(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija)